

Diza'quë según San Mateo

Ra shtadë guëlü Jesús

(Lc. 3.23-38)

¹ Ndë'ë na listë shtë ra shtadë guëlü Jesucristo. Guc më llëbní David nu guc më llëbní Abraham.

² Abraham guc shtadë Isaac. Hia na gubani Isaac gúqui' shtadë Jacob. Hia lë'i' gúqui' shtadë Judá con ra bëchi'.

³ Judá guc shtadë Fares nu Zara. Tse'lë Judá bërulë Tamar. Fares guc shtadë Esrom; hia na gubani Esrom gúqui' shtadë Aram.

⁴ Aram guc shtadë Aminadab. Hia tiempë na gubani Aminadab gúqui' shtadë Naasón. Hia lë'ë Naasón gúqui' shtadë Salmón.

⁵ Salmón guc shtadë Booz; shni'a Booz guc Rahab; Booz guc shtadë Obed; shni'a Obed guc Rut. Obed guc shtadë Isaí.

⁶ Isaí guc shtadë rëy David. Hia rëy David guc shtadë Salomón nu shni'a Salomón guc tse'lë tëgulë Urías.

⁷ Salomón guc shtadë Roboam. Hia lë'ë Roboam guc shtadë Abías. Hia lë'ë Abías guc shtadë Asa.

⁸ Asa guc shtadë Josafat nu Josafat guc shtadë Joram. Hia na gubani Joram gúqui' shtadë Uzías.

⁹ Uzías guc shtadë Jotam nu Jotam guc shtadë Acaz. Hia na gubani Acaz gúqui' shtadë Esequías.

¹⁰ Esequías guc shtadë Manasés. Hia na gubani Manasés gúqui' shtadë Amón nu Amón gúqui' shtadë Josías.

¹¹ Josías guc shtadë Jeconías nu con ra bëchi'. Tiempë ni bia'a ra mënë lë'ë ra israelitë ziquë prësi parë Babilonia.

¹² Despuësë de ni, Jeconías guc shtadë Salatiel nu guc Salatiel shtadë Zorobabel.

¹³ Zorobabel guc shtadë Abiud. Hia na gubani Abiud gúqui' shtadë Eliaquim nu Eliaquim gúqui' shtadë Azor.

¹⁴ Azor guc shtadë Sadoc. Hia iurë na gubani Sadoc gúqui' shtadë Aquim. Aquim guc shtadë Eliud.

¹⁵ Eliud guc shtadë Eleazar nu Eleazar gúqui' shtadë Matán. Matán guc shtadë Jacob.

¹⁶ Jacob guc shtadë José, tse'lë María. Hia lë'i' guc shni'a Jesús. Jesús nápi' stubi lë, Cristo.

¹⁷ Manërë ni naescritë ndë'ë chidá generación, mënë naná shtadë guë'lú Jesús; gubani rai' entrë Abraham hashtë David. Nu zac naescritë ndë'ë lë shtadë guë'lú Jesús naná guc stubi chidá generación entrë David hashtë bia'a ra mënë ra israelitë parë Babilonia. Nu naescritë ndë'ë lë shtë mënë naná stubi chidá generación, ra naguquërelde dizdë tiempë gua rai' Babilonia hashtë gulë Jesucristo.

Bëdchini Jesús lu guë'dchiliu

(Lc. 2.1-7)

¹⁸ Zndë'ë guc iurë gulë Jesucristo. María, shni'a më nápi' comprumisi parë guëtsé'ai' con José. Antsë de quë guëquërelde rai' juntë, hia lë'ë María bëdzéli' nua shíni' por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁹ José, tse'lë María, na tubi nguiu za'quë. Guc shtu'u José niasá'ni' lë'ë María sin quë adë niac

bě'adi'i ra mënë parë adë guërú'udi'i shtu shtë María.

²⁰ Mientras quëhúni' llgabë zni, tubi ianglë shtë Dios bëlua'alú lu mbëca'ldë nu repi ianglë:

—José, llëbni David, adë rdzëbëdi'il gúnël recibir María cumë ziquë tsé'li'l purquë lë'ë shíni' zé'di' por pudërë shtë Espíritu Santo.

²¹ Lë'ë María gápi' tubi shíni' nu guërulë me'dë Jesús. Zni guërulë me'dë purquë lë'i' gúni' salvar ra shmënë më de grë duldë shtë rall.

²² Grëtë' ndë'ë guzac parë gac cumplir lo quë naguni'i Dadë Dios lu muzë nabiadi'dzë shti'dzë më guahietë; bëquë'ëi':

²³ Lë'ë lliguëna'a gua shíni' nu gápi' tubi me'dë naguërulë Emanuel.

Lë ni runë cuntienë: Dios con lë'ë hia'a.

²⁴ Iurë lë'ë José gubani lu mbëca'ldë, bë'ni' tal cumë guni'i ianglë lúhi'. Bë'ni' recibir María cumë ziquë tsé'li'.

²⁵ Perë adë guquërdëdi'i rai' ziquë tsé'li' hashtë iurë lë'ë shini María bëdchini lu guë'dchiliu. Iurní bëdë'ë José lë me'dë; bërulëhi' Jesús.

2

Bidë guëná rëy mago lë'ë niñi

¹ Iurë Jesús gulë guë'dchi Belén, tubi guë'dchi shtë Judea, lë'ë Herodes na rëy naquëgnibë'a guëdubi lugar ni. Iurní bëdchini ra rëy mago hashtë ciudá Jerusalén. Ze'dë rai' de nezë guia'a zitu.

² Guna'bë di'dzë ra mënë ni:

—¿Ca gulë rëy shtë ra më israelitë? purquë nezë guia'a guná na'a lu mbelëgui'i shtëhi'; por ni zë'pë na'a parë guëdë'në na'a adorar lë'i'.

³ Iurë lë'ë rëy Herodes bini ra di'dzë ni, adë bëdzélëdi'i pë gúnëll; adë gurëdchídi'i ldu'u'll. Nu grëtë' mënë shtë Jerusalén guzac rall zni.

⁴ Iurní lë'ë rëy guna'bë grë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu grë ra narlua'a lëy nabëquë'ë Moisés entrë ra mënë israelitë. Guna'bë di'dzë rëy:

—¿Ca galë Cristo?

⁵ Lë'ë rall bëquebi:

—Guëdchini Cristo Belén shp3 Judea purquë zni bëquë'ë tubi muzë shtë Dios guahietë. Naescritë zndë'ë:

⁶ Lë'ël Belén, guë'dchi shtë Judá.

Nal tubi guë'dchi mitu'në perë nídi'i stubi guë'dchi más importantë quë lë'ël entrë ra guë'dchi shtë Judá naná importantë.

De lë'ël guëdchini tubi më ru'bë nagapë grëtë' shmëna.

⁷ Iurní lë'ë Herodes guna'bë lë'ë rëy mago guitsë guitsë. Nu guna'bë dí'dzëll tubi tiempë namás ecsactë guc bëlua'alú mbelëgui'i lu rai'.

⁸ Iurní guni'i Herodes lu ra mago tsa rai' Belén nu répill:

—Gulë tsagná ndë nu gulë tsagna'bë di'dzë za'quë za'quë shcuendë me'dë. Iurë lë'ë të guëdzëlë të me'dë, iurní gulë bë'në visi na purquë rac shtua'a tsaguëna adorar lë'i'.

⁹ Gualú bini ra mago shti'dzë rëy, iurní zia'a rai'. Lë'ë mbelëgui'i naganá rai' nezë guia'a, zía'asë de-lantë lu rai' hashtë por fin lë'ë mbelëgui'i guzudchí lugar catë nanú me'dë.

¹⁰ Iurë lë'ë mago guná lu mbelëgui'i guzudchí, nalë bëquitë ldu'u rai' con lëgrë ru'bë la'ni ldu'u rai'.

¹¹ Iurë guatë rai' la'ni hiu'u, guná rai' lu me'dë nu María, shni'a me'dë. Iurní bëzullibi ra rëy; bënë rai' adorar lë'ë me'dë. Lueguë bëshalë rai' cajë nanua'a rai' parë bëzëlaa'dchi rai' orë, gushialë nu mirra.

¹² Despuësë guni'i shca'ldë rai' lu mbëca'ldë de quë guëabrídi'i rai' lu rëy Herodes. Bëabrí rai' ladzë rai' perë hia por stubi nezë.

Zia'a shtadë Jesús parë Egipto

¹³ Despuësë de zëagzë ra mago, tubi ianglë shtë Dios bëlua'alú lu mbëca'ldë lu José nu repi ianglë:

—Guashtë; gudëdchi me'dë; gulë gua con shni'a me'dë. Gulë gua nasesë guë'dchi shtë Egipto të ndë guëquërelde të hashtë iurë lë'ë na guënia'a guëabrí të ladzë të purquë lë'ë rëy Herodes tsatílill lë'ë me'dë parë gati me'dë.

¹⁴ Iurní guashtë José; bëru'unú rai' me'dë la'ni gue'lë parë Egipto.

¹⁵ Nga'li guëquërelde rai' hashtë iurë lë'ë rëy Herodes guti. Zni guc cumplir lo quë naguni'i Dios por di'dzë nabëquë'ë muzë shtë më guahietë. Guni'i: “Hashtë naciuni Egipto guna'ba shinia”.

Herodes gunibë'a gati ra llguë'në

¹⁶ Iurë lë'ë Herodes bédë'ë cuendë de quë lë'ë ra mago guluguë rall lë'ë rëy, iurní nalë bédchini llanë la'ni ldú'ull. Nu gunibë'all gati grë ra ngulë'në nanapë chupë izë parë guetë naquërelde Belén, con ra me'dë nananú guëdubi alreduerë lugar ni. Zni bënë rëy según tiempë ecsactë naguni'i ra mago bëlua'alú mbelëgui'i lu rai'.

¹⁷ Zni guc cumplir lo quë naescritë por Jeremías, muzë shtë Dios:

18 Bini tubi bë ru'bë; grëtë' ra na'a naquërdë regiuni Ramá, bi'ni rai' nu guá ldu'u rai'. Raquel rú'ni' por shíni' perë adë nídi'i mudë parë chu gunë consolar lë'ë rai' purquë grëtë' ra me'dë gunitilú rai'.

19 Perë despuësë guti Herodes, lë'ë ianglë shtë Dios bëlua'alú lu mbëca'ldë lu José catë quërdë rai' Egipto nu repi ianglë:

20 —Guashtë; gudëdchi me'dë; gulë gua con shni'a me'dë të guëabrí të naciuni Israel stubi. Hia lë'ë mënë naguc shtu'u quini lë'ë me'dë, guti rall.

21 Iurní José guashtë. Biá'ai' me'dë con shni'a me'dë parë regiuni Israel.

22 Iurë José bini de quë Arquelao quëgnibë'a Judea shlugar shtádëll Herodes, bëdzëbë José niáhi' ndë, perë lu mbëca'ldë gua tubi visi de quë guëgzëhi' regiuni shtë Galilea.

23 Iurë bëdchini rai' nga'li, iurní guquërdë rai' guë'dchi Nazaret. Zndë guzac parë guc cumplir lo quë naguni'i ra muzë shtë Dios guahietë: “Guërulë më Nazareno”.

3

Lo quë naguni'i Juan Baustista

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 Tiempë dzë ni Juan Bautista bëdchini Judea hashtë tubi shlatë catë adë quërdëdi'i mënë. Quëadi'dzë Juan diza'quë shtë Dios;

2 guní'i:

—Gulë bë'në nadzë'ë mudë nabani të purquë hia lë'ë iurë bëga'a parë guëgnibë'a Dios shmënë më.

3 Lë'ë Juan na el quë naguni'i Isaías, muzë shtë Dios. Bëquë'ëi' shti'dzë Dios manërë rë':

Guini të tubi bë shtë tubi mënë narni'i fuertë lu tubi shlatë ru'bë: “Gulë bë'në preparar nezë shtënë Dadë.

Gulë bë'në preparar la'ni ldu'u të ziquë nezë ldi parë iurë guëdchini Dadë. Gulë gubani tubi vidë za'quë.”

⁴ Lari shtë Juan nactsá'uhin con guitsë ladi camellë. Hia cinturón shtëni' na tubi gui'di, nu dau shtëni' guc shanchi nu dchini shtë mbee'zë lachi.

⁵ Iurní glli glli rdchini ra mënë shtë ciudá Jerusalén con ra mënë shtë guë'dchi shtë Judea con ra naquërelde lugar guëlladchi Jordán; rdchini rall parë guëquë diaguë rall shti'dzë Juan.

⁶ Iurë lë'ë ra mënë rshubë duldë rall duldë shtë rall lu Dios, Juan bëchu'bë nisë lë'ë rall la'ni guëë'gu Jordán.

⁷ Perë iurë guná Juan cantidá mënë religiosë fariseo nu saduceo, bëdchini rall parë chubë nisë rall; guni'i Juan lu rall:

—Llëbni mbe'ldë, ¿chull bëtsëbë lë'ë të? ¿Pëzielú dani'i rllu'në të parë guëca'chilú të lu cashtigu dushë nanapë quë guëdchini?

⁸ Gulë bë'në obrë za'quë parë guená mënë de quë guc cambi mudë nabani të, de quë bëabrí ldu'u të con Dios.

⁹ Nu adë rní'idi'i të la'ni ldu'u të gunë më per-dunë lë'ë të sulë purquë na të llëbni Abraham. Rnia'a lu të si talë adë gúnëdi'i më recibir lë'ë të, napë më pudërë parë gunë më llëbni Abraham de guë'ë rë'.

¹⁰ Gunë më cashtigu ra mënë mal ziquë lë'ë guiubëaguë hia na listë parë guëchuguin hiaguë.

Grëtë' ra hiaguë nadë rné'edi'i nashi za'quë, chuguin nu tsequin lu gui'i.

¹¹ Guldía, na rchu'bë nisa lë'ë të con nisë parë guëlua'a de quë bë'në nadzë'ë të mudë nanabani të, perë el quë naze'dë despuësë de na, më ni guëzunëhi' ldu'u të nu guëne'e më Espíritu Santo parë cuzënëhi' lë'ë të. Guëshe'ldë më Espíritu Santo ziquë be'lë të parë gac të limpi. Më ni napë más pudërë quë na; adë rúnëdi'i tucara ni siquierë guahia rachi shtënë më.

¹² Gunë më separar ra mënë mal entrë mënë za'quë. Hia lë'ë më napreparadë con palë guia'a më të parë guëzunë më trigu të parë guëru'u gui'lli tubi cu'. Hia trigu tsutsa'u la'ni catë riutsá'uhin perë grëtë' gui'lli tsequi lu gui'i. Lë'ë gui'i nunquë adë réaldëdi'in.

Bëriubë nisë Jesús

(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

¹³ Iurní Jesús bédchini de Galilea hashtë rua' guëë'gu Jordán catë nanú Juan të parë guëchu'bë nisë Juan lë'ë më.

¹⁴ Primërë adë nëdi'i Juan; répi' lu Jesús:

—Runë tucara chubë nisa por lë'ël perë lë'ël ze'dë lua.

¹⁵ Perë Jesús guni'i:

—Bëne'e sí iurne' purquë zni gac të parë guëdë'na'a cumplir grë cusë za'quë naquëgnibë'a Dios.

Iurní lë'ë Juan gunë

¹⁶ nu bëchu'bë nísi' lë'ë Jesús. Iurë Jesús gualú bëriubë nísi', lueguë bërú'ui' la'ni nisë; lueguë lueguë bëlla'lë lu gube'e hashtë guná më lugar catë quëbezë Dios nu guná Jesús lu Espíritu Santo shtë

Dios; bēdchíni' ziquē tubi palumē. Gulezēnúhi' lē'ē Jesús.

¹⁷ Iurní bini mē tubi bē, tubi voz nabēru'u lu gube'e naguni'i:

—Ndē'ē lē'ē shinia. Nalē rac shtua'a lē'i'. Nalē rquitē ldua'a rnahia lúhi'.

4

Niasiguē Satanás lē'ē Jesús

(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

¹ Lueguē lē'ē Espíritu Santo guanú lē'ē Jesús lu tubi lumē shlatē catē nídi'i mēnē tē guētē'dē mēdzabē prēbē nihunē mē cuntrē voluntá shtē Dios.

² Guquēreldē mē nga'li sin adē gudáudi'i mē durantē cuarenta dzē nu cuarenta gue'lē. Despuēsē bēdchini galērdia'nē ldu'u mē.

³ Bēdchini naná rsiguē; guabí'guēll lu mē. Guní'ill:

—Si talē de verdá nal shini Dios, gunibē'a guē'ē rē' parē guēaquin guetēshtildi gaul.

⁴ Perē Jesús bēquebi:

—Sagradas Escrituras rni'i: “Lēdē niá'asēdi'i guetēshtildi guēbani nguui sino por grē di'dzē narni'i Dios”.

⁵ Iurní lē'ē mēdzabē bia'a lē'ē mē ciudá Jerusalén. Güe'pinull lē'ē mē guēc iádu'u tubi partē más guia'a.

⁶ Iurní répill:

—Si talē gualdí rní'il nal shini Dios, bēru'ldē lē'ēl hashtē lu guiu'u purquē Sagradas Escrituras rni'i:

Dios guënbë'a lë'ë ra ianglë të parë gapë rai' lë'ël
nu guëldisë rai' lë'ël con guia'a rai' të parë ni
tubi guë'ë gunënëdi'i guëa'l.

⁷ Jesús bëquebi:

—Nu zac rni'i Sagradas Escrituras: “Adë
rtë'dëdi'il prëbë Dios, Shtadë të. Adë rúnëdi'il
obligar lë'i'.”

⁸ Nu lë'ë mëdzabë bia'a Jesús lu tubi dani ru'bë,
nu bëlua'a mëdzabë grë ra naciuni con lujë shtë
rahin ziquë grë cusë za'quë nananú lu guë'dchiliu;

⁹ guní'ill lu Jesús:

—Na guënehia grëtë' ndë'ë cá'al si talë guëzullíbil
lua, gúnël adorar na.

¹⁰ Iurní Jesús repi:

—Guabsú lua, Satanás, purquë Sagradas Escrituras
rni'i: “Sulë Dios Shtadë të gúnël adorar. Sulë
lë'ë më guëzu'bë diáguël shtí'dzi'.”

¹¹ Iurní mëdzabë bësa'në Jesús. Lueguë bédchini
ra ianglë. Bë'në rai' sirvë lu Jesús.

*Jesús guzublú guëluá'ai' ra mënë shtë Galilea
(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)*

¹² Iurë Jesús bini de quë Juan nanú lachigui'bë,
iurní zia'a më parë regiuni shtë Galilea.

¹³ Perë adë bëá'nëdi'i më Nazaret sino quë
guagla'guë më guquërelde më Capernaum, tubi
guë'dchi naquë guëlladchi rua' nisë ru'bë por nezë
shtë regiuni Zabulón nu Neftalí.

¹⁴ Zndë guzac parë guc cumplir lo quë nabëquë'ë
muzë shtë më guahietë; lëhi' Isaías. Naescritë
zndë'ë:

15 Guë'dchi Zabolón nu Neftalí, nezë naquë rua' nisë ru'bë ladë cu' guia'a shtë guëë'gu Jordán,

partë más zitu shtë Galilea catë quëreldë ra nadë nádi'i më israelitë.

16 Ra mënë narëta' ndë, guquëreldë rall lu nacahi perë guná rall tubi llni ru'bë.

Ra mënë naquëreldë regiuni catë nanú shcaa'l shtë galguti, nga'li bianí tubi llni ru'bë guná rall.

17 Dizdë iurní Jesús guzublú bë'në më predicar diza'quë nu guni'i më:

—Gulë bë'në nadzë'ë mudë nabani të purquë hia bëga'a iurë parë guë nibë'a Dios lë'ë të.

*Jesús guna'bë tapë nguiu, gac rai' shmënë më
(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)*

18 Jesús zia gla'guë më nezë rua' nisë ru'bë shtë Galilea. Guná më chupë nguiu narë nga'li, tubi na Simón nu lë zac Pedro. Stubi nguiu lë Andrés, bëchi Pedro. Na rai' pescadurë. Quëgl daguë rai' guë'shu la'ni nisë.

19 Iurní Jesús repi:

—Gulë gude'e naldë na të guna lë'ë të pescadurë shtë ra nguiu; gue'dënú të mënë lua.

20 Mizmë iurní bësa'në rai' guë'shu nu guanaldë rai' lë'ë më.

21 Zia'a Jesús más delantë; guná më lu chupë bëchi ra më narëta', Jacobo nu Juan, shini Zebedeo. Nanú rai' la'ni barcu. Zúbëga'a rai' con shtadë rai'. Quëhunë rai' rumiendë guë'shu. Guna'bë Jesús lë'ë rai'.

22 Mizmë iurní bësä'nëga rai' barcu con shtadë rai'. Guanaldë rai' lë'ë Jesús.

Jesús bëlua'a zihani mënë
(Lc. 6.17-19)

²³ Jesús ziagla'guë më guëdubi Galilea. Quëglua'a më ra mënë la'ni iádu'u shtë rall cadë guë'dchi catë bédchini më. Quëadi'dzë më diza'quë shtë Dios lla tsuté mënë lugar catë rnibë'a Dios. Nu runë më rumëdi grëtë' clasë galguidzë nanapë ra mënë. Bënëac më ra narac llu'u.

²⁴ Bërë'tsë di'dzë naquëhunë Jesús hashtë guëdubi regiuni shtë Siria. Bédchininú ra mënë grëtë' naquëzac zi lu galguidzë nu ra naquëhunë sufrir dulurë nu grë nanapë mëdzabë la'ni ldu'u rall nu grëtë' ra narati zini ra, nu ra narac galguidzë llunguë. Jesús bënëac ra mënë ni.

²⁵ Nalë zihani mënë guanaldë rall lë'ë më, mënë shtë Galilea nu guë'dchi shtë Decápolis nu Jerusalén. Lë'ë quë lë'ë zihani mënë shtë regiuni Judea nu ra naquërelde stubi tēchi guëë'gu Jordán, guanaldë rall lë'ë Jesús.

5

Libanë shtë Jesús
(Lc. 6.20-23)

¹ Iurë Jesús guná lu ra mënë zihani, güe'pi më lu lumë shtë dani. Guzubë më nga'li. Iurní shini guse'dë më bédëá rai' rdondë rai' catë zúbëga'a më.

² Jesús guzublú caglua'a më zndë'ë:

³ —Dichusë ra mënë narac bë'a nanú nicidá gac rall limpi la'ni ldu'u rall, pues tsuté rai' catë rnibë'a Dios.

⁴ Dichusë ra mënë naru'në por duldë shtënë rall, pues Dios gunë consolar lë'ë mënë ni.

5 'Dichusë ra mënë nadu'u. Pues grë ra mënë ni gunë rall recibir guë'dchiliu catë guëdë'ë Dios ca'a rall, guëquërelde rall.

6 'Dichusë na ra mënë narac shtu'u parë gac rall limpi delantë lu më; hia rëdchí ldu'u rall por lë'ë më.

7 'Dichusë ra mënë narga'a ldu'u sa' rall; pues zni rga'a ldu'u më lë'ë rall.

8 'Dichusë ra mënë nalimpi ldu'i; mënë ni guená rall lu Dios.

9 'Dichusë ra mënë nargutë en paz parë ra mënë; pues Dios gulë më ra mënë ni shini Dios.

10 'Dichusë ra mënë narzac zi purquë quëhunë rall cumplir shti'dzë Dios; pues tsutë rall catë rnibë'a më.

11 'Dichusë na të iurë lë'ë ra mënë rni'i guidzë lë'ë të nu iurë rzunaldë mënë lë'ë të nu iurë lë'ë mënë guëni'i bishi cuntrë lë'ë të purquë na të shmëna.

12 Mizmë manërë shtadë guëlú të guzunaldë rall muzë shtë Dios naguquërelde más guahietë quë lë'ë të. Gulë bëquitë ldu'u të nu tsu lëgrë ldu'u të purquë gunë të recibir tubi premi ru'bë lu gube'e.

*Na të ziquë zedë nu llni
(Mr. 9.50; Lc. 14.34-35)*

13 'Lë'ë të na të ziquë zedë entrë ra mënë shtë guë'dchiliu rë' të parë adë rshínidi'iru'u mënë. Si talë zedë guëdchíguëdi'i, ¿lla gunë nguui të guëabrí sabor shtë zedë? Hia adë rlluí'idi'in sino parë quë guëzebin nu parë guëlú mënë guëquin.

14 'Lë'ë të na të ziquë llni parë mënë narëta' lu guë'dchiliu. Tubi ciudá nazúbëga'a guëc tubi dani,

adë gáquëdi'i guëca'chiluhin. Adë rca'chi ldú'udi'il lu mënë llni nanápël.

¹⁵ Adë gáquëdi'i subë llni la'ni tubi tēpë; más bien zubin guia'a tē parë guëzianí tē guená mënë nananú la'ni hiu'u.

¹⁶ Zni zac lē'ē tē, gulë bē'nē ziquë llni narabtsē'ē delantē lu ra mënë tē parë guená mënë cusē za'quë nacanihunē tē; iurní ra mënë gunē rall alabar Shtadē tē, mē naquëbezē gube'e.

Bëlua'a Jesús shcuendë lëy

¹⁷ 'Adë rúnëdi'i tē llgabë zelda lu guë'dchiliu parë guëdë'a fin lëy shtë Moisés, nilë parë guëdë'a fin enseñansë shtë ra muzë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Adë zëldëdia'a parë guëdë'ëhia fin sino parë guëluá'ahia pë runë cuntienë shti'dzë rai'.

¹⁸ Purquë guldía rnia'a lu tē, mientras nanú gube'e nu guë'dchiliu, ni tubi partë shtë lëy, ni tubi puntë shtë letre ni partë mitu'në shtë lëy, adë gunë fáltëdi'in. Grëtë' napë quë gac cumplirin.

¹⁹ Por ni grëtë' nadë rúnëdi'i casë cualquier mandamientë shtë lëy, aunquë más mitu'në partë shtë mandamientë, nu rluá'all ra mënë lu mizme zni, pues runë tucarë gáquëll mē nalasáquëdi'i catë rnibë'a Dios. Perë grëtë' el quë narzu'bë diaguë nu quëgluá'all gunë mënë cumplir grë puntë shtë lëy, ni runë tucarë gáquëll más mē lasac lugar catë rnibë'a Dios.

²⁰ Na rnia'a lu tē, si talë adë nádi'i conductë shtënë tē más naza'quë quë conductë shtë ra mënë religiosë fariseo nu ra mësë shtë lëy, jamás adë tsutédi'i tē catë rnibë'a Dios.

Caglua'a më lla na llanë
(Lc. 12.57-59)

²¹ 'Lë'ë të bini të ra shtadë guëlú hia'a guni'i rai':
“Adë quínidi'il mënë; cualquier narguini sáhi' pues
napë quë gac juzgar mënë ni”.

²² Perë na rnia'a lu të, grëtë' el quë naná rldë
lu sáhi', nápëll culpë lu nagonë juzguë. El quë
narushtiá lu sáhi', napë quë gac juzgar mënë ni lu
Junta Suprema. El quë narni'i lu sáhi': shënë, nanú
peligrë tsall lu gui'i shtë gabildi.

²³ 'Zni si talë lë'ël rac shtú'ul guëdë'ël ofrendë
lu bëcu'guë nu nga'li rëagná ldú'ul de quë bëldënul
sa'l,

²⁴ bësëa'në ofrendë shtënël cu' bëcu'guë; iurní
guagná bëchil të parë tsu en paz con lë'ëll; iurní sí,
zac guëabril lu bëcu'guë të parë guëdë'ël ofrendë lu
Dios.

²⁵ Si talë chu guëdchi'bë demandë cuntrë lë'ël,
iurë zianul mënë ni nezë, gulë gac të de acuerdë
lueguë të parë adë gúnëdi'i mënë intriegu lë'ël lu
juësi, purquë iurní juësi gúnëll intriegu lë'ël lu ra
soliar të parë guëldaguë rall lë'ël lachigui'bë.

²⁶ Guldía rnia'a, nga'li guërú'udi'il hashtë quíllil
lúltimë centavë nanazé'bil.

Jesús bëlua'a shcuendë duldë adulteri

²⁷ 'Lë'ë të bini të lo quë nagoni'i mënë antsë:
“Adë rquënëdi'il tse'lë mënë”.

²⁸ Perë na rnia'a lu të, cualquier lo quë naná
rzebi ldu'u ra na'a más quë tsé'lëll, hia bë'në mënë
ni duldë adulteri la'ni ldú'ull.

²⁹ Si talë slul ladë ldi napë culpë quëhúnël duldë,
gulú slul të parë guërú'ldëlin zitu. Más mejurë

guëniti tubi slul no sea quë tsal guëdubi cuerpë shtënël la'ni gabildi.

³⁰ Si tubi guiá'al ladë ldi napë culpë quëhúnël duldë, bëchuguë guiá'al, bëru'ldin zitu; mejurë guënítal tubi partë shtë cuerpë, lëdë guëdúbidi'i cuerpë shtënël tsal la'ni gabildi.

Jesús bëlua'a schcuendë divurci
(Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)

³¹ 'Nu zac guni'i ra mënë guahietë: “Grëtë' el quë narlé tse'lë, napë quë guëdë'ë nguui tubi cartë shtë divurci ca'a tsé'li”.

³² Perë na rnia'a lu të, si talë gunë nguui divorciar tsé'li' por tubi cusë de nadë, quësínill lë'ë tsé'lëll lu duldë adulteri. Grë ra naca'a na'a divorciadë pues hia bé'nëll duldë adulteri. Por tubsë motivë tsu divurci, si talë bëdzëlënull stubi nguui.

Jesús bëlua'a shcuendë ra jurë

³³ 'Nu zac bini të de quë guni'i ra shtadë guëlu hia'a: “Jamás adë guësá'nëdi'i të gunë të cumplir lo quë narunë jurar delantë lu Dadë Dios”.

³⁴ Perë na rnia'a lu të, adë rúnëdi'i të jurar por ni tubi rsunë; adë rúnëdi'i të jurar por lo quë nananú gube'e purquë gube'e na trunë shtë Dios.

³⁵ Adë rúnëdi'i të jurar por guë'dchiliu purquë nahin catë zu guëa' më; ni adë rúnëdi'i të jurar por Jerusalén purquë ni na tubi ciudá ru'bë shtë rëy narnibë'a más.

³⁶ Adë rúnëdi'i të jurar por lo quë nananú guëquël purquë adë gáquëdi'i gúnël gan gac tubi guitsë guëquël naquichi u nagasë, ni tubi guítsë'në.

37 Nadë más gulë guni'i: “Aha!” u “Aquëdi'i” purquë lo quë nardchi'bë guëc di'dzë ni ze'dë de mëdzabë Satanás.

Si talë chu cubë tubi ladë lul bëtë'ë stubi ladë
(Lc. 6.29-30)

38 'Lë'ë të bini të de quë guni'i më'në guahietë: “Gulú slu sa'l, el quë nagulú slul, nu gulú lai' sa'l, el quë nagulú lai'l”.

39 Perë na rnia'a, adë rzutípëdi'il lu ra hiembrë mal; al contrari si talë chu cubë tubi ladë lul, bëtë'ë stubi ladë.

40 Si talë chu quëgdchi'bë demandë u rac shtú'ull guëdchisull manguë shtënë'l, bëtë'ë manguë shtënë'l con shabë guítsël të gua'a më'në ni.

41 Si talë chu gunë obligar lë'ël guá'al tubi bultë tubi kilómetro, bia'ain chupë kilómetro.

42 Cualquier tubi naquëgna'bë tubi prështë, bëtë'ëin nu adë rdchigrédi'il nezë téchil sino bëtë'ë lo quë narac shtu'u më'në.

Gulë gac shtu'u ra enemigu shtënë të
(Lc. 6.27-28, 32-36)

43 'Nu zac bini të lo quë naguni'i më'në antsë: “Gac shtú'ul amigu shtënë'l perë guená túshël lu ra enemigu shtënë'l”.

44 Perë na rnia'a, gulë gac shtu'u ra enemigu shtënë të. Gulë guna'bë lu Dios parë grë ra narzunalde lë'ë të.

45 Si talë quëhunë të cumplir grë ra cusë rë', gac të shini Dios nacabezë gube'e. Lë'ë më rshe'ldë më llni ngubidzë parë grëtë' më'në, parë më'në mal nu më'në za'quë. Lë'ë më ldaguë më guiu parë ra më'në naná tubldí shcuéndi' nu parë ra më'në nanádi'i tubldí shcuéndi' lu Dios.

46 Si talë lë'ë të nadë más rac shtu'u të ra narac shtu'u lë'ël ¿pëllë premi gápël? purquë grë ra narunë cubrë impuestë rac shtu'u rall sa' rall.

47 Si talë nadë más runë të saludar con cariñi ra mënë bëchi sa' të ¿pë bien canihúnël? Pues ra naná guënëdi'i Dios runë rall saludar sa' rall.

48 Gulë bë'në cumplir con grë mënë; gulë gac të ziquë Shtadë të naquëbezë gube'e; ni tubi faltë nápëdi'i më.

6

Ra obrë za'quë

1 'Adë rluá'adi'i të obrë za'quë delantë lu ra mënë nadë más parë guená mënë lu të purquë si talë runë të zni, Shtadë të naquëbezë gube'e adë guënë'edi'i më premi ca'a të.

2 Por ni lë'ë të iurë rdë'ë të gu'në ca'a nabënëpëdi'i, adë rú'ldëdi'il damburë parë guená mënë; adë gúnëdi'il ziquë mënë falsë, ziquë runë ra mënë naná ziquë guetë nadchi'bë lu dchi'li. La'ni ra íadu'u shtënë rall nu nezë rdë'ë rall gu'në të parë rna ra mënë, parë guëni'i za'quë ra mënë de lë'ë rall. Perë guldía rnia'a lu të, hia napë rall labansë shtë mënë naná lúniquë premi nagunë rall recibir.

3-4 Perë iurë lë'ë të guëdë'ë të gu'në ca'a nabënëpëdi'i, gulë bë'nin manërë naga'chi. Hia lë'ë Shtádël naquëbezë gube'e, rna më grë lo quë naquëhúnël naga'chi. Lë'ë më guëne'e më tubi premi cá'al.

*Jesús bëlua'a lla guadi'dzënú mënë Dios
(Lc. 11.2-4)*

⁵ 'Iurë lë'ë të gunë të orar, adë rúnëdi'i të ziquë runë ra mënë naná falsë. Rquitë ldu'u rall gunë rall orar të guená mënë lu rall; rzuldí rall la'ni iádu'u nu rzu rall shquini shtë nezë të parë guená ra mënë lo quë naquëhunë rall. Guldía rnia'a lu të, hia napë rall lúniquë premi nagunë rall recibir.

⁶ Perë iurë lë'ë të gunë të orar, gulë guëu' la'ni hiu'u cuartë shtë të. Bësë'au rua' hiu'u; iurní bënë orar; guni'i lu Dadë Dios naquëbezë gube'e, sulë lë'ë më con lë'ël. Rac bē'a më lo quë nanú la'ni ldú'ul; iurní Shtádël naquëbezë gube'e guëne'e më lo quë naquëgná'bël.

⁷ 'Iurë gúnël orar, adë rúnëdi'i të oraciuni zihani vultë ziquë runë ra mënë nanádi'i më israelitë. Runë rall llgabë guini Dios di'dzë shtë rall por ruadi'dzë rall zihani di'dzë.

⁸ Adë rúnëdi'i të zni ziquë lë'ë rall purquë lë'ë Dadë hia rac bē'a më grë lo quë narqui'ni të antsë guëna'bë të lúhi'.

⁹ Por ni rnia'a lu të, gulë bënë orar lu më zndë'ë: Dios, nal Shtadë na'a naquëbezë gube'e. Rac shtu'u na'a gunë grë mënë alabar lë'ël de verdá.

¹⁰ Rac shtu'u na'a guë nibé'al grë mënë, sullibi rall lul.

Ziquë quëhunë ra ianglë cumplir voluntá shtënë lu gube'e, rac shtu'u na'a grë mënë narëta' lu guë'dchiliu, gunë rall cumplir lo quë narac shtú'ul.

¹¹ Bëne'e nagáu na'a dzë con dzë.

¹² Bënë perdunë duldë shtë na'a; zni lë'ë na'a rdë'në na'a perdunë duldë narunë ra mënë cuntrë lë'ë na'a.

13 Adë rd'ëdi'il permisi guëtë'dë mëdzabë prëbë
lë'ë na'a të ldáguëdi'i na'a lu duldë.

[Purquë lë'ël rnibë'al gube'e nu lë'ël nápël grë
derechë nu llëru'bë na pudërë shtënl.

Nápëdi'il fin. Amén.]

14 'Si talë lë'ë të gunë të perdunë ra mal nabë'në
mënë cuntrë lë'ë të, zni zac Dadë naquëbezë gube'e
gunë më perdunë lë'ë të.

15 Perë si talë adë nëdi'i të gunë të perdunë sa'
të duldë narúnëll cuntrë lë'ë të, tampusquë Dadë
naquëbezë gube'e gúnëdi'i më perdunë duldë shtë
të.

Jesús bëlua'a lla gunë mënë ayunë

16 'Iurë lë'ë të gunë të ayunë, adë rëá'nëdi'i të
tristë cumë ziquë runë ra mënë naná falsë purquë
lë'ë rall rzu rall tristë; runë rall seri no más parë
guená ra mënë de quë quëhunë rall ayunë. Guldía
rnia'a lu të, hia napë rall grë lo quë nangunë rall
recibir ziquë premi.

17 Perë lë'ë të iurë gunë të ayunë, gulë tsu
nalëgrë; gulë bëzunë lë'ë të bien bien

18 të parë iurë guená mënë lul, adë guëdë'ëdi'i
mënë cuendë de quë lë'ël quëhúnëll ayunë. Nadë
más sulë lë'ë Dadë Dios naquëbezë gube'e, më ni
rna lo quë naquëhúnëll. Lë'ë më napë më cuendë
nu gunë më honrar lë'ël.

Galricu lu gube'e

(Lc. 12.33-34)

19 'Adë rúnëdi'i të muntuni zihani cusë lu
guë'dchiliu catë lë'ë ra mbichuguë rزالú ma grëtë'
ra cusë, catë rna'zi tën gui'bë nu rllinin; nu riuté
nguba'në parë rbaa'nëll ra cusë.

²⁰ Más bien gulë bë'në muntuni tesurë lu gube'le catë adë nídi'i ra mbichuguë nu adë guëzalúdi'i mahin, catë adë rná'zidi'i tèn gui'bë. Ra nguba'në adë riutëdi'i rall nga'li parë cuanë rall.

²¹ Catë nacuetsa'u tesurë shtënl, ndë rac shtú'ul guëbánil.

Slu hia'a na ziquë lámpara
(Lc. 11.34-36)

²² 'Si talë rdë'ël sí parë guëribë'a Dios lë'ël, na ziquë slul naná bien nu guëdubi cuerpë shtënl quëbezënú llni

²³ perë si talë adë nëdi'il tsasël shti'dzë Dios, blac llëru'bë na nacahi la'ni ldú'ul. Nahin ziquë slul naná mal; guëdubi cuerpë quëbezin nacahi.

Dios nu lë'ë ra cusë shtë guë'dchiliu
(Lc. 16.13)

²⁴ 'Adë gáquëdi'i gunë mënë sirvë lu chupë lamë, purquë tubi lamë adë rac shtú'udi'i mënë lë'ëll; stubi lamë rac shtú'ull. Quëhúnëll rëspëti tubi lamë perë hia stubi lamë quëhúnëll desprëci. Tubsë lamë nápël. Si talë Dios na lamë shtënl, iurní gúnël lo quë narac shtu'u më; perë si talë dumí na lamë shtënl, iurní Dios adë nádi'i shlámël.

Quëhapë Dios ra shíni'
(Lc. 12.22-31)

²⁵ 'Rnia'a lu të iurne', adë rquëdí'nidi'i ldu'u të por lo quë nagáu të u por lo quë nagú të parë guëbani të, ni por shabë të parë nagacu të. Más lasac vidë quë dau; lë'ë shcuerpë të más lasac quë shabë të.

26 Gulë guná lu ra ma'ñi naná riasë, adë rcabnídi'i ma, nilë adë rcá'adi'i ma cusechë parë cuetsá'uhin, perë sin adë guëté'dëdi'i, Dadë shtë të naquëbezë gube'e quëgne'e më grëtë' nagáu të. Más lasac të quë ra ma'ñi.

27 ¿Chu de lë'ë të por tantë rquëdi'ni ldu'ul, guëbánil tubi dzë más?

28 '¿Pëzielú rquëdi'ni ldu'u të por shabë të? Gulë guná, lla riaru'bë guë'ë lachi.

29 Adë rúnëdi'i guë'ë dchi'ni perë rnia'a lu të, rëy Salomón con guëdubi galëljë shtëni', adë guzú zá'quëdi'i cumë ziquë ra guë'ë.

30 Chulë rlua'a guë'ë lachi nedzë, quëhunë Dios; perë glli guëbidchi guë'ë nu tsequin lu gui'i. ¿Pë adë gápëdi'i më lë'ë të? lë'ë të naná rialdí ldu'i du'pë.

31 Por ni rnia'a lu të, adë rquëdi'nidi'i ldu'u të nu adë rníidi'i të: “¿Pë cha guëdáuha'a?” u “¿Pë cha guëdí hia'a?” u “¿Ca guëru'u shába'a?”

32 Pues grë mënë nanadë guënëdi'i Dios, zianaldë rall tëchi ra cusë ni. Perë lë'ë të napë të tubi Shtadë të naquëbezë gube'e; rac bë'a më grë lo quë narquí'nil.

33 Primëre gulë guanaldë tëchi nezë catë rnibë'a Dios ziquë rëy. Gulë bë'në cumplir lo quë narac shtu'u më, iurní gunë të recibir grë cusë narqui'ni të parë guëbani të.

34 ¿Pëzielú rquëdi'ni ldu'ul nedzë por ra cusë naze'dë glli? Nanú sufsientë problemë parë nedzë.

*Adë rúnëdi'il juzguë sa'l
(Lc. 6.37-38, 41-42)*

¹ Adë rúnëdi'i të juzguë sa' të, purquë gunë më juzguë lë'ë të mizmë manërë ziquë quëhunë të juzguë sa' të.

² Gunë më juzguë lë'ë të mizmë manërë narunë të. Mizmë varë naguishi të con sa' të, mizmë varë ni quishi Dadë Dios con lë'ë të.

³ ¿Pëzielú rnal lu gui'lli nananú la'ni slu sa'l perë adë rnádi'il la'ni slul nanú tubi trunquë ru'bë?

⁴ ¿Lla gúnëll guëní'il lu sa'l? “Bëne'e sí guëgúa gui'lli nananú slul” perë nanú tubi trunquë la'ni slul.

⁵ Na të falsë; gulú trunquë nananú la'ni slul; iurní sí, guënal bien parë cul gui'lli nananú la'ni slu sa'l.

⁶ Nanú mënë ziquë mbecu dushë narahuëë'. Adë rúnëdi'i rall rëspëti cusë santu shtë Dios. Na rall ziquë guchi narlú guëc tubi perla nu rëabrí ma të re'dë ca'në ma lul. Adë ruadí'dzëdi'i të di'dzë santu lu nanëdi'i tsasë verdá shtë Dios.

*Gulë guna'bë; gulë bësëdchi rua' puertë
(Lc. 11.9-13; 6.31)*

⁷ Gulë guna'bë lu Dios grëtë' lo quë narac shtu'u të. Lë'ë më guëne'e mëhin. Gulë quilin të parë guëdzëlë tëhin. Gulë bësëdchi rua' puertë të parë guëlla'lin.

⁸ Grë mënë natsagla'guë guëna'bë lu Dios, gúnëll recibirin; grë mënë narguili cusë shtë Dios, guëdzëlin. El quë naná ziquë tubi nguiu narna'bë fuertë rua' nezë, guëlla'lë puertë parë lë'ëll.

⁹ ¿Chu tubi de lë'ë të si talë guëna'bë shínil guetështildi gáuhi'; ni mudë guëdë'ël tubi guë'ë gáuhi'?

¹⁰ ¿Ni mudë guëdë'ël tubi mbe'ldë iurë shínil rná'bëll mbeldë gáuhi'?

¹¹ Si talë lë'ë të na të mal, nu rac bë'a të guëdë'ë të cusë za'quë lo quë narna'bë shini të, más se-gurë Shtadë të naquëbezë gube'e, guëne'e më cusë za'quë lo quë narna'bë të lu më.

¹² Manërë lo quë narac shtú'ul gunë mënë tratë lë'ël, mizmë manërë ni gulë bë'në tratë sa'l. Zni si talë quëhúnël cumplir rëglë ni, canihúnël cumplir lëy nu lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë.

Rua' puertë nanáde'e

(Lc. 13.24)

¹³ Gulë tsuté nezë rua' puertë nu nezë ca nade'e purquë rua' puertë nu nezë narniti mënë, nalë shlaguin nu napin zihani lugar. Cantidá mënë riuté rall nga'li.

¹⁴ Perë puertë nu rua' nezë nade'e catë napë mënë vidë sin fin, tubldí nahin nu trabaju riuté mënë nga'li. Du'psë mënë riuté lu nezë ni.

Nashi naquë lu hiaguë rlua'ain pë hiaguin

(Lc. 6.43-44)

¹⁵ Gulë gupë cuidadë con ra mësë falsë naná rni'i ruadi'dzë rall shti'dzë Dios. Ze'dë rall; por fuërë rlua'a rall ziquë lli'li perë dentrë la'ni ldu'u rall na rall ziquë ma dushë.

¹⁶ Lë'ë të gac bë'a të u gunguë bë'a të chu na rall por lo quë narunë rall. Pues adë rldáguëdi'i të uvë lu ra hiaguë guitsë. Tampuquë nídi'i mudë guëldaguë të bëlda'u lu hiaguë guitsëbé.

17 Zni nahin, grëtë' hiaguë za'quë rne'e nashi za'quë perë hiaguë mal rne'e nashi mal.

18 Lë'ë hiaguë za'quë adë gáquëdi'i gudë'ëin nashi mal. Ni tampuquë tubi hiaguë mal gáquëdi'i guëdë'ëin nashi za'quë.

19 Grëtë' hiaguë nadë rdë'ëdi'i nashi za'quë, chuguin nu tsequin lu gui'i.

20 Zni gac bë'a të mënë za'quë nu mënë mal por lo quë narunë rall.

*Lëdë grëdi'i mënë tsutë rall catë rribë'a Dios
(Lc. 13.25-27)*

21 'Lëdë grëdi'i narni'i lua: “Dadë, Dadë”, tsutë rall catë rribë'a Dios sino nadë más el quë narunë cumplir voluntá shtë Dadë naquëbezë gube'e, ni sí quëgnibë'a më lë'ëll.

22 Iurë lë'ë iurë guëga'a, dzë ni cantidá mënë guëni'i rall lua: “Dadë, lë'ë na'a biadi'dzë na'a shtí'dzël nu por lël gulú na'a mëdzabë nananú la'ni ldu'u mënë. Bëdë'në na'a zihani milagrë iurë guni'i na'a lël.”

23 Perë iurní guënia'a lu mënë ni: “Jamás adë guënëdia'a lë'ë të. Gulë guabsú lua purquë na të mënë mal.”

*Comparaciuni shtë chupë hiu'u
(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)*

24 'Zni na el quë narquë diaguë nu quëhúnëll lo quë narnia'a, nall cumë ziquë tubi nguii nariasë nu bëzá'all lídchill lu cimientë shtë guë'ë.

25 Bëdchini guiu; guaru'bë nisë guëë'gu; bëru'u mbë dushë; bëdí'ahin hashtë guëa' hiu'u perë adë guláguëdi'i hiu'u purquë napin cimientë nazubë lu guë'ë.

²⁶ Perë el quë narini shti'dza perë adë rúnëdi'ill cuendë lo quë narnia'a, nall ziquë tubi nguiu tuntë nanëdi'i tsasëll. Bëzá'all lídchill lu iu'lli.

²⁷ Bëdchini guiu; guaru'bë nisë guëë'gu; bëru'u mbë dushë nu bëdí'ahin guëa' hiu'u. Gulaguë hiu'u purquë nídi'i cimientë guetë. Nalë tubi cusë dushë guc nga'li.

²⁸ Iurë Jesús gualú biadi'dzë më lu ra mënë, nalë bëdzëguëë' ldu'u rall nu guasë ldu'u rall por ldai'shtë më.

²⁹ Caglua'a më cumë ziquë el quë nanapë pudërë, lédëdi'i ziquë ra mësë shtë lëy nananú entrë lë'ë rall.

8

Jesús bënëac tubi narac ll'u galguidzë naru'dzë ládi'

(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

¹ Iurë bietë Jesús lu dani, cantidá mënë zianaldë rall lë'ë më.

² Iurní guabi'guë tubi nguiu narac ll'u galguidzë naru'dzë ládi'. Bëzullíbill lu më. Répill:

—Dadë, si talë rac shtú'ul, nápël pudërë gunëáquëll na; guëzunël ladia.

³ Iurní Jesús bëdchi'bë më guia'a më guëquëll nu guni'i më:

—Rac shtua'a, sunë ládil.

Iurë lë'ë më guni'i zndë'ë, grë galguidzë ru'dzë bëac.

⁴ Jesús repi:

—Bëquë diaguë, adë chu lu ruadí'dzëdi'il; nadë más guaguë'në presentar lu bëshuzi nu bëdë'ë tubi ofrendë lo quë narnibë'a Moisés të parë grëtë'

mënë, guëdë'e rall cuendë de quë lë'ël bëáquël nu guc límpil de galguidzë shtënël.

*Bënëac Jesús tubi muzë shtë capitán
(Lc. 7.1-10)*

⁵ Iurë guatë Jesús guë'dchi Capernaun, tubi capitán rumanë guabí'guëll lu më nu bë'nëll ruëguë.

⁶ Répill lu Jesús:

—Dadë, shmuza rac llú'ull galguidzë llunguë. Nagá'all lidcha. Nalë quëhúnëll sufrir lu galguidzë.

⁷ Jesús guni'i:

—Na tsahia parë gunëaca lë'i'.

⁸ Capitán bëquebi:

—Dadë, rúnëdi'i tucara tsal lidcha; adë chu nádia'a. Nadë más gunibë'a nu bëtë'e tubsë di'dzë, iurní guëac shmuza.

⁹ Mizmë na runa lo quë narni'i ra narnibë'a na, nu napa suldadë bajo ordë shtëna. Iurë rnia'a lu tubi suldadë, tsall; pues riall. Iurë rnia'a guídëll, pues lueguë rídëll. Iurë rnibë'ahia tubi shmuza tsaguë'nëll lo quë narac shtua'a, rzu'bë diáguëll shti'dza.

¹⁰ Iurë Jesús bini di'dzë ni, nalë guasë ldu'u më. Guni'i më lu ra nazianaldë lë'e më:

—Guldía rnia'a lu të, guëdubi naciuni Israel nunquë bëdza'guélúdia'a tubi nguiu narialdí ldu'i shti'dza ziquë nguiu rë'.

¹¹ Rnia'a, cantidá mënë guëru'u rall de grë ladë shtë guë'dchiliu. Guidë rall të parë subënú rall Abraham nu Isaac nu Jacob parë gaunú rall mënë ni catë rnibë'a Dios gube'e.

12 Perë nanú mënë nabini shti'dzë më de quë guë nibë'a më ziquë rëy; guëru'u rall tëchi fuërë catë nacahi. Nga'li gu'në rall nu guëchushí lai' rall.

13 Iurní Jesús guní'i' lu capitán:

—Bëagzë lídchil; hia shmúzël bëac tal ziquë gualdí ldú'ul.

Lë'ë muzë ni bëáqui' mizmë iurë ni.

Bënëac Jesús suëgrë Pedro

(Mr. 1.29-31; Lc 4.38-39)

14 Jesús gua lidchi Pedro. Nga'li guná më naga'a suëgrë Pedro. Na'a ni rac shldi ru'bë.

15 Iurní guna'zi më guia'a na'a. Lueguë bëru'u shldi. Iurní suëgrë Pedro guashtëhi' nu bë'ni' sirvë lu rai'. Bëdë'ëi' nagáu rai'.

Bënëac Jesús zihani mënë narac llu'u

(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)

16 Iurë gue'lë gu', be'dënú mënë zihani sa' rall lu Jesús. Be'dënú rall ra nanapë mëdzabë la'ni ldu'u rall; con tubsë di'dzë rgu më grëtë' ra mëdzabë. Nu zac bë'në më rumëdi grëtë' ra nanapë galguidzë.

17 Zndë guzac parë gac cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë. Guni'i' Isaías: “Lë'ë më bia'a më galguidzë shtëna'a nu lë'ë më bia'a më grëtë' debilidá shtëna'a”.

El quë narac shtu'u tsanaldë lë'ë Jesús

(Lc. 9.57-62)

18 Iurë guná Jesús cantidá mënë bëdëá rdondë catë zubë më, gunibë'a më parë tédë ra shini gusë'dë më stubi tëchi nisë.

19 Tubi mësë shtë lëy guabí'guëll lu Jesús nu répill:

—Mësë, rac shtua'a sënaldä lë'ël cualquier lugar ca tsal.

²⁰ Jesús bëquebi:

—Ra ma lachi napë cuevë shtë ma. Ra ma'ñi napë bëche'zë llicu hiaguë perë na, adë nápëdia'a catë guëcu'guë guëca aunquë nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

²¹ Stubi nguiu naganaldë lë'ë Jesús repi lu më:

—Dadë, bëne'e sí, primërë tsaca'cha shtada, iurní gue'dë naldä lë'ël. Gaca shmënël iurní.

²² Jesús guni'i:

—Gude'e naldë na lueguë. Nanú mënë nadë rialdídi'i ldu'u shti'dza parë guëca'chi rall ra tëgulë.

Bëcue'dchí Jesús nisë nu mbë

(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

²³ Iurní guatë Jesús la'ni barcu con ra shini gusë'dë më

²⁴ perë bédchini mbë lu nisë. Nalë fuertë bédchini mbë. Gutë zili nisë la'ni barcu. Jesús naga'si më.

²⁵ Iurní ra shini gusë'dë më guacua'ñi rai' lë'ë më nu repi rai':

—Dadë, bëlá lë'ë na'a. Aquë zátia'a iurne'.

²⁶ Lë'ë më guní'i' lu rai':

—¿Pëzielú nalë rdzëbë të? ¿Pë hia adë rialdídi'i ldu'u të na?

Iurní guashtë më nu guni'i më guëc mbë nu guëc nisë ru'bë. Lueguë gurëdchí nisë.

²⁷ Hia ra nguiu naná zënú më, nalë bëdzëguëë' ldu'u rai'. Guasë ldu'u rai'. Guni'i rai':

—¿Chull më rë'? Rzu'bë diaguë mbë nu nisë shtí'dzi'.

Chupë nguii nananú mēdzabë la'ni ldu'i
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

²⁸ Iurë Jesús bēdchini stubi ladë rua' nisë, ladzë ra mē gadareno, chupë nguii bēru'u la'ni catë bēga'chi tēgulë. Guabi'guë rall lu mē. Guërupë rall napë rall mēdzabë la'ni ldu'u rall. Nalë nadushë rall. Ni tubi adë chu ráquēdi'i rdēdë nezë catë nanú rall.

²⁹ Iurní guzublú gurushtiá rall fuertë:

—¿Pēzielú riutël con lē'ë na'a, Jesús shini Dios? ¿Gu bēdchínil ndē'ë parë guëzac zil lē'ë na'a antsë guëga'a tiempë?

³⁰ Zitu rēta' cantidá ra guchi. Quéháu ra ma gui'lli.

³¹ Ra mēdzabë bē'në rall ruëguë lu Jesús; guni'i rall:

—Si talë guëgul lē'ë na'a la'ni ra nguii rē', perë bēne'e permisi tē guēdëu' na'a la'ni ra guchi.

³² Iurní Jesús repi:

—Gulë gua.

Lueguë bēru'u mēdzabë la'ni ra nguii ni. Guatë rall la'ni guchi. Lueguë grëtë' ra guchi zia'a guëllu'në nasesë; gulaguë ra ma catë rlaguë guiu'u rua' nisë ru'bë. Guatë ma la'ni nisë. Bēlda'u nisë ra ma; lueguë guti ra ma.

³³ Hia naquëhapë guchi bëllu'në rall hashtë guë'dchi nu guzublú biadi'dzë rall lo quë naguc, nu shcuendë ra nguii nagú mēdzabë la'ni ldu'u rai'.

³⁴ Iurní grë mēnë shtë guë'dchi bēru'u rall; guagná rall catë quëbezë Jesús. Iurë guná rall lu mē, bē'në rall ruëguë de quë guëru'u mē ladzë rall.

9

*Bënëac Jesús tubi narac llunguë**(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)*

¹ Iurní Jesús guatë la'ni barcu parë tädë më stubi tëchi nisë. Iurní bédchini më guë'dchi shtë më.

² Nga'li bédchininú mënë tubi narac llu'u galguidzë llunguë. Nagá'all lu daa'. Iurë Jesús guná rialdí ldu'u rall, repi më lu narac llu'u:

—Lë'ël, adë riádi'i ldú'ul. Naperdunë duldë shtëñël.

³ Iurní bëldá mësë narlua'a lëy guni'i rall la'ni ldu'u rall: “Hiumbrë rë' blac di'dzë dzabë ru-adí'dzëll cuntrë Dios”.

⁴ Perë gac bë'a Jesús pë llgabë quëbezënú rall. Iurní repi më:

—¿Pëzielú runë të llgabë mal?

⁵ ¿Pë más sencigi guënia'a lu narac llu'u: “Naperdunë duldë shtëñël”, u guënia'a lull: “Guashtë nu bëagzë”?

⁶ Parë gac bë'a të nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nu parë gac bë'a të napa pudërë parë guna perdunë duldë shtë mënë.

Iurní repi më lu narac llu'u:

—Guashtë; bëtëá shtaa'l nu bëagzë lídchil.

⁷ Lë'ë narac galguidzë llunguë guasuldill nu bëagzëll lídchill.

⁸ Guná mënë lull, iurní bëdzëguëë' ldu'u rall. Guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. Bë'në rall alabar lë'ë Dios purquë bédë'ë më pudërë ru'bë guia'a tubi nguiu.

*Guna'bë Jesús Mateo**(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)*

⁹ Jesús bëru'u më nga'li. Guná më lu tubi nguiu lë Mateo. Zúbëga'all lugar catë rúnëll cubrë impuestë. Iurní repi më:

—Gude'e naldë na.

Iurní Mateo guasuldí nu guanáldëll lë'ë Jesús.

¹⁰ Guzac iurë Jesús caniháu la'ni tubi hiu'u, cantidá mënë narunë cubrë impuestë nu zihani pecadurë bëdchini rall nga'li parë gulezënú rall lë'ë më lu mellë. Guzubënú rall lu mellë con Jesús nu con ra shini gusë'dë më.

¹¹ Perë ra fariseo iurë guná rall lu ra mënë ni, guna'bë di'dzë rall lu shini gusë'dë Jesús:

—¿Pëzielú mësë shtë të quëhaunull ra pecadurë nu con ra mënë narunë cubrë impuestë?

¹² Bini Jesús pë quëgni'i ra fariseo; iurní guni'i më:

—Adë rquí'nidi'i ra mënë ducturë si rac llú'udi'i rall perë mënë narac llu'u, sí, ni rquí'ni rall ducturë.

¹³ Gulë gua; gulë bëdë'ë cuendë lo quë narunë cuntienë lo quë naná escritë: “Na rac shtua'a de quë gac të mënë narga'a ldu'u sáhi'; ni más mejurë quë gunë të ofrecer ma lua ziquë ofrendë”. Zeldë guëna'ba ra pecadurë të guëabrí ldu'u rall con Dios. Adë zeldë guëná'bëdia'a mënë narni'i: “Nápëdia'a duldë”.

Guna'bë di'dzë rall lla na shcuendë ayunë

(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

¹⁴ Iurní ra nazianaldë lë'ë Juan Bautista, guabi'guë rall lu Jesús nu guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëzielú lë'ë na'a nu ra fariseo rdë'në na'a ayunë zihani vuelte perë ra shmënel adë rúnëdi'i rall ayunë?

15 Jesús guni'i:

—Nahia ziquë lliguë shtë sa'a. ¿Ni mudë gunë të obligar ra invitadë shtë sa'a, gacu rall lari nagasë ziquë mënë narunë velar guëc tēgulë mientras quëbezënú lliguë lë'ë rall? Aquëdi'i. Perë guëdchini dzë nu guëdchini tiempë lë'ë lliguë tsabsú nga'li; iurní sí, gunë rall ayunë.

16 'Ni tubi adë chu rúnëdi'i rumiendë lu tubi lari gushë con lari nardëá purquë si talë guëguëu'l lari nardëá lu lari gushë, más nasesë rche'zë lari cubi lë'ë lari gushë. Iurní más fier rlua'a lari.

17 Ni tubi adë rgutsa'u vini cubi la'ni bulsë gushë purquë adë gúnëdi'i gan bulsë gushë la fuersë shtë vini cubi. Rie'zë bulsë gushë nu lë'ë vini guëllë'ë lu guiu'u, nu gullini ra bulsë. Por ni rqui'ni tsutsa'u vini cubi la'ni bulsë cubi. Iurní lë'ë vini nu ra bulsë adë guënítidi'in. Shti'dza adë rgá'adi'i con custumbrë shtënë të.

Shini Jairo nu na'a naguna'zi shabë më

(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

18 Mientras Jesús quëadí'dzi' ra cusë rë', tubi narnibë'a mënë bëdchini; bëzullíbill lu më nu guní'ill:

—Shtsa'pa niá'asë gualú guti, perë si talë guídël lidcha; si talë guëdchi'bë guiá'al guëc shinia, guëbáni' stubi.

19 Jesús guasuldi'; iurní guanaldë më lë'ëll con ra shini gusë'dë më.

20 Iurë guanaldë më lë'ëll, tubi na'a narac ll'u rllë'ë rëni'; guabí'guëll lu Jesús. Guc chi'bë chupë izë rac llú'ull. Iurní guabí'guëll lu Jesús nezë tëchi më. Guná'zill rua' shabë më.

21 Rúnëll llgabë: “Si talë guëna'zia shabë më, guëaca”.

22 Jesús bédchigré lu më nezë tëchi më; guná më lu na'a nu repi më:

—Adë riádi'i ldú'ul, Nanë. Hia lë'ël bëáquël purquë galdí ldú'ul na.

Mizmë iurní bëáquëll.

23 Iurë Jesús bédchíni' lidchi më importantë; guná më lu narëta' nu guná më lu ra musiquë. Ra mënë ru'në rall nu ruidë bë'në rall.

24 Iurní repi Jesús:

—Gulë bëru'u ndë'ë purquë lë'ë lliguëna'a rë adë gútidi'i' sino nagá'si'.

Perë ra mënë bëllidchinú rall lë'ë më.

25 Jesús guní'i' de quë guëru'u rall. Iurní guatë më la'ni hiu'u nu guna'zi më guia'a tégulë. Iurní guashtë tégulë nga'li.

26 Guëdubi lugar catë rnibë'a regiuni ni, bërë'tsë di'dzë nu famë shtënë më. Biadi'dzë mënë pë guc con lë'ë tégulë.

Bënëac Jesús chupë ciegu

27 Jesús bëru'u lugar ni; chupë ciegu guanaldë rall lë'ë më; guni'i' rall fuertë:

—Bëga'a ldú'ul lë'ë na'a, llëbni David.

28 Iurë Jesús guatë la'ni hiu'u, bédchini ra ciegu lu më; repi më lu rall:

—¿Gu rialdí ldu'u të de quë zac gunëaca lë'ë të?

Lë'ë rall bëquebi rall:

—Rialdí ldu'u na'a, Dadë.

29 Iurní Jesús bëshá guia'a slu rall nu repi më:

—Gaquin según fe nanapë të.

³⁰ Hia slu ra mënë ni bëaquin. Iurní Jesús gu-nibé'ai' con ordë lu rall, ni tubi adë chu gac bë'adi'i lo quë nabé'ni'.

³¹ Perë niá'asë gualú bëru'u rall nga'li, iurní guzublú ruadi'dzë rall guëdubi regiuni lo quë nabë'në Jesús.

Bënëac Jesús tubi gu'pë

³² Iurë Jesús con ra shini gusë'dë më ziagru'u rai' nga'li, bëldá ra mënë be'dënú rall tubi gu'pë nanapë mëdzabë la'ni ldu'i.

³³ Lueguë Jesús gulú hia'ldë lë'ë mëdzabë ni; hia lë'ë gu'pë guzublú biadí'dzëll. Nalë bëdzëguëë' ldu'u ra mënë. Guni'i rall:

—Nunquë la'di guná'di'ia'a guëdubi mënë shtë Israel sa' ra cusë ziquë quëhunë më.

³⁴ Perë guni'i ra fariseo:

—Nguiu rë' rgu hiá'ldëll ra mëdzabë por pudërë shtë mëdzabë narnibë'a más.

Bëga'a ldu'u më ra mënë

³⁵ Jesús ziagla'guë më grë ra guë'dchi naná rëta' guëlladchi nga'li. Caglua'a më la'ni iádu'u shtë ra mënë cadë lugar catë rdchini më. Biadi'dzënú më mënë cusë za'quë lla guëdchini mieti catë rnibë'a Dios. Nu bënëac më grë clasë galguidzë nu grë ra naquëhunë sufrir ra dudurë.

³⁶ Iurë guná më ra mënë zihani, bëga'a ldu'u më lë'ë rall purquë nalë rzac zi rall nu adë rbedchí'di' ldu'u rall. Na rall ziquë lli'li nanápëdi'i vëquërë.

³⁷ Iurní repi më lu ra shini gusë'dë më:

—Guldía rnia'a, nanú zihani cusechë perë du'psë na rall parë gunë rall dchi'ni perë rnia'a lu të,

³⁸ gulë guna'bë lu Dios naná nashtënë cuseché parë guëshe'ldë më más mënë parë guadi'dzë rall diza'quë lu mënë.

10

Jesús gulë ra chi'bë chupë shini gusë'dë më
(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

¹ Iurní Jesús guna'bë chi'bë chupë shini gusë'dë më nu bédë'ë më autoridá nu pudërë parë guëgú rai' ra mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë nu parë gunëac rai' grë ra narunë sufrir galguidzë nu dulurë.

² Ndë'ë na lë ra poshtë; guëzá chi'bë chupë rai': primërë Simón; nápi' stubi léhi' Pedro. Nu bë'në më nombrar Andrés bëchi Pedro. Guna'bë më Jacobo nu bëchi' Juan, shini Zebedeo.

³ Guna'bë më Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo el quë narunë cubrë impuestë. Guna'bë më Jacobo shini Alfeo. Guna'bë më Lebeo, nápi' stubi léhi' Tadeo.

⁴ Guna'bë më Simón naná miembrë shtë partidë cananista, nu guna'bë më Judas Iscariote el quë nabë'në intriegu lë'ë Jesús.

Jesús gunibë'a tsagni'i ra poshtë diza'quë lu ra mënë
(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ Jesús gunibë'a guëzá chi'bë chupë nguii ni; guni'inú më lë'ë rai' lla guzia'a rai'. Repi më lu rai':

—Adë tsádi'i tē regiuni catë quëreldë ra nadë nádi'i më israelitë. Nu adë tsutëdi'i tē guë'dchi Samaria.

⁶ Más bien tsa tē lu ra mënë naná ziquë lli'li naguniti, quiere decir, naciuni Israel.

7 Gulë biadi'dzë lu mënë lla tsutë mënë catë rnibë'a Dios purquë hia lë'ë iurë ziagdchini të guëribë'a më.

8 Gulë bënëac ra narac llu'u. Gulë bëcua'ñi ra tëgulë. Gulë bënëac narac galguidzë ru'dzë ládi'. Gulë cu grëtë' mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë. Lë'ë të bë'në të recibir pudërë ndigá; gulë bédë'ë sin quë gúnëdi'i të cubrë.

9 'Adë guá'adi'i të orë, ni bédchichi, ni dumí mitu'në.

10 Adë guá'adi'i të panitë parë quë dumí. Adë guá'adi'il chupë manguë, nilë chupë par rachi. Adë guá'adi'il bastunë. Pues el quë narunë dchi'ni napë derechë parë gaull lidchi shlámëll.

11 'Iurë lë'ë të guëdchini të tubi guë'dchi u tubi ranchi, gulë quili nga'li tubi mënë naná runë tucarë guëquë diaguë shti'dza. Hia nga'li guëa'në të lídchill hashtë iurë lë'ë të guëbi' të.

12 Iurë lë'ë të tsutë të lidchi mënë ni, gulë bë'në saludar lë'i' con tubi diza'quë.

13 Si talë ra mënë ni runë tucarë guëquë diáguëll shti'dza, gulë bédë'ë bendición shtë të nga'li; perë si talë adë guëquë diáguëdi'i rall shti'dzë të, si talë adë nádi'i ra mënë më za'quë, gulë biequi nga'li con grë diza'quë shtë të.

14 Si talë nëdi'i mënë ni gunë recibir diza'quë nu nëdi'ill guëquë diáguëll shti'dzë të, iurní gulë bëru'u hiu'u ni u guë'dchi ni. Iurní gulë guëdchibi gushëguiu'u nadchi'bë guëa' të ziquë sëñi de quë adë gualdídi'i ldu'u rall.

15 Guldía rnia'a, dzë shtë juici más llëru'bë na cashtigu parë guë'dchi ni quë parë ra mënë shtë Sodoma u Gomorra.

Guëzac zi mënë lë'ë të

16 'Gulë guná, na guëshe'lda lë'ë të cumë ziquë ra lli'li ladi ra ma dushë, perë gulë gac nasini cumë ziquë serpiëntë, nu gulë gac nadu'u ziquë palumë.

17 Gulë gapë cuidadë ra mënë shtë lugar ni; gunë rall intriegu lë'ë të lu ra gubernë nu hashtë guëne'e rall galnë lë'ë të la'ni iádu'u.

18 Tsanú rall lë'ë të lu ra gubernadurë nu lu rëy purquë na të shmëna. Zni gac të testigu shtëna delantë lu ra autoridá hashtë delantë lu ra nanádi'i më israelitë.

19 Perë iurë lë'ë rall gunë rall intriegu lë'ë të lu ra gubernë, adë rquédí'nidi'i ldu'u të por lo quë naguëni'i të lu rall u por lo quë naguadi'dzë të lu ra mënë, purquë iurë lë'ë iurë guëga'a, Dios guësëdchini më di'dzë parë guadi'dzë të

20 purquë lëdë lë'ëdi'i të guadi'dzë të sino lë'ë Espíritu Santo naze'dë de Shtadë të, guadi'dzi' por lë'ë të.

21 'Ra nguiu gunë rall traicionar ra bëchi sa' rall të parë gati sa'll. Ra shtadë ra mënë gunë rall traicionar shini rall. Shini rall guëásëll guëc shtadë rall hashtë quini rall shtadë rall.

22 Grëtë' mënë shtë guë'dchiliu guëná zá'quëdi'i rall lu të purquë na të shmëna, perë el quë nagac firmë hashtë fin, ndë'ë gac salvar.

23 Iurë lë'ë mënë guëzunaldë rall lë'ë të cualquier tubi guë'dchi catë guëdchini të, gulë bëru'u nga'li; gulë bëllu'në hashtë stubi guë'dchi purquë guldía rnia'a, lë'ë nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu guëdchíni' antsë quë lë'ë të guadi'dzënú të diza'quë lu mënë guëdubi guë'dchi shtë Israel.

24 'Ni tubi narsë'dë lu shmësi', lasáquëdi'ill más

quë mësë shtënell. Ni tubi muzë lasáquëdi'i más quë shlámi'.

²⁵ El quë narsë'dë, tsull cunformë según el quë naquëglua'a, hashtë despuësë iurní tsalú studi shtënell, iurní gáqui' ziquë lë'ë mësë. Zni na tubi muzë parë lu shlámëll. Ziquë tubi nguiu con shíni', cagni'i ra mënë rnibë'a mëdzabë Beelzebú na, nu zac guëni'i rall rnibë'a mëdzabë lë'ë të.

Chu guëdzëba'a

(Lc. 12.2-9)

²⁶ 'Por ni rnia'a lu të, adë rdzëbëdi'i të ra mënë. Pues ni tubi cusë nanaga'chi adë guëá'nëdi'in sin adë guërú'udi'in lu llni. Nu grë cusë naga'chi, napë quë guëdë'ë mënë cuendë de ni.

²⁷ Lo quë narnia'a lu të apartë, gulë guni'i di'dzë ni delantë lu grë mënë. Lo quë nabëluá'ahia lu të apartë, gulë guni'i fuertë dizdë guëc hiu'u.

²⁸ Adë rdzëbëdi'i të ra narguini cuerpë perë adë gáquëdi'i quini rall almë. Más bien gulë bëdzëbë el quë nanapë pudërë guëzalú cuerpë nu almë la'ni gabildi.

²⁹ 'Rdu' ra ma'ñi, chupë ma por tubi centavë, perë ni tubi de lë'ë ra ma adë rátidi'i sino quë lë'ë Dadë Dios adë guëdë'ë më sí; Dios rdë'ë më cuendë.

³⁰ Napë më cuendë bëldá guitsë guëquël.

³¹ Adë rdzëbëdi'i të; pues más lasac të quë ra ma'ñi.

Pë gac con ra shmënë Jesús

(Lc. 12.8-9)

³² 'Grëtë' el quë naguëquebi favurë de na delantë lu ra mënë, na guëquebia favurë de lë'ëll delantë lu Shtada naquëbezë gube'e.

33 Perë si talë nanú el quë narni'i nádi'ill shmëna delantë lu ra mënë, na guna negar lë'ëll delantë lu Shtada naquëbezë gube'e.

*Por Jesús nanú divisioni
(Lc. 12.51-53; 14.26-27)*

34 'Adë rúnëdi'i të shgabë të de quë zeldënúa paz lu guë'dchiliu rë'. Pues adë zeldënúdia'a parë cuedchí ldu'u mënë con sa'll lu guë'dchiliu sino parë gac dividir mënë por shti'dza.

35 Na zelda parë grë ra nguiu guëasë rall guëc shtadë rall, shtsa'pë rall guëasë rall guëc shni'a rall. Nu ra lli'lli guëasë rall guëc suëgrë rall.

36 De mudë de cadë tubi rall gac rall enemigu parë famili shtënë rall.

37 'El quë narac shtu'u shtádi' u shní'ai' más quë rac shtú'ull na, adë rlluí'idi'i gáqui' shmëna. El quë narac shtu'u llgá'ni' u shtsápi' más quë rac shtú'ull na, adë rllú'i'idi'i gáquëll shmëna.

38 El quë nadë gúnëdi'i renunci prupi deseo shtënëll, si talë adë nëdi'i gátill por na; si talë adë tsanáldëdi'ill shneza, nguiu ni nasáquëdi'ill gáquëll shmëna.

39 El quë narac shtu'u gac salvar vidë shtënëll, guëní'till vidë shtëni', perë el quë naguëni'ti vidë shtëni' por na, ni gac salvárëll.

*Premi parë ra shmënë Jesús
(Mr. 9.41)*

40 'El quë narunë recibir cualquier tubi de lë'ë të, mënë ni también rúnëll recibir na. El quë narunë recibir na, mënë ni rúnëll recibir el quë nabëshe'ldë na.

⁴¹ El quë narunë recibir tubi shmuzë Dios purquë ze'dë mënë ni de Dios, ni gúnëll recibir mizmë premi nardë'ë Dios parë ra shmuzë më nabiadi'dzë shti'dzë më. El quë narunë recibir tubi nguiu za'quë purquë nall më za'quë, mënë ni gúnëll recibir premi shtë më za'quë.

⁴² Cualquier el quë naguëdë'ë tubi vasë nisë galë, të gu tubi más humildë shmëna, guldía rnia'a lu të, segurë guëdë'ë Dios tubi premi cá'all.

11

Ra nabëshe'ldë Juan Bautista lu Jesús

(Lc. 7.18-35)

¹ Iurë Jesús gualú guni'i më lla mudë guzia'a ra chi'bë chupë shini gusë'dë më, bëru'u më nga'li parë zia'a më. Bëlua'a më diza'quë lu ra mënë guë'dchi narëta' guëlladchi.

² Juan nanú lachigui'bë perë bini' lo quë naquëhunë Cristo. Iurní bëshé'ldi' bëldá shmëni'; tsagná rall lë'ë Jesús

³ parë guagna'bë di'dzë rall lu më:

—¿Gu lë'ël nal Cristo, el quë napë quë guëdchini por partë shtë Dadë Dios, u napë quë guëlezë na'a stubi naguëdchini?

⁴ Jesús repi:

—Gulë tsaguëchi lu Juan lo quë nagná të nu lo quë nabini të.

⁵ Gulë biadi'dzë grëtë' lo quë nagná të: ra ciegu rna; ra kujë rzë; ra narac galguidzë ru'dzë ládi', guzunë rall; grë ra cue'të bëabrí rini rall. Ra tëgulë gubani rall stubi. Grë ra prubi quëquë diaguë rall diza'quë parë gac salvar rall.

⁶ Guëquitë ldu'u ra naná tsagla'guë tsaldí ldu'i na, grë ra nartúdi'i lúhi' gáquëll shmëna.

⁷ Iurë lë'ë shmënë Juan zëagzë, iurní Jesús guzublú quëadi'dzë më shcuendë Juan. Repi më lu ra mënë:

—¿Pë guagná të lu shlatë; tubi ziquë gui'lli narni'bi mbë?

⁸ Aquëdi'i. ¿Pë guagná të lu tubi nguiu nanacu lari chulë? Aquëdi'i. Lë'ë të nanë të de quë grë ra naracu con lari nalasac zihani dumí, quëreldë rall lidchi rëy.

⁹ Por fin ¿pë guagná të lu tubi muzë shtë Dios? Perë sí, de verdá guná të tubi muzë shtë më mayurë quë ra nabiadi'dzë shti'dzë më guahietë.

¹⁰ Juan na el quë narni'i Sagradas Escrituras: Na guëshe'lda tubi naguadi'dzë por na antsë guëlua'alul lu mënë.

¹¹ Guldía rnia'a, grëtë' ra mënë nagubani tiempë guahietë, nápëdi'i rai' más hunurë quë Juan. Perë rnia'a lu të, el quë namás humildë entrë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë shtëna, napë rall más hunurë quë Juan.

¹² 'Dizdë Juan Bautista hashtë iurne', ra mënë mal rac shtu'u rall guëzalú rall diza'quë shtë Dios parë adë tsutédi'i mënë catë rnibë'a Dios. Ra narac shtu'u tsuté nezë za'quë, runë rall llëru'bë fuersë parë tsuté rall.

¹³ Grëtë' lo quë nabëquë'ë ra muzë nabiadi'dzë shti'dzë Dios nu lo quë nabëquë'ë Moisés, guni'i rai' lo quë narac shtu'u Dios hashtë tiempë shtë Juan Bautista.

¹⁴ Si talë lë'ë të rac shtu'u të tsaldí ldu'u të lo quë narnia'a de Juan, náhi' ziquë Elías. Juan náhi'

el quë muzë shtë Dios guni'i guahietë napë quë guëdchini.

¹⁵ Si talë rac shtu'u të tsasë të, gulë bëquë diaguë bien lo quë narnia'a.

¹⁶ 'Guadi'dza tubi comparaciuni lla na mënë tiempë ne'. Lë'ë rall na rall ziquë llguë'në naca-guitë. Zúbëga'a rall lu llguëa' nu rni'i rall fuertë lu sa' rall:

¹⁷ “Bëdi'ldi na'a musiquë lëgrë perë adë bëgu'idi'i të. Bëdi'ldi na'a cantë tristë perë adë bí'nidi'i të.”

¹⁸ Bëdchini Juan; adë gudáudi'l' zihani cusë nu adë bii'di'i licor, perë lë'ë të rni'i të de quë nápi' tubi mëdzabë la'ni ldú'i'; por ni adë guanáldëdi'i të lé'i'.

¹⁹ Lueguë bëdchinia, nguü nabëshe'ldë Dios; rni'i të rau sha'ta nu rni'i të ruhia vini. Rni'i të nahia amigu shtë pecadurë nu amigu shtë ra narunë cubré impuestë, por ni adë rialdídi'i ldu'u të shti'dza. Manërë nacanihunë Dios na ziquë llni; rlua'ain la'ni vidë shtë ra naná riasë shti'dzë më de verdá.

*Ra mënë adë guasëdi'i rall shti'dzë më
(Lc. 10.13-15)*

²⁰ Iurní lë'ë Jesús guzublú quëgni'i më lu ra mënë guë'dchi catë bë'në më más milagrë ru'bë purquë ra mënë ni, adë bëabrídi'i ldu'u rall con Dios. Iurní guni'i më:

²¹ —Prubi de lë'ë të mënë shtë guë'dchi Corazín. Prubi de lë'ë të mënë shtë guë'dchi Betsaida; purquë si talë mënë shtë Tiro nu Sidón nianá rall grë ra milagrë naguná të, pues hia niac cambi mudë nanabani rall; niabrí ldu'u rall con Dios.

Niazubë rall lu dë nu niacu rall lari nagasë ziquë señi de quë bë'në nadzë'ë mudë nanabani rall.

²² Na rnia'a lu të, dzë guëshe'ldë Dios juici guëc mënë shtë guë'dchiliu, ra mënë shtë Tiro nu Sidón gunë rall sufrir menos quë lë'ë të.

²³ Nu rnia'a lu të naquërelde guë'dchi Capernaum, runë nadchini të por tantë llni nabë'në të recibir, perë tsalú të lugar catë quëbezë ra tēgulë purquë mënë shtë ciudá Sodoma, si talë nianá rall milagrë cumë ziquë guná të, pues todavía nianá quëbezë guë'dchi Sodoma iurne'.

²⁴ Perë rnia'a lu të, dzë shtë juici lë'ë të gunë të recibir más cashtigu dushë quë ra mënë shtë regiuni shtë Sodoma.

*Gulë te'e lua parë cuedchí ldu'u të
(Lc. 10.21-22)*

²⁵ Tiempë ni Jesús biadi'dzënúhi' Shtádi':

—Dadë, dushquílil, rnibë'al gube'e nu guë'dchiliu. Quëhuna alabar lé'ël, Dadë; bëluá'al shtí'dzël lu mënë humildë, rac bë'a rallin. Perë nacahi shtí'dzël bë'nël parë ra mënë narni'i na rall më ru'bë, ra mënë narianaldë tēchi llgabë nguiu.

²⁶ Zni bë'nël Dadë purquë zni rac shtú'ul gac.

²⁷ 'Lë'ë Shtada bëne'e grëtë' cusë rë' parë na; ni tubi chu runguë bë'a chu nahia de verdá, sulamëntë Shtada runguë bë'ai'. Ni tubi chu runguë bë'a chu na Shtada de verdá, sulamëntë na runguë bë'ahia chu náhi'. Nahia shini më; gunguë bë'a mënë Shtada sulamëntë si rac shtua'a guëluá'ahia nguiu ni Shtada.

²⁸ Gulë te'e lua grëtë' el quë narbedchídi'i ldu'i, grë të nariashac ldu'i por dúldë shtë të, guënehia paz parë lë'ë të.

²⁹ Gulë bëca'a yuguë naguëdchi'ba guëc të nu gulë bësë'dë shti'dza. Nadú'uhia nu nalë pacënci nahia. Gulë te'e lua të guëdzëlë të descansë parë almë shtë të.

³⁰ Ldai' nabëluá'ahia lu të, nalë sencigi nahin parë gua'a të ziquë tubi yuguë shashu. Lo quë narnibë'ahia adë nagánëdi'in.

12

Ra shini gusë'dë më caniashi rai' du'u dzë narzi'i ldu'u mënë

(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

¹ La'ni ra dzë ni Jesús zía'ai' nezë shtë në më catë rgabní trigu. Tubi dzë narzi'i ldu'u mënë, ra shini gusë'dë më bédchini galërldia'në ldu'u rai'. Iurní guzublú caniashi rai' du'u shtë trigu parë quëháu rai' bë'dchi trigu.

² Iurë lë'ë ra fariseo guná rall lo quë nabë'në rai', repi rall lu Jesús:

—Guná, ra shini gusë'dël quëhunë rall lo quë naprovité según lëy. Caniashi rall du'u dzë narzi'i ldu'u mënë.

³ Jesús repi:

—¿Pë adë bí'ldidi'i të histori lo quë nabë'në David guahietë con ra narianaldë téchi'? Bëldia'në David nu guatëhi' lidchi Dios.

⁴ Guna'zi David guetështildi sagradë. David gudáuhi' guetështildi ni, perë según lëy shtë Dios sulë bëshuzi napë rall derechë gau rai' guetështildi

sagradë, lëdëdi'i David con ra mënë nananú con lë'i'.

⁵ Hia bi'ldi të lëy shtë Moisés. Ra bëshuzi shtë iádu'u adë rzí'idi'i ldu'u rall dzë descansë por trabaju nanapë rai'; nu nádi'in duldë.

⁶ Na rnia'a lu të, zuga'a tubi nguiu ndë'ë naná más importantë quë iádu'u.

⁷ Lë'ë të, ¿pë adë riasëdi'i të lo quë narni'i Sagradas Escrituras? “Na rac shtua'a guëga'a ldu'u të sa' të más quë ra ma narne'e të lu bëcu'guë ziquë ofrendë”. Si talë riasë të di'dzë ni, adë gúnëdi'i të condenar ra nanápëdi'i faltë.

⁸ Lë'ë nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nápi' autoridá nu pudërë parë guëni'i' pë gunë mënë dzë narzi'i ldu'u mënë.

Tubi nguiu nagubidchi guiá'ai'

(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹ Iurní Jesús bëru'u lugar ni. Guatë më la'ni iádu'u shtë ra mënë.

¹⁰ Nga'li zuga'a tubi nguiu nagubidchi tubi guiá'ai'. Perë ra fariseo rac shtu'u rall guëdzelë rall manërë parë gunë rall acusar lë'ë Jesús. Iurní guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—Según lëy ¿gu nanú permisi gunëac mënë narac llu'u grë ra dzë narzi'i ldu'u mënë?

¹¹ Repi Jesús:

—¿Chu de lë'ë të si talë guënítil tubi lli'li, si talë ldaguë ma la'ni guërzú dzë descansë, pë adë tsaldúdi'i të ma?

¹² Pues más nasac vidë shtë nguiu quë lli'li. Zni nanú permisi gunë mieti bien dzë narzi'i ldu'u ra mënë.

¹³ Iurní repi më lu nguiu nagubidchi guiá'ai':

—Bëldí guiá'al.

Lë'ë nguü bëldí guiá'ai'. Lueguë bëac guiá'ai'; bëa'në guiá'ai' ziquë na stubi guiá'ai'.

¹⁴ Iurní bëru'u ra fariseo. Guzublú rall quili rall manërë parë quini rall lë'ë Jesús.

Lo quë nabëquë'ë Isaías

¹⁵ Iurë guc bë'a Jesús pë quëhunë ra fariseo, bëru'u më; zia'a më stubi lugar. Perë cantidá mënë guanaldë rall lë'ë më. Jesús bënëac grëtë' narac llu'u.

¹⁶ Nu bëdë'ë më ordë de quë adë guadí'dzëdi'i ra mënë chu na më.

¹⁷ Zndë'ë guc parë gac cumplir lo quë nabëquë'ë Isaías, muzë shtë Dios:

¹⁸ Ndë'ë lë'ë shmuza nagulëa;

el quë nalë rac shtua'a nu el quë narquitë ldua'a.

Guëd'ëhia Espíritu Santo cuezënúhi' më ni.

Guëni'i më lu mënë nanádi'i më israelitë de quë ze'dë guëdchini juici shtë Dios.

¹⁹ Adë guadí'dzëdi'i më tantë. Na më nadu'u.

Adë rtá'lëdi'i më di'dzë; adë guëní'idi'i më fuertë nezë.

²⁰ Na më pacënci; adë nádi'i më ziquë el quë nar-guitsu gui'lli.

Nádi'i më ziquë el quë narsëaldë mëchi narquë gui'i.

Cuezë më hashtë cueshtë gobiernë shtëhi'; guë nibë'a më manërë justë.

²¹ Mënë nanádi'i më israelitë, tsaldí ldu'u rall shti'dzë më parë gac salvar rall.

*Guni'i ra mënë napë Jesús mëdzabë la'ni ldú'i'
(Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10)*

²² Iurní bédchinínú mēnē tubi nguiiu lu Jesús. Nall ciegu nu gu'pē. Bē'nē mēdzabē nananú la'ni ldu'u nguiiu ni parē adē rnádi'ill nu rní'idi'ill. Jesús bēnēac lē'i'. Iurní guná nguiiu, nu clarē biadi'dzē nguiiu.

²³ Grētē' ra mēnē narēta' nga'li, guasē ldu'u rall nu bēdzēguēē' ldu'u rall. Guni'i rall:

—¿Pē lē'edi'i llēbní David ndē'ē, el quē nacabēza'a?

²⁴ Perē ra fariseo bini rall lo quē naguni'i mēnē; guni'i rall:

—Perē hiembrē rē' rgull mēdzabē por pudērē shtē Beelzebú, jēfē shtē ra mēdzabē.

²⁵ Perē guc bē'a Jesús lo quē narunē rall shgabē rall. Iurní repi mē:

—Si talē grē mēnē shtē gobiernē rdildi cuntrē mizmē sa' rall, tsalú gobiernē. Igual gac con tubi guē'dchi nu si talē tubi famili rdildi entrē lē'ē rall, guēdchini tiempē tsalú famili ni.

²⁶ Nu Satanás, si talē Satanás nadiividē mizmē lē'ēll, tsalú pudērē shtēnēll; guēnibē'adi'ill shmēnēll iurní.

²⁷ Si talē rguhia mēdzabē por pudērē shtē Beelzebú, ¿chu runē compañia ra mēnē sa' tē nargú mēdzabē la'ni ldu'u mēnē? Mizmē nguiiu ni gunē rall juzguē lē'ē tē.

²⁸ Perē si talē con pudērē shtē Dios rguhia mēdzabē, hia bēga'a iurē; guēlladchi zuga'a Dios parē guēnibē'ai' lē'ē tē.

²⁹ ¿Lallē gac tsutē tubi nguba'nē lidchi tubi nguiiu fuertē tē parē guēdchisull pē shtēnē mēnē? Primērē napē quē guēlí'bill nguiiu ni, iurní sí, zac guēdchisull pē shtēnē mēnē ni.

³⁰ 'El quë nanëdi'i guëni'i favurë de na, nall cuntrë de na. El quë nadë rtëádi'i mënë lua, na ziquë tubi narsëllu'në mënë lua.

³¹ 'Rnia'a lu të de quë zac perdunë grë duldë shtë ra nguiu nu grëtë' didzabë narni'i rall, gunë më perdunë, perë si talë guni'i mënë di'dzë mal cuntrë Espíritu Santo, ni sí, jamás adë nídi'i perdunë.

³² Cualquier narni'i didzabë guëc nguiu nabëshe'ldë Dios, zac perdúnëll perë el quë naruadi'dzë cuntrë Espíritu Santo, jamás adë gáquëdi'i perdunë parë guëdubi tiempë lu guë'dchiliu rë', nilë lu stubi guë'dchiliu nanadë tsalúdi'i.

*Nashi shtë hiaguë rlua'a pë hiaguin
(Lc. 6.43-45)*

³³ 'Si talë hiaguë nahin cusë za'quë, zni rne'ain nashi za'quë. Si talë hiaguë nahin mal, pues nashi mal rne'ain. Shnashi hiaguë rlua'a pë hiaguin.

³⁴ Lë'ë të llëbni mbe'ldë, ¿llallë gac guëni'i të cusë za'quë? hia quë lë'ë të mizmë lë'ë të na të mal. Pues ruadi'dzë të zihani di'dzë dzabë naze'dë la'ni ldu'u të.

³⁵ Nguiu za'quë ruadí'dzëll cusë za'quë purquë cusë za'quë nanú la'ni ldú'ull. Perë ra nguiu mal ruadí'dzëll cusë mal purquë cusë mal nanú la'ni ldu'u rall.

³⁶ Perë na rnia'a lu të, dzë shtë juici grë mi-eti guëdë'ë rall cuendë lu Dios por grë ra di'dzë nagúpëdi'i rall cuidadë.

³⁷ Purquë según di'dzë nabiadi'dzë të, gunë më juzguë lë'ë të; gac salvar të u gac condenadë të.

Ra mënë mal rac shtu'u rall guená rall tubi milagrë

(Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)

³⁸ Iurní guni'i ra fariseo nu ra narlua'a lëy lu Jesús:

—Mësë, rac shtu'u na'a guená na'a tubi señi, tubi milagrë ru'bë gúnël.

³⁹ Jesús bëquebi:

—Mënë mal nalë rac shtu'u rall guená rall tubi señi nu milagrë ru'bë, perë hia jamás adë chu guéné'eru'u más señi, sulë señi ziquë naguc con Jonás.

⁴⁰ Ziquë Jonás gua la'ni mbeldë durantë tsunë dzë nu tsunë gue'lë, zni zac con nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guëca'chi ra mënë lë'i' la'ni ba'a; tsúhi' nga'li tsunë dzë nu tsunë gue'lë.

⁴¹ Grë ra naguquërdë ciudá shtë Nínive tsasuldí rall lu juici con ra mënë naquërdë ne', nu guëni'i ra mënë shtë Nínive ra mënë nanabani ne' na rall culpablë purquë ra mënë shtë Nínive, iurë bini rall shti'dzë Jonás, bëabré ldu'u rall con Dios. Gulë guná, hia bëdchini tubi más më importantë quë Jonás.

⁴² Iurë gac juici shtë Dios, lë'ë reina nagunibë'a ladzë Sur, tsasuldill nu gúnëll juzguë mënë nanabani ne'; na rall culpablë purquë na'a ni bidë guëmall lu Salomón të guëquë diáguëll llgabë shtë Salomón; perë gulë guná, hia bëdchini tubi más më importantë quë Salomón.

Mëdzabë mal nabëabré ldu'u mënë
(Lc. 11.24-26)

⁴³ 'Iurë bëru'u mëdzabë la'ni ldu'u nguïu, rzëll catë nídi'i nisë. Rguílill catë cuézëll perë adë rdzëlëdi'ill lugar. Iurní rní'ill:

⁴⁴ “Guëabría ldu'u mënë catë bërua'a”. Bëdzëlëll nguïu ziquë tubi hïu'u bien arregladë nu limpi.

⁴⁵ Iurní tsaglli'i mëdzabë gadchi mëdzabë más mal quë lë'ëll; riutë rall la'ni ldu'u nguïu ni. Por fin bëa'në nguïu peor quë antsë. Zni gac suceder con ra mënë mal rë'.

Shni'a nu bëchi Jesús

(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

⁴⁶ Nianá Jesús zïagla'guë quëadí'dzi' lu ra mënë zihani, iurní bëdchini shni'a më con ra bëchi më. Rëta' rai' tëchi fuërë nu rac shtu'u rai' guadi'dzënú rai' lë'ë më. [

⁴⁷ Bëdchini tubi nabëdchininú rsunë lu Jesús. Guní'ill:

—Lë'ë shní'al nu ra bëchil zuga'a rai' tëchi fuërë; rac shtu'u rai' guadi'dzënú rai' lë'ël.]

⁴⁸ Perë lë'ë më repi lu naganú rsunë:

—¿Chull na shní'ahia? ¿Chull na bëcha?

⁴⁹ Iurní bë'në më sëñi con guia'a më; guni'i më shcuendë ra shini gusë'dë më:

—Ndë lë'ë shní'ahia nu ndë'ë na bëcha

⁵⁰ purquë grëtë' el quë narunë según voluntá shtë Shtada naquëbezë gube'e, na bëcha; nall zana, nu nall shní'ahia.

13

Comparaciuni shtë nartë'tsë bë'dchi

(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Mizmë dzë ni bëru'u Jesús hiu'u. Iurní guzubë më rua' nisë ru'bë nu cantidá mënë bēdēá rall lugar catë quëbezë më.

² Por ni Jesús guatë la'ni tubi barcu; iurní guzubë më parë guëlua'a më. Grëtë' ra mënë bëa'në rall rua' nisë lu guiu'u.

³ Caglua'a më zihani cusë por comparaciuni. Guni'i më:

—Tubi nguiu guagtë'tsëll bē'dchi.

⁴ Iurë bētë'tsëll bē'dchi, du'pë bē'dchi gulaguë lu nezë, hia nga'li bēdchini ra ma'ñi. Gudáu ma ra bē'dchi.

⁵ Stu'pë bē'dchi gulaguë lu guiu'u guë'ë catë du'pë guiu'u nanú. Hia bē'dchi ni nasesë gualdanin purquë du'pë guiu'u nanú

⁶ perë iurë lë'ë ngubidzë bëru'u, güe'qui plantë purquë nápēdi'in llëru'bë shlu'chi; gubidchin.

⁷ Stu'pë bē'dchi gulaguë ladi ra gui'lli guitsë. Gualdanin la'ni gui'lli guitsë perë gui'lli guni guëquin.

⁸ Perë stu'pë bē'dchi gulaguë lu guiu'u za'quë. Nga'li bēdë'in cusechë. Bēldá bē'dchi bēdë'ë tubi gahiu'a por tubi. Sëbëldahin bēdë'ë sesenta por tubi bē'dchi. Stubi bēdë'ë galdë bi chi por tubi.

⁹ Si talë rac shtu'u tē tsasë tē, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

Pëzielú guni'i më comparaciuni

(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

¹⁰ Iurní ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu Jesús. Guna'bë di'dzë rai':

—¿Pëzielú ruadí'dzël lu ra mënë por comparaciuni?

¹¹ Lë'ë më bëquebi:

—Dios bëshë'ldë llni guëc të parë riasë të manërë narnibë'a Dios ziquë rëy, perë adë bëshé'ldëdi'i Dios llni guëc rall parë gac bëshë'a rall manërë narnibë'a më.

¹² El quë narac shtu'u tsasë shti'dzë më, guëdë'ë më más llni, perë el quë nanédi'i tsasë shti'dzë më, tsabsú grë llni nanápëll.

¹³ Por ni quëadi'dza por comparaciuni purquë lë'ë rall rna rall lu milagrë shtëna perë adë riasédi'i rall.

¹⁴ Zni na rall. Guc cumplir shti'dzë Isaías el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bëquë'ëi':

Lë'ë të, sí, segurë guini të perë adë riasédi'i të.

Segurë guëná të perë adë guëdë'ëdi'i të cuendë

¹⁵ purquë nalë naguëdchi ldu'u mënë. Adë nédi'i rall tsasë rall; adë nédi'i guëdë'ë rall cuendë shti'dzë Dios.

Nédi'i rall guëdchini llni guëc rall.

Na rall ziquë ra ciegu nu ziquë naná rcue'të.

Nédi'i rall tsasë rall parë guëabrí ldu'u rall con na parë gunëaca almë shtë rall të gac salvar rall.

¹⁶ 'Dichusë të purquë riasë të lo quë narná të nu rdë'ë të cuendë shti'dza.

¹⁷ Guldía rnia'a, cantidá ra muzë shtë Dios guahietë nu mënë za'quë naguquërdë antsë, guc shtu'u rai' nianá rai' cusë nabëna perë adë gunádi'i rai'. Guc shtu'u rai' nini rai' di'dzë shtëna nabini të perë adë binidi'i rai'.

Jesús biadi'dzë shcuendë bë'dchi

(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

¹⁸ 'Gulë bëquë diaguë iurne' lo quë narunë cun-tienë comparaciuni shtë naquëgtë'tsë bë'dchi.

19 Grë ra nabini dıza'quë narni'i lla rnibë'a Dios ziquë rëy perë riasédi'ill, nall ziquë bè'dchi nagulaguë lu nezë. Ridë mëdzabë; rdchisú mëdzabë dıza'quë nabëcabní më la'ni ldu'ull.

20 Bë'dchi nagulaguë lu guiu'u guë'ë, na ziquë mënë narini dıza'quë; rëuu' ldu'u rall dıza'quë; lueguë rca'a rallin con gustë.

21 Perë cumë ziquë plantë nanápëdi'i shlu'chi, adë tsaglá'guëdi'i rall shnezë më. Iurë lë'ë ra mënë rzac zi rall lë'ëll por shti'dzë Dios u iurë rzunaldë mënë lë'ëll, lueguë rëazë guétëll.

22 Bë'dchi nagulaguë ladi gui'lli guitsë, na ziquë el quë narini dıza'quë perë por tantë rac ldu'u rall por ra cusë shtë guë'dchiliu nu rac shtu'u rall gac rall ricu, hia adë rianáldëdi'i rall tëchi dıza'quë. Grë deseó mal na ziquë gui'lli guitsë narte'e ra plantë nu adë rdë'ëdi'in cusechë.

23 Perë bè'dchi nagulaguë lu guiu'u za'quë, na ziquë ra mënë narini dıza'quë shtë Dios. Riasé rall pë runë cuntienë shti'dzë më. Nall ziquë plantë nardë'ë cusechë. Bëldá rall rdë'ë tubi gahiu'a por tubi bè'dchi. Sëbëldahin rdë'ë sesenta por tubi, nu stubi rdë'ë galdë bi chi por tubi.

Comparaciuni shtë gui'lli mal ladi trigu

24 Jesús guni'i stubi comparaciuni:

—Lugar catë rnibë'a Dios na ziquë tubi nguiiu nabëcabní bè'dchi za'quë lu guiu'u shtëni'.

25 Perë iurë lë'ë rall naga'si rall, bëdchini tubi enemigu. Hia hiembrë ni bëcabní gui'lli mal ladi trigu. Lueguë zía'all.

26 Iurë lë'ë trigu guaru'bin nu lë'ë du'u bëru'u, también lë'ë gui'lli guaru'bin ladi trigu.

27 Iurní muzë shtë lamë repi rall: “Dadë, bē'dchi nabëcabnil lu lachi ¿pë bē'dchi za'quin? ¿Callë bëru'u gui'lli mal gualdani ladi trigu?”

28 Lë'ë nashtënë guiu'u guni'i: “Aquë, tubi enemigu bëcabní bē'dchi gui'lli”. Iurní ra muzë guna'bë di'dzë rall: “¿Gu rac shtú'ul guiá na'a të guëdashi na'a grëtë' ra gui'lli mal?”

29 Perë lë'ë lamë guni'i: “Aquëdi'i purquë si talë gashi të gui'lli mal, nu zac trigu gashi të.

30 Mejurë ziaru'bin juntë hashtë tiempë shtë cusechë. Iurní guë nibë'ahia ra muzë të parë guëtëá rall gui'lli mal primëre nu guëli'bin, gac manullin të parë tsequin. Hia despuësë guëdëá trigu të parë tsutsá'uhin.”

Comparaciuni shtë bē'dchi mitu'në

(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

31 Jesús guni'i stubi comparaciuni:

—Lugar catë rnibë'a Dios, na ziquë tubi bē'dchi mitu'në. Tubi nguiu guacabní bē'dchi lu shguiú'ull.

32 Bē'dchi ni na más mitu'në quë grë ra bē'dchi, perë iurë ra plantë riaru'bë, llëru'bë na hiaguë más quë grë plantë shtë lachi. Hia iurní ridë ra ma'ñi; bēdchi'bë ra ma bëche'zë lu llicu hiaguë.

Comparaciuni shtë levadurë

(Lc. 13.20-21)

33 Guni'i më stubi comparaciuni:

—Lugar catë rnibë'a Dios na ziquë tubi ldë levadurë nabëdchi'bë na'a con tsunë medidë harinë. Bëshepi levadurë hashtë bēdë'ëin fuersë grë nacubë.

*Bëlua'a më con zihani comparaciuni
(Mr. 4.33-34)*

³⁴ Guni'i Jesús grëtë' ra cusë rë' lu ra mënë con comparaciuni. Ni tubi cusë adë guni'idi'i më sin comparaciuni.

³⁵ Zndë guc parë gac cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë:

Guadi'dza por comparaciuni.

Guadi'dza ra cusë naga'chi dizdë iurë lë'ë Dios bëcue'shtë guë'dchiliu.

Jesús biadi'dzë shcuendë gui'lli mal

³⁶ Iurní bëtë'tsë Jesús mënë. Guatë më tubi hiu'u. Iurní ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu më nu repi rai':

—Biadi'dzë lu na'a pë runë cuntienë comparaciuni shtë gui'lli mal.

³⁷ Iurní Jesús repi:

—El quë narcabní bë'dchi za'quë, quëhúni' representar nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

³⁸ Hia lachi runë significar guë'dchiliu. Bë'dchi za'quë quëhunë representar ra mënë nabë'në recibir Dios ziquë rëy. Hia lë'ë gui'lli mal runë significar mënë narzu'bë diaguë shti'dzë mëdzabë.

³⁹ Enemigu nabëcabní bë'dchi mal, na mëdzabë. Ra cusechë runë significar fin shtë guë'dchiliu. Hia narca'a cusechë ni, na ra ianglë.

⁴⁰ Ziquë ra gui'lli mal guëdëahin të parë tsahin lu gui'i, zni gac iurë guëdchini fin shtë guë'dchiliu.

⁴¹ Guë'nibë'ahia tsa ra ianglë parë guëtëá rai' ra mënë narunë mal nu grë narsini sáhi' lu duldë. Na rall ziquë tubi guë'ë catë rredë mënë.

42 Grëtë' ra hiembrë ni tsa rall lu gui'i shtë gabildi catë gu'në rall nu hashtë guëchushí lai' rall.

43 Iurní ra shini Dios guëcabtsé'ë rai' ziquë ngu-bidzë catë rnibë'a Dios, Shtadë rai'. Si talë rac shtu'u të tsasë të, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

Comparaciuni shtë tesurë nabëga'chi

44 'Lugar catë rnibë'a Dios, na ziquë tubi tesurë nabëca'chi mënë lu tubi guiu'u lachi, perë tubi nguiu bëdzëlë tesurë ni. Iurní bëquitë ldú'ull. Bëcá'chill tesurë ni la'ni guiu'u stubi. Bëtuu'll grëtë' shtënell parë sí'll guiu'u catë nanú tesurë.

Comparaciuni shtë perla nalasac

45 'Tambiën lugar catë rnibë'a Dios, na ziquë tubi narzi'i perla fini. Ziatílill perla namás lasac.

46 Iurë lé'ëll bëdzëlëll perla namás lasac, iurní guëtuu'll grëtë' lo quë nanápëll të parë sí'll perla ni.

Comparaciuni shtë guë'shu

47 'Nu zac lugar catë rnibë'a Dios, na ziquë tubi guë'shu nabëtia'a mënë lu nisë të guëna'zi guë'shu grëtë' clasë mbeldë.

48 Iurë lë'ë guë'shu guadzë, mënë narna'zi mbeldë rgu rall guë'shu rua' nisë. Hia nga'li zubë rall parë rbë rall mbeldë. Rgutsa'u rall ra mbeldë za'quë la'ni tubi tēpë. Hia grë ra mbeldë nadë rlluí'idi'i rru'ldë rall tubi ladë.

49 Zni gac fin shtë guë'dchiliu.

50 Guëdchini ra ianglë lu guë'dchiliu parë cuë rai' ra mënë narunë mal ladi ra mënë narunë bien të parë tsa ra hiembrë mal gabildi catë nanú be'lë. Nga'li gu'në rall nu guëchushí lai' rall.

Tesurë cubi nu nagushë

51 Iurní Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Gu riasë të grëtë' cusë rë'?

Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Aha, Dadë. Riasë na'a.

52 Iurní repi më:

—Tubi më së shtë lëy naná bësë'dë shcuendë lugar catë rribë'a Dios, iurë rluá'all stubi sa'll, nall ziquë tubi lamë shtë hiu'u. Rac rgu lamë cusë cubi nu rac rgull ra cusë guahietë. Zni lë'ë më së rac rluá'all enseñansë cubi nu enseñansë antigu.

Jesús bëabrí guë'dchi Nazaret

(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

53 Iurë Jesús gualú guni'i më grë ra comparaci-uni, iurní gubi' më nga'li.

54 Bëabrí më guë'dchi shtë në më. Nga'li guzublú quëglua'a më la'ni iádu'u shtë rall. Nalë bëdzëguëë' ldu'u ra mënë nu guni'i rall:

—¿Callë guagsë'dë nguiu rë'? ¿Chull bëdë'ë tantë llni? ¿Lallë rúnëll milagrë ru'bë?

55 Nu ndë'ë lë'ë shini carpintërë José, nu shní'all María. Bëchill Jacobo nu José, Simón nu Judas.

56 Nu ra zánëll también quëreldënú rall lë'ë hia'a. ¿Callë nezë guagsë'dëll grëtë' cusë rë'?

57 Adë bëgá'adi'i guzac mënë shtë guë'dchi; bë'nëdi'i rall cuendë de lë'ë më. Jesús repi:

—Adë rúnëdi'i mënë rëspëti tubi muzë shtë Dios ladzë muzë, nilë por shfamíll. Stubi lugar sí, runë ra mënë rëspëti lë'ë muzë shtë Dios.

58 Adë bë'nëdi'i më zihani milagrë nga'li purquë adë gualdídi'i ldu'u rall lë'ë më.

14

Guti Juan Bautista

(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)

¹ Tiempë dzë ni, Herodes guc rëy shtë Galilea. Bínill famë shtë Jesús.

² Iurní répill lu ra narunë sirvë lull:

—Jesús na Juan Bautista naguashtë ladi ra tégulë; por ni nápëll pudërë; rúnëll milagrë ru'bë.

³ Perë Herodes hia nanëll de quë antsë lé'ëll gunibë'all tsa Juan lachigui'bë lí'bi' con cadënë. Bë'në Herodes zni por causë Herodías naná tse'lë bëchi Herodes. Felipe lë bëchill.

⁴ Zihani vueltë Juan guni'i lu Herodes:

—Adë nádi'i bien cuá'al tse'lë bëchil ziquë tsé'lël.

⁵ Herodes guc shtu'u quínill lë'ë Juan perë bëdzëbëll por ra mënë purquë casi grë mënë guni'i rall de quë Juan na tubi naguni'i shti'dzë Dios.

⁶ Perë guc lë Herodes; shtsa'pë Herodías bëguí'ill lu grë ra invitadë shtë Herodes. Nu bëquitë ldu'u Herodes bëgui'i lliguëna'a ni.

⁷ Bë'në Herodes prometer con juramentu guëdë'ëll cualquier cusë naguëna'bë lliguëna'a.

⁸ Iurní lë'ë lliguëna'a guagni'i lu shní'ai' nia'a pë guëná'bëll lu Herodes. Shní'all bëquili guëni'i shtsá'pëll tē guëná'bëll lu Herodes:

—Ne' guëné'el guëc Juan Bautista tsu la'ni tubi platë.

⁹ Nalë gulaguë tristë ldu'u Herodes, perë hia cumë bé'nëll jurar delantë lu ra invitadë shtë'nëll,

¹⁰ iurní gunibë'all de quë gati Juan nu guëdë'ë ra suldadë lo quë naguna'bë lliguëna'a. Gunibë'a Herodes guriuguë guëc Juan lachigui'bë.

11 Iurní be'dënú sultadë guëc Juan la'ni platë; bëdë'ë rall cua'a lliguëna'a. Nu lë'ëll bëdë'ëin cua'a shní'all.

12 Iurní bini ra naguanaldë lë'ë Juan; bëdchini rai' nga'li parë bia'a rai' cuerpë shtë Juan parë guaca'chi rallin. Hia despuësë guaguëchi mënë lu Jesús de quë lë'ë Juan guti.

Jesús bëdë'ë nagudáa ga'i mili nguui

(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

13 Iurë lë'ë Jesús bini naguni'i Herodes de lë'ë më, bëru'u më nga'li, sulë lë'ë më con ra shini gusë'dë më. Güe'pi rai' tubi barcu; zia'a rai' tubi lugar catë chu nádi'i. Perë iurë bini ra mënë nu guc bë'a rall ca zia'a më, bëru'u rall guë'dchi parë zia'a rall lugar ni.

14 Bëdchini më rua' nisë; bëru'u më la'ni barcu; guná më cantidá mënë. Iurní bëga'a ldu'u më lë'ë ra mënë nu bënëac më grë ra narac llu'u.

15 Iurë riu' gue'lë, iurní ra shini gusë'dë Jesús bëdchini rai' lu më nu repi rai':

—Hia guadze'. Ni tubi adë chu quërdëdi'i lugar ndë'ë. Guchi lu ra mënë të guzëá rall; tsa rall lu ra guë'dchi naquë guëlladchi. Tsasi'i rall nagáu rall.

16 Jesús repi:

—Rquí'nidi'i guzëá rall; gulë bëdë'ë nagáu rall.

17 Lë'ë rai' repi rai':

—Adë chu nápëdi'i nagáu rai', niétiquë ga'i guetështildi con chupë mbeldë.

18 Jesús guni'i:

—Gulë gude'enuhin ndë'ë.

19 Iurní gunibë'a më subë ra mënë lu gui'lli. Iurní guna'zi më guetështildi, guëzá ga'i

guetështildi con chupë mbeldë. Iurní gubi'a më lu gube'e. Bëdë'ë më graci lu Dios nu bëshullë më guetështildi. Iurní bëtë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Lë'ë rai' gudi'dzin cua'a ra mënë.

²⁰ Grëtë' ra mënë gudáu rall hashtë bielë rall. Despuësë guadzë chi'bë chupë tëtë grë ra pedasë nabë'në subrë.

²¹ Grë ra naná gudáu guetështildi na rall ziquë ga'i mili nguïu sin adë nagábëdi'i ra na'a nilë ra llguë'në.

Jesús ziazú më lu nisë
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)

²² Iurní Jesús gunibë'a më parë guzia'a ra shini gusë'dë më la'ni barcu parë quiblú rai' lu më stubi ladë rua' nisë. Quëgni'i më lu ra mënë parë guzëá ra mënë.

²³ Despuësë de ni, be'pi Jesús lu tubi dani parë guëni'inú më Shtadë më. Iurë lë'ë gue'lë gu', Jesús zuga'a më lë'ësë më nga'li.

²⁴ Lë'ë barcu ziazú casi guërudë nisë. Mbë con nisë nalë nadushë runin parë barcu purquë mbë ze'dë al contrari con zihani fuersë.

²⁵ Hia ze'dë grëgue'lë; Jesús ze'dë guëdchíni' catë ziazú rai'. Ziazú më lu nisë.

²⁶ Iurë shini gusë'dë më guná rai' rzë më lu nisë, bëdzëbë rai'. Gurushtiá rai' fuertë:
—Aquë tu fantasmë ze'dë.

²⁷ Perë lueguë guni'i Jesús lu rai':

—Gulë gapë valurë. Na ndë'ë. Adë rdzëbëdi'i të.

²⁸ Iurní lë'ë Pedro repi lu Jesús:

—Dadë si talë lë'ël ni'i, gunibë'a të nu na sëa lu nisë parë guelda catë zul.

²⁹ Jesús repi:

—Gude'e pë.

Iurní lë'ë Pedro bietë la'ni barcu. Guzublú rzëhi' lu nisë parë tsáhi' catë zuga'a më

³⁰ perë iurë bëdë'ë Pedro cuendë por tantë fuersë nanapë mbë, bëdzëbëi' nu rë'azi' la'ni nisë. Iurní guní'i' fuertë:

—Bëlá na, Dadë.

³¹ Mizmë iurní guna'zi Jesús guia'a Pedro nu repi më:

—¿Pë du'psë fe nápël? ¿Pëzielú adë rialdídi'i ldú'ul na?

³² Iurní lë'ë rai' güe'pi rai' la'ni barcu nu bëac dchi mbë.

³³ Grë ra nazúbëga'a la'ni barcu, bëzullibi rai' lu Jesús nu repi rai':

—Verdá nal Shini Dios.

Bënëac Jesús ra mënë shtë Genesaret

(Mr. 6.53-56)

³⁴ Gudëdë rai' stubi tëchi nisë. Bëdchini rai' tubi regiuni nalë Genesaret.

³⁵ Ra mënë shtë lugar ni bënguë bë'a rall lë'ë Jesús. Bëshe'ldë rall rsunë guëdubi regiuni shtë lugar de quë bëdchini më ndë. Be'dënú ra mënë lu më grëtë' ra mënë narac llu'u.

³⁶ Bë'në rall ruëguë lu më parë guëdë'ë më per-misi guëna'zi rall rua' shabë më. Grë ra naguna'zi shabë më, bëac rall.

15

Lo quë narshi'ni ldu'u nguui

(Mr. 7.1-23)

¹ Iurní bēldá fariseo nu ra mēsē narlua'a lēy, guabi'guē rall lu Jesús. Ze'dē rall ciudá Jerusalén. Guna'bē di'dzē rall:

² —¿Pēzielú shini gusē'dēl adē rúnēdi'i rall cumplir custumbrē shtē ra shtadē guēlú hia'a? sino rau rall guetēshtildi sin quē riétidi'i guía'a rall.

³ Perē Jesús guna'bē di'dzē:

—¿Pēzielú lē'ē tē también adē rzu'bē diáguēdi'i tē mandamientē shtē Dios? Mejurē zianaldē tē custumbrē shtē tē

⁴ purquē Dios guni'i: “Gulē gapē rēspēti lu shtádēl nu lu shní'al”. Nu guni'i Dios: “El quē nargué guēc shtádēll u guēc shní'all, napē quē zu rátill”.

⁵ Perē lē'ē tē rni'i tē stubi cusē. Rni'i tē: “Si talē guēni'i nguiu lu shtádēll u lu shní'all: Gáquēdi'i guna compañi lē'ē tē purquē grē lo quē naniaca'a tē de na, nahin ofrendē parē Dios”.

⁶ Rni'i tē cualquier nguiu narni'i zni, hiadē rquí'nidi'i guēdē'ē nguiu dumí ca'a shtádēll. Zni cagni'i tē lasáquēdi'i mandamientē shtē Dios. Más tsanaldē tē tēchi custumbrē shtē tē.

⁷ Na tē falsē. Bien guni'i Isaías guahietē shcuendē tē; bēquē'ēi' lo quē nagoni'i Dios zdē'ē:

⁸ Ra mēnē rē' rac shtu'u rall na nadē más con rua' rall perē ldu'u rall nalē zitu zuga'a parē na.

⁹ Adē rluí'idi'i ra cusē narunē rall iurē quēhunē rall adorar na.

Enseñansē shtē rall nadē más nahin tubi mandadē shtē nguiu.

¹⁰ Iurní guna'bē mē ra mēnē nu repi mē:

—Gulē bēquē diaguē nu gulē tsasē lo quē narnia'a.

¹¹ Grë ra nariutë rua' nguiu, lëdë nídi'i rshí'nidi'i lë'ë nguiu. Más bien lo quë narru'u rua' nguiu, ze'din de la'ni ldu'u nguiu, ni sí rshi'nin ldu'u nguiu.

¹² Iurní ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë rai' lu Jesús:

—¿Pë adë nanël de quë ra fariseo bëldënú rall lë'ël por di'dzë rë'?

¹³ Perë Jesús repi:

—Cualquier plantë nabëcabnídi'i Shtada, më naquëbezë gube'e, guie'shi ni con grë shlu'chin.

¹⁴ Adë gúnëdi'i tē meter con lë'ë rall. Na rall ziquë ciegu nu rlua'a rall shti'dzë rall lu los de más ciegu. Si talë tubi ciegu guësëll sa'll, guërüpë rall ldaguë rall la'ni guëru.

¹⁵ Iurní Pedro repi:

—Biadi'dzë lu na'a pë runë cuntienë comparaciuni rë'.

¹⁶ Jesús repi:

—¿Pë nu lë'ë tē adë riasëdi'i tē? ¿Pë na tē ziquë los de más mënë?

¹⁷ ¿Pë adë rac bë'adi'i tē, grëtë' lo quë naráu mënë zia'a la'ni nguiu; despuësë rrú'uhin la'ni cuerpë?

¹⁸ Perë lo quë narru'u rua' mënë, ze'dë de la'ni ldu'u nguiu. Ni sí, rshi'ni lë'ë nguiu lu Dios

¹⁹ purquë la'ni ldu'u nguiu rru'u grëtë' cusë mal: mal llgabë, rguini rall sa'll; rquënú rall sa'll; nu napë nguiu zihani na'a nu napë na'a zihani nguiu; rbaa'në rall pë shtë mënë; nu ruadi'dzë rall bishi; nu rni'i rall didzabë cuntrë Dios.

²⁰ Grë ra cusë rë' rshi'ni ldu'u nguiu, perë parë gaul sin gúnëdi'il cumplir ra custumbrë ziquë

guíbidí'il guíá'al, lédë nídi'i narshi'ni ldu'u nguiu lu Dios.

Tubi na'a nagualdí ldu'i Jesús

(Mr. 7.24-30)

²¹ Jesús bëru'u lugar ni; zia'a më parë regiuni shtë Tiro nu Sidón.

²² Tubi na'a më Cananea quëréldëll regiuni ni; bédchíni' lu Jesús nu guní'ill fuertë:

—Dadë, llëbní David, bëga'a ldú'ul na. Lë'ë shtsa'pa nanú tubi mëdzabë la'ni ldú'ull. Nalë rzac zi shtsa'pa.

²³ Perë Jesús adë bëquëbidi'i ni tubi di'dzë. Iurní ra shini gusë'dë më bédchini rai' lu më nu bë'në rai' ruëguë lu më:

—Bë'në lo quë narna'bë na'a rë' të guziá'all purquë nalë cagní'ill nezë técha'a; ze'dë náldëll lë'ë hia'a.

²⁴ Iurní repi Jesús:

—Dios bëshe'ldë na nadë más parë guna sirvë ra më israelitë purquë na rall ziquë lli'li nabëniti lu Dios.

²⁵ Perë lë'ë na'a guabi'guë nu bëzullíbill lu më. Guní'ill:

—Dadë bë'në compaño na.

²⁶ Jesús repi:

—Nádi'i bien guëdchisúl guetështildi shtë ra shini më'në parë gau ra mbécu'në.

²⁷ Perë lë'ë na'a guni'i:

—Nia Dadë, perë ra mbécu'në nananú guëa' mellë, rau ma pedasë narru'u hia'ldë rua' llguë'në.

²⁸ Iurní Jesús repi:

—Nanë, llëru'bë na fe shtë'nël. Gaquin según rac shtú'ul.

Mizmë iurní lë'ë shtsa'pë na'a bëac.

Bënëac Jesús zihani mënë

²⁹ Jesús bëru'u nga'li parë zia'a më rua' nisë ru'bë nalë Galilea. Lueguë güe'pi më lu tubi lumë nu guzubë më nga'li.

³⁰ Cantidá mënë bédchini rall catë quëbezë më. Be'dënú rall cujë, ciegu, gu'pë, mancu, nu cantidá ra narac llu'u. Bédchinínú rall lë'ë narac llu'u lu Jesús. Lë'ë më bënëac më lë'ë rall.

³¹ Nalë bëdzëguëë' ldu'u ra mënë iurë guná rall ra gu'pë biadi'dzë rall; ra mancu bëac rall, ra cujë bëabrí guzë rall, ra ciegu bëabrí guná rall. Ra mënë bë'në alabar Dios; guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios de Israel.

*Jesús bëdë'ë nagáu tapë mili guiuu
(Mr. 8.1-10)*

³² Iurní guna'bë Jesús ra shini gusë'dë më nu repi më:

—Nalë rga'a ldua'a ra mënë rë' purquë hia guc tsunë dzë ze'dë naldë rall na. Nápëdi'i rall nagáu rall. Si talë guëshe'lda lë'ë rall lidchi rall sin quë gáudi'i rall, sca'a mbee'zë rall lu nezë.

³³ Ra shini gusë'dë më repi rai' iurní:

—¿Perë llallë gac guëdzëlë dau parë blac zihani mënë? Lugar rë' ni tubi adë chu nádi'i.

³⁴ Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Bëldá guetështildi napë të?

Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Gadchi guetështildi nu du'pë mbeldë mitu'në.

³⁵ Iurní gunibë'a më parë subë ra mënë lu guiu'u.

³⁶ Iurní guna'zi më guëzá gadchi guetështildi nu guna'zi më ra mbeldë. Bëdë'ë më graci lu Dios. Lueguë lë'ë më bëshullë mëhin. Bëdë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Hia lë'ë rai' gudi'dzë rai' parë ra mënë.

³⁷ Grëtë' ra mënë gudáu hashtë bielë rall. Despuësë gaulú gudáu rai', guadzë gadchi tępë ra pedasë nabë'në subrë.

³⁸ Grë ra nagudáu na ra ziquë tapë mili nguui sin nagábëdi'i na'a nilë ra liguë'në.

³⁹ Despuësë Jesús bë'në më despedir ra mënë. Iurní guatë më la'ni barcu parë zia'a më regiuni nalë Magdala.

16

Ra fariseo guna'bë guëná rall tubi milagrë

(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

¹ Ra fariseo nu ra saduceo bédchini rall lu Jesús parë guëtë'dë rall prëbë lë'ë më nihunë më nanádi'i voluntá shtë Dios. Guna'bë rall guëlua'a më tubi milagrë con pudërë shtë Dios.

² Perë lë'ë më bëquebi:

—Guadze' rni'i të: “Glli gac tubi dzë za'quë purquë lu gube'e nalë nallní rlua'a”.

³ Nu rsili rni'i të: “Nedzë gac tubi mal tiempë purquë lu gube'e nallní nu rëta' shcahi”. Lë'ë të na të falsë; runguë bë'a të lla rlua'a shcahi lu gube'e perë adë ráquëdi'i riasë të sëñi shtë tiempë ne'.

⁴ Ra mënë mal nu mënë nadë rzu'bë diáguëdi'i shti'dzë Dios, rac shtu'u rall guëná rall tubi milagrë ru'bë perë adë guënádi'i rall lu más sëñi; niétiquë guëná rall tubi sëñi ziquë guc con Jonás, el quë nabíadi'dzë shti'dzë Dios guahietë.

Iurní bësëa'nëgá më lë'ë rall. Zia'a më.

Ldai' shtë ra fariseo

(Mr. 8.14-21)

⁵ Iurní lë'ë ra shini gusë'dë Jesús gudëdë rai' stubi ladë rua' nisë, perë bëa'ldë ldu'u rai' niua'a rai' guetështildi.

⁶ Iurní Jesús guni'i:

—Gulë gupë cuidadë con levadurë shtë ra fariseo nu saduceo.

⁷ Ra shini gusë'dë më guzublú guni'i lu sa' rai':

—Aqüë por adë chu nuá'adi'i guetështildi, por ni guni'i më zni.

⁸ Perë Jesús guc bë'a shgabë rall nu repi më:

—¿Pëzielú ruadi'dzë lu sa' të adë nuá'adi'i të guetështildi? Du'psë fe napë të.

⁹ ¿Pë todavía runë fáltëru'u tsasë të chu nahia? ¿Pë adë rëagnádi'i ldu'u të ga'i guetështildi nagudi'dza parë ga'i mili nguiu? ¿Bëldá tēpë bëca'a të?

¹⁰ ¿Pë adë rëagnádi'i ldu'u të gadchi guetështildi nagudi'dza gudáu parë tapë mili mënë? ¿Bëldá tēpë bëca'a të?

¹¹ ¿Pëzielú adë rac bë'adi'i të adë quëadí'dzëdia'a shcuendë shtë guetështildi? Gulë gupë cuidadë levadurë shtë ra fariseo nu ra saduceo.

¹² Iurní guc bë'a ra shini gusë'dë më de quë Jesús adë quëgní'idi'i' shcuendë levadurë, sino shcuendë enseñansë narlua'a ra fariseo nu saduceo.

Guni'i Pedro na më Cristo

(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

13 Iurní guzia'a Jesús parë regiuni shtë Cesarea nanaquë Felipo. Iurní guna'bë di'dzë më lu ra shini gusë'dë më:

—¿Chu rni'i ra mënë chu nahia? nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

14 Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Bëldá ra mënë rni'i rall nal Juan Bautista. Sëbëldá ra mënë rni'i rall nal Elías. Stubi tantë rni'i rall nal Jeremías u stubi naná biadi'dzë shti'dzë Dios.

15 Iurní repi më:

—Lë'ë të ¿chu rni'i të nahia?

16 Simón Pedro repi iurní:

—Lë'ël nal Cristo. Nal shini Dios nanabani.

17 Jesús bëquebi:

—Dichusë nal Simón shini Jonás, purquë ni tubi nguui bëluá'adi'i lë'ël chu nahia sino quë Shtada naquëbezë gube'e; ni bëluá'ai' lul chu nahia.

18 Perë na rnia'a lul; lë'ël Pedro. Subrë tubi guë'ë ru'bë guna formar grupë shtë shmënë Dios naná rianaldë tëchi ldai' shtëna. Nu ni siquierë pudërë shtë galguti gúnëdi'i gan lu ra mënë narialdí ldu'i na.

19 Na guënehia shti'dza ziquë liahi parë tsagní'il lu ra mënë të guëdchini mënë lu Shtada catë rnibë'a më. Lo quë narúnël permitir es quë hia bë'në më permitirin más antsë. Nápël autoridá; guë'n'il napë mënë libertá. Lo quë narúnël prohibë es quë hia bë'në më prohibin dizdë más antsë. Guë'n'il chu naperdunë nu chu nádi'i perdunë.

20 Iurní guni'i Jesús tubldí; gunibë'ai' adë chu lu guadí'dzëdi'i ra shini gusë'dë më na më Cristo.

Guni'i më gati më
(Mr. 8.31—9.1; Lc. 9.22-27)

²¹ Dizdë iurní Jesús guzublú quëgni'i më lu shini gusë'dë më de quë lë'ë më napë quë guzia'a më Jerusalén nu de quë ra më guani'si shtë naciuni Is-rael nu ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra mësë narlua'a lëy, guëzac zi rall lë'ë më. Gunë rall zihani cusë cuntrë lë'ë më. Nu repi më de quë quini rall lë'ë më perë dzë tsunë tsashtë më ladi ra tëgulë.

²² Iurní lë'ë Pedro bia'a lë'ë më tubi ladë nu guzublú gudíldill lë'ë më. Guni'i Pedro:

—Aquë Dadë, ni lo quiere Dios. Nunquë adë guëdchínidi'i tédël cusë rë'.

²³ Perë Jesús bédchigrë lu më nu repi më lu Pedro:

—Guabsú lua, Satanás, lë'ël nal ziquë guë'ë nar-
 reldë mënë. Adë riasédi'il lo quë narac shtu'u Dios.
 Rúnël llgabë ziquë mënë shtë guë'dchiliu.

²⁴ Iurní Jesús repi lu ra shini gusë'dë më:

—Si talë nanú tubi mënë narac shtu'u gáquëll
 shmëna, napë quë gúnëll renunci prupi vidë
 shtënell. Napë quë gáquëll dispuestë gátill por na
 nu guidë náldëll na.

²⁵ El quë nadë rac shtú'udi'i gati por na, zátill.
 Perë el quë naguëniti vidë shtëni' por na nu por
 diza'quë, guëbánill parë siemprë; gac salvárëll.

²⁶ Adë pë rllu'ídi'i gunë nguiu gan grëtë' cusë lu
 guë'dchiliu nu despuësë guénítill vidë shtënell, adë
 nídi'i fin parë lë'ëll. ¿Pë ofrendë guëdë'ë nguiu lu
 Dios parë gac salvárëll?

²⁷ Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu;
 guëdchinia con pudërë shtë Shtada. Guëdchinia con

ra ianglë shtënë më. Iurní quilla cadë tubi nguiu según lo quë nabë'nëll.

²⁸ Guldía nabani bëldá mënë ndë'ë; adë gátidi'i rall hashtë guená rall lua; iurní napa pudërë ziquë rëy. Guëdchinia parë guë nibé'ahia.

17

Guc cambi Jesús stubi formë

(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

¹ Gudëdë shu'pë dzë; Jesús bia'a më Pedro nu Jacobo nu Juan, bëchi Jacobo; zia'a rai' lu tubi dani catë más guia'a.

² Iurní guc cambi Jesús stubi formë delantë lu rai'. Lu më rabtsë'ë ziquë ngubidzë. Hia shabë më bëaquin naquichi como llni.

³ Mizmë iurní guná ra shini gusë'dë më lu Moisés nu Elías; quëadi'dzënú rai' Jesús.

⁴ Iurní Pedro guni'i lu më:

—Dadë, bien dzu na'a ndë'ë iurne'. Si talë rac shtú'ul guëdëntsa'u na'a tsunë ranchi, tubin parë lë'ël, tubin parë Moisés, stubin parë Elías.

⁵ Nianá lë'ë Pedro quëadi'dzë, iurní bédchini tubi shcahi narabtsë'ë nabësë'au lë'ë rai'. La'ni shcahi bédchini tubi bë. Nu bini rai' tubi voz narni'i:

—Ndë'ë lë'ë shinia narac shtua'a. Nalë rquitë ldua'a con lë'i'. Gulë bëquë diaguë shti'dzi'.

⁶ Iurë bini ra shini gusë'dë më di'dzë ni, bëzullibi rai' hashtë bëdia'a luquë rai' lu guiu'u nu bëdzëbë rai'.

⁷ Iurní Jesús guabi'guë lu rai'. Bédchi'bë guia'a më guëc rai' nu répi':

—Gulë tsasuldí; adë rdzëbëdi'i të.

⁸ Iurë lë'ë rai' gubi'a rai' stubi vuertë, hia ni tubi chu lu gunádi'i rai' sino sulë Jesús zuga'a.

⁹ Iurë bietë rai' lu dani, Jesús gunibë'a:

—Adë chu lu guadí'dzëdi'i tē shcuendë lo quë naguná tē hashtë iurë nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu tsashtëhi' ladi ra tēgulë.

¹⁰ Iurní guna'bë di'dzë shini gusë'dë më:

—¿Pëzielú rni'i ra mësë shtë lëy de quë Elías napë quë guídi' primëre, antsë guëdchini Cristo?

¹¹ Jesús bëquebi:

—Verdá Elías guidë primëre. Gúni' rëglë grë cusë.

¹² Hia bidë Elias perë ra mënë adë bënguë bë'adi'i rall lë'i' sino quë bë'nënú rall lë'i' lo quë naguc shtu'u rall. Mizmë manëre el quë nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, sac zi më lu guia'a rall, gati më.

¹³ Iurní ra shini gusë'dë më bédë'ë rai' cuendë de quë Jesús quëadí'dzi' shcuendë Juan Bautista.

*Bënëac Jesús tubi llguë'në narati zini
(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)*

¹⁴ Iurë bédchini rai' catë rëta' los de más mënë, iurní guabi'guë tubi nguiu lu Jesús nu bëzullíbill lu më. Répill:

¹⁵ —Dadë, bëga'a ldú'ul shinia. Ráquëll galguidzë rati zini nu rzac zill. Zihani vuertë guláguëll la'ni gui'i nu guláguëll la'ni nisë.

¹⁶ Na ze'dënúa lë'ëll lu ra shini gusë'dël perë adë bë'nëdi'i rall gan nëac shinia.

¹⁷ Jesús guni'i:

—Lë'ë tē mënë narialdídi'i ldu'i na, siemprë rsini tē sa' tē lu duldë. ¿Hashtë guc guëbezënúa lë'ë

të, të parë tsaldí ldu'u të shti'dza? ¿Blac tiempë guëquëreldënúa lë'ë të, të gapë të fe? Gude'enú shínil lua.

¹⁸ Iurní Jesús guní'i' guëc mëdzabë ni. Nu gunibë'a më guëru'u mëdzabë la'ni ldu'u ngulë'në. Lueguë bëac ngulë'në.

¹⁹ Despuësë de ni, ra shini gusë'dë më biadi'dzë rai' lu Jesús stubi cu'. Guna'bë di'dzë rai':

—¿Pëzielú adë bë'nëdi'i na'a gan niagú na'a mëdzabë fier la'ni ngulë'në?

²⁰ Jesús repi:

—Purquë lë'ë të du'psë fe napë të. Guldía rnia'a, si talë napë të fe masiá zucsë du'pë, guëni'i të lu dani rë': “Guabsú nga'li të parë súbël stubi lugar”. Lë'ë dani tsabsú. Zac gunë të grë cusë si talë rialdí ldu'u të Dios. [

²¹ Perë mëdzabë fier sa' ndë'ë sulë rru'u rall si talë runë të ruëguë lu Dios nu si talë quëhunë të ayunë.]

Stubi vueltë guni'i Jesús gati më

(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

²² Mientras ziazú rai' juntë regiuni shtë Galilea, Jesús guní'i' de quë nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, gac intriéguil' guia'a ra mënë mal

²³ nu quini rall lë'i' perë dzë tsunë gac resucitári'. Di'dzë rë' nalë bësëdchini tristë ldu'u ra shini gusë'dë më.

Gudilli rai' impuestë shtë iádu'u

²⁴ Iurë Jesús nu shini gusë'dë më bédchini rai' guë'dchi Capernaum, ra narunë cubrë impuestë shtë iádu'u guagná rall Pedro nu guna'bë di'dzë rall lu Pedro:

—¿Gu rguilli mësë shtë të impuestë parë iádu'u?

²⁵ Pedro bëquebi:

—Aha'.

Iurní guatë bëabrí Pedro lídchi'; guni'i Jesús primërë lu Pedro:

—¿Pë llgabë quëhúnël, Simón? ¿Chu mënë runë cubrë rai' impuestë nu ra contribución ca'a rëy shtë guë'dchiliu rë'? ¿Gu rguilli ra shini rëy u rguilli ra mënë zitu nanádi'i shmënë rëy?

²⁶ Simón bëquebi:

—Ra më zitu rguilli rall impuestë.

Jesús repi:

—Por ni ra shini rëy adë rguíllidi'i rall impuestë.

²⁷ Perë parë adë ldaguë llánëdi'i rall, gua rua' nisë. Bëtia'a iagullë shtënël la'ni nisë. Primërë mbeldë naná guená'zil, bësha'lë rua' ma. Guëdzélël tubi dumí. Gudilli impuestë por lë'ë hia'a.

18

Chu na más lasac

(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

¹ Tiempë dzë ni ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu Jesús nu guna'bë di'dzë rai':

—¿Chu gac más më ru'bë iurë guëñibë'a Dios ziquë Rëy?

² Iurní Jesús guna'bë tubi llguë'në; bëzú më llguë'në guéláu de lë'ë rai'.

³ Nu repi më:

—Guldía rnia'a, si talë lë'ë të adë gúnëdi'i të cambi shgabë të nu gac të ziquë llguë'në rë', adë gáquëdi'i të tsuté të lugar catë rnibë'a Dios. Napë quë gac të mënë humildë.

⁴ Nguiu namás lasac lugar catë rnibë'a Dios, na el quë narialdí ldu'i na ziquë ra lguë'në, adë runë llërú'bëdi'i rall.

⁵ Si talë ra mënë gunë rall recibir tubi shmëna naná ziquë lguë'në humildë, también quëhúnëll recibir na.

Gupë cuidadë gúnëdi'il duldë
(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

⁶ Perë cualquier el quë naná guëldaguë sáhi' la'ni duldë cumë ziquë tubi mënë humildë naná rialdí ldu'i shti'dza, el quë narlua'a tubi më humildë mal nezë të gúnëll duldë, mejurë galdë nguiu ni tubi guichi ru'bë iénill, tsagrú'ldëll lé'ëll la'ni nisëdu'u.

⁷ Prubi mënë shtë guë'dchiliu iurë ze'dë ocasiuni gunë rall duldë. Napë quë guëdchini tiempë guëquili mëdzabë lé'ë mënë parë gunë rall duldë perë prubi el quë naquëglua'a sáhi' mal nezë.

⁸ 'Por ni rnia'a lu të; si talë guiá'al u guëa'l rac shtu'u guëldaguë lé'ël lu duldë, bëchuguin; bëru'ldin zitu. Mejurë guëdchínil catë nápël vidë sin fin ziquë kujë u ziquë narunë faltë guiá'all u guëa'll quë guëdubi cuerpë tsal gabildi. Ndë nunquë réaldëdi'i be'lë.

⁹ Si talë slul rac shtu'u guëldaguë lé'ël lu duldë, gulú slul, bëru'ldin zitu. Más mejurë tsutël catë rnibë'a Dios tubsë slul lédëdi'i tsal gabildi con guërupë slul.

Comparaciuni shtë lli'li naguniti
(Lc. 15.3-7)

¹⁰ 'Adë rúnëdi'i të desprëci tubi ziquë lguë'në rë'. Pues rnia'a lu të lu gube'e, ra ianglë shtë rai' siempër napë rai' entradë catë quëbezë Dios. [

11 Nguiu nabëshe'ldë Dios, bídi' parë gúni' salvar grë lo quë nabënití.]

12 '¿Pë rni'i ldu'u të? si talë tubi nguiu nápëll tubi gahiu'a lli'li nu gunítill tubi lli'li, tsatílill lë'ë ma. Guësá'nëll noventa y nueve lli'li lu dani parë tsatílill lli'li naguniti.

13 Si talë guëdzélëll lë'ë ma, runa segurë de quë guëquitë ldú'ull por lli'li ni más quë ra noventa y nueve nadë gunítidi'i.

14 Zni zac Shtadë të naquëbezë gube'e, rac shtu'u më guënítidi'i ni tubi shmënë më naná humildë.

Gulë bë'në perdunë sa'l

(Lc. 17.3)

15 'Si talë bëchil quëhúnëll mal cuntrë lë'ël, guni'inú lë'ëll, sulë lë'ëll të parë gac bé'all guadë faltë nanápëll. Si talë guëdë'ëll cuendë shtí'dzël, guëabrí ldú'ull con Dios. Zni lë'ël bë'nëll compaño sa'l të tsaglá'guëll shnezë Dios.

16 Perë si talë adë rúnëdi'ill cuendë shtí'dzël, iurní bia'a tubi testigu u chupë testigu të parë gac bë'a rall shcuendë ra cusë rë'.

17 Si talë adë rúnëdi'ill cuendë lë'ë ra mënë ni, iurní guchi lu grë ra nardéa la'ni iádu'u faltë nanapë bëchil. Si adë rúnëdi'ill cuendë grupë shtë shmënë Dios, iurní bë'në tratë lë'ëll cumë ziquë tubi adë guënëdi'i Dios u ziquë tubi më mal narunë cubrë impuestë.

18 'Guldía rnia'a, grë lo quë narunë të permitir es quë hia bë'në më permitirin más antsë. Napë të autoridá të guëni'i të napë mënë libertá. Lo quë narunë të prohibë es quë hia bë'në më prohibin dizdë más antsë. Guëni'i të chu na perdunë nu chu nádi'i perdunë.

19 'Nu rnia'a lu të, si talë chupë de lë'ë të cue të lu guë'dchiliu de acuerdë subrë lo quë naguëna'bë të lu Shtada naquëbezë gube'e, grëtë' guëne'e më

20 purquë catë rdëá chupë u tsunë mënë por nombre shtë na nu rialdí ldu'u rall na, nga'li quëbezënúa lë'ë rall.

21 Iurní bédchini Pedro nu guna'bë dí'dzi' lu më:

—Dadë, ¿bëldá vësë guna perdunë bëcha, el quë narunë duldë cuntrë na, hashtë gadchi vueltë?

22 Jesús bëquebi:

—Guëní'idia'a gadchi vueltë perë sino gadchi vësë setenta, bë'në perdunë bëchil.

Comparaciuni tubi mënë adë nëdi'i gúnëll perdunë sa'll

23 'Lugar catë rnibë'a Dios nahin ziquë tubi rëy naguc shtu'u suldí cuendë shtë ra muzë.

24 Iurë guzublú quëgna'bë rëy lë'ë ra muzë, bédchini tubi naze'bi tubi millón bëllë.

25 Cumë muzë ni adë nápëdi'll parë quíllil, lë'ë lamë gunibë'a guëtuu' mënë muzë ni con tsé'lëll nu shínill. Guëtuu' rëy grë lo quë nanapë muzë parë quilli muzë lo quë nazé'bill.

26 Iurní lë'ë muzë bëzullíbill lu lamë nu bë'nëll ruëguë: “Dadë, gupë pacënci lë'ë na; quilla grëtë' lo quë naze'bia”.

27 Lë'ë lamë bëga'a ldú'ull muzë nu bë'në lamë perdunë grë lo quë naze'bi muzë.

28 Perë lueguë lë'ë muzë bëdia'guëlull stubi sa'll naze'bi tubi dumí mitu'në. Iurní guná'zill ieni sa'll parë bëtë'ell ieni sa'll. Iurní répill: “Gudilli lo quë nazé'bil”.

29 Lë'ë prubi nguïu bëzullíbill lull nu bé'nëll ruëguë lull: “Gupë pacënci con na. Quilla grë lo quë naná ze'bia.”

30 Perë lë'ëll adë nëdi'ill sino quë bëtiá'all sa'll lachigui'bë hashtë quíllill lo quë nazé'bill.

31 Iurë stubi sa' muzë shtë lamë gunall pë guc, iurní gulaguë tristë la'ni ldu'u muzë ni. Biadí'dzëll lu shlamëll grë lo quë nabë'në primërë muzë.

32 Iurní lë'ë lamë gunibë'a parë gue'dë guëzë muzë lu lamë. Iurní repi lamë: “Muzë mal, na bëna perdunë grëtë' dumí nazé'bil purquë bé'nëll ruëguë lua.

33 Zni lë'ël niápël pacënci con sa'l cumë ziquë napa pacënci lë'ël.”

34 Iurní lë'ë lamë bëdëll nu gunibë'a lamë tsa muzë lu cashtigu hashtë quíllill grëtë' lo quë nazé'bill.

35 Jesús gualú guni'i më grëtë' ndë'ë nu guni'i më:

—Shtada naquëbezë gube'e, gunë më ziquë rëy rë' si talë cadë lë'ë të adë gúnëdi'il perdunë sa'l con guëdubinú ldu'ul.

19

Jesús bëlua'a shcuendë divurci (Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

1 Despuësë de guni'i Jesús grë ra di'dzë rë', bëru'u më Galilea. Bëdchini më regiuni shtë Judea nanaquë ladi guia'a guëë'gu Jordán.

2 Cantidá mënë guanaldë rall lë'ë më. Nga'li bënëac më zihani ra narac llu'u.

³ Iurní bèldá fariseo guabi'guë rall lu Jesús parë guëldaguë rall lë'ë më tubi trampë. Guna'bë di'dzë rall:

—¿Gu nanú mudë según lëy parë guëlë tse'lë mënë por cualquier cusë?

⁴ Lë'ë më bëquebi:

—¿Pë adë bí'ldidi'i tē Sagradas Escrituras de quë iurë nabëcue'shtë Dios guë'dchiliu, bëntsa'u më nguiu nu na'a?

⁵ Nu guni'i më: “Lë'ë nguiu guësá'nëll shtëdi' nu shní'ai' parë guëquërdënull tsé'lëll. Hia guërupë rall gac rall tubsë.”

⁶ Zni hiadë nádi'i rall chupë sino tubsë; unidë na rall. Lo quë nabë'në Dios unir, adë chu guëldëdi'i lë'ë rall.

⁷ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëzielú bë'në Moisés permitir guëdë'ë nguiu tubi cartë shtë divurci parë ca'a tsé'lëll nu guëlë tsé'lëll?

⁸ Jesús repi:

—Purquë nalë naguëdchi ldu'u tē; por ni bëtë'ë Moisés permisi parë guëlë tse'lë mënë, perë dizdë principi shtë guë'dchiliu, adë gúquëdi'in voluntá shtë Dios guësá'në nguiu tse'lë nguiu.

⁹ Nanú tubsë motivë parë guëlë tse'lë nguiu, sulë si talë quëhunë tsé'lëll duldë con stubi nguiu. Perë si ca'a mënë ni stubi na'a, quëhúnëll duldë adulteri. [Nu el quë naguëtsë'a con lë'ë na'a divorciadë pues nu záquëll quëhúnëll duldë adulteri.]

¹⁰ Ra shini gusë'dë më guni'i:

—Si talë nídi'i permisi guëlë tse'lë nguiu, mejurë adë cá'adi'i nguiu na'a.

¹¹ Jesús repi:

—Lédédi'i grè mènè riasé nacagnia'a lu të, sino nadè más el què nangunè Dios compa'ni parè gac bè'allin.

¹² Nanú nguui nádi'i rall completè dizdè gulè rall. Sèbèldá nguui nádi'i rall completè; bè'nè mènè. Nanú sèbèldá mènè adè nèdi'i guètsè'a rall por prupi voluntá shtë rall të parè guadi'dzè rall diza'què shtë Dios lu los de más mènè. El què nariasé di'dzè rè', gúnèll recibirin.

Jesús bè'nè ldai' ra llguè'nè

(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

¹³ Iurní bédchininú ra mènè llguè'nè lu Jesús parè guèdchi'bè mè guia'a mè guèc rall nu guèna'bè mè lu Dios por lè'è rall. Perè ra shini gusè'dè mè guzublú gudildi ra' guèc ra nabédchininú llguè'nè.

¹⁴ Perè Jesús repi:

—Bèdè'è sí, guidè bi'guè ra llguè'nè lua, adè guècádi'i të lu ra ni'i purquè ra mènè naná ziquè ra llguè'nè, tsuté rall catè rnibè'a Dios ziquè Rèy.

¹⁵ Bèdchi'bè guia'a mè guèc ra llguè'nè; iurní zia'a mè stubi lugar.

Tubi sultèrè ricu

(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)

¹⁶ Tubi sultèrè guagná lè'è Jesús nu répill:

—Mèsè za'què, ¿pè cusè za'què guna parè gapa vidè eternè?

¹⁷ Jesús repi:

—¿Pèzielú rni'i lua, mèsè za'què? purquè ni tubi adè chu naza'què, sulè Dios. Perè si talè rac shtú'ul gac salvàrèl, bèzu'bè diaguè grè mandamientè.

¹⁸ Repi sultèrè:

—¿Guadè naná ra mandamientè ni?

Jesús repi:

—Adë quínidi'il sa'l. Adë rquënúdi'il ra sa'l. Adë cuánëdi'il pë shtë mënë; adë guadí'dzëdi'il bishi.

¹⁹ Bëzu'bë diaguë shti'dzë shní'al nu shtádël, nu guc shtu'u bëchi sa'l mizmä manërë cumë ziquë rac shtú'ul lë'ël.

²⁰ Lë'ë sultërë repi:

—Bëna cumplir grë mandamientë rë' dizdë nabi'cha. ¿Pë runë faltë?

²¹ Jesús guni'i:

—Si talë rac shtú'ul gac tubldí shcuëndël lu Dios, bëtuu' grë cusë nanápël; bëtë'ë dumí ca'a ra prubi, iurní gápël tesurë lu gube'e. Iurní sënáldël na.

²² Perë iurë lë'ë sultërë bini di'dzë rë', nalë gu-laguë tristë la'ni ldu'ull; ziazgëll purquë nalë ricu nall.

²³ Iurní Jesús repi lu ra shini gusë'dë më:

—Guldía rnia'a, naganë tsuté tubi ricu lugar catë rnibë'a Dios.

²⁴ Rnia'a lu të, más sencigi tsuté tubi camellë ichi tubi iagullë quë tubi ricu tsutéll gube'e, lu lugar catë rnibë'a Dios.

²⁵ Iurë bini ra shini gusë'dë më di'dzë rë', nalë guasë ldu'u rai' nu bëdzëguëë' ldu'u rai'. Iurní guna'bë di'dzë lu sa' rai':

—¿Chúllëti'i gac salvar?

²⁶ Jesús gubi'a lu rai' nu répi':

—Adë gúnëdi'i nguiu gan gunë salvar mizmä lë'i', perë Dios napë pudërë gunë më grëtë' ra cusë.

²⁷ Iurní Pedro repi:

—Dadë, lë'ë na'a bësëa'në na'a grëtë' lo quë nanapë na'a parë ze'dë naldë na'a lë'ël. ¿Pë guëdë'në na'a recibir?

28 Jesús repi:

—Guldía rnia'a, tiempë grë cusë gáquin nacubi, iurë nguii nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu súbí' lu trunë shtëni' catë quëbezë Dios, lë'ë të naze'dë naldë na cuezënú të na lu chi'bë chupë trunë parë gunë të juzgar ra chi'bë chupë grupë shtë Israel.

29 Grëtë' narsëa'në lídchi' u béchi' u záni' u shtádj' u shní'ai' u tsé'li' u shíni' u shguiu'u rai' purquë rac shtú'ull gáquëll shmëna, ni gúnëll recibir tubi gahiu'a vësë más nu gápëll vidë sin fin.

30 Zihani naná más nasac entrë lu sa' rall, gac rall lúltimë dzë ni nu zihani naná lúltimë iurne', gac rall mënë namás nasac lu Dios.

20

Comparaciuni shtë narunë dchi'ni

1' Lugar catë rribë'a Dios na ziquë tubi nashtënë tubi guiu'u lachi nargabní. Bëru'u lamë tumpranë rsili parë ziatílill muzë, gunë rall dchi'ni catë nanú hiaguë uvë.

2 Primërë guagnëll muzë de quë quíllill tubi dumí denario por tubi dzë. Nu gunibë'all tsaguënë ra muzë dchi'ni.

3 Despuësë bërú'ull rquë guë'ë; gunall lu stubi ra muzë nazuga'a shquini llguëa'. Adë pë quëhúnëdi' rall.

4 Iurní repi lamë lu mënë ni: “Gulë tsa shchi'nia. Quilla lë'ë të narunë tucarë.” Iurní lë'ë rall zia'a rall.

5 Lë'ë nashtënë guiu'u bërú'ull casi guërudë dzë, nu guall rquë tsunë guadze'; mizmë zni bé'nëll con másru'u muzë.

⁶ Hia rquë ga'i guadze' guall stubi shquini ll-guëa'. Bëdzélëll sëbëldá muzë nadë pë quëhúnëdi'i. Iurní repi lamë: “¿Pëzielú rëta' të ndë'ë casi hia mërë tsa'a dzë? ni dchi'ni adë quëhúnëdi'i të”.

⁷ Repi rall: “Purquë ni tubi adë chu bëne'e dchi'ni”. Iurní repi lamë: “Nu lë'ë të gulë tsa shchi'nia; tsaguënë të dchi'ni lu guiu'u. Guëguilla lë'ë të narunë tucarë.”

⁸ Iurë lë'ë gue'lë bëdchini, lë'ë nashtënë guiu'u repi lu encargadë shtë dchi'ni: “Guagna'bë grëtë' muzë të parë gallë rall. Bëdë'ë pagu ca'a cadë tubi rall el quë naguatë lu dchi'ni rquë ga'i nu hashtë ra naguatë lu dchi'ni tumpranë.”

⁹ Iurní bëdchini ra naguatë lu dchi'ni rquë ga'i guadze'; cadë tubi rall bë'në rall recibir pagu completë, tubigá dumí denario.

¹⁰ Despuës bë'në tucarë naguatë primërë; bë'në rall llgabë de quë gunë rall recibir más dumí quë naguatë guadze'. Perë mizmë pagu bëdë'ë lamë, lë'ë quë lë'ë tubigá denario.

¹¹ Nagutë ra tumpranë iurë bë'në rall recibirin, iurní guzublú bë'në rall reclamë lu lamë.

¹² Repi rall: “Ra nabëdchini lúltimë, bë'në rall dchi'ni tubsë iurë nu gudíllil igual ziquë lë'ë na'a, nu lë'ë na'a bëdë'në na'a dchi'ni doblë; bia'a ldu'u na'a lu ngubidzë gua'të dzë”.

¹³ Perë lë'ë nashtënë guiu'u bëquebi lu tubi rall: “Amigu, adë quëhúnëdia'a ni tubi cusë mal. Hia bëdë'na'a tratë gáshtël tubi denario.

¹⁴ Guna'zi shtumil nu bëagzë. Na rac shtua'a quilla mizmë pagu ca'a naguatë rquë ga'i ziquë narunë tucarë të.

¹⁵ Napa derechë rnibë'ahia shtumía; guna lo

quë narac shtua'a. ¿Pë nal mbidi purquë nahia naza'quë?"

¹⁶ Zihani mënë nallasac delantë lu sa' rall, gac rall lúltimë dzë ni; nu zihani mënë naná lúltimë iurne', gac rall mënë namás lasac lu Dios. [Guna'bë Dios zihani mënë perë du'psë mënë gulë më parë gac rall shmënë më.]

Stubi vueltë guni'i Jesús gáti'

(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷ Jesús ziazú më nezë parë Jerusalén. Bia'a më ra shini gusë'dë më tubi cu' nu repi më:

¹⁸ —Hia nanë të ziagdchínia'a Jerusalén catë lë'ë nguii nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu, gac in-triégui' lu jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy parë gunë rall condenar lë'i' lu galguti.

¹⁹ Nu gunë rall intriegu lë'i' lu guia'a mënë nanádi'i israelitë të parë gunë rall burnë lë'ë nguii ni, nu guëdë'ë rall galné nu guëquë'ë rall lë'i' lu cruz, perë dzë tsunë tsashtëhi' ladi ra tégulë.

Shni'a Jacobo nu Juan guná'bëll tubi favurë

(Mr. 10.35-45)

²⁰ Iurní guabi'guë shni'a Jacobo nu Juan lu Jesús. Na rall shini Zebedeo; bédchini rai' lu Jesús. Iurní bëzullibi na'a ni delantë lu Jesús parë guená'bëll tubi favurë lu më.

²¹ Guna'bë di'dzë më:

—¿Pë rac shtú'ul guna?

Shni'a ra nguii ni répill:

—Gunibë'a guërupë shinia subënú rall lë'ël iurë guëribë'al ziquë Rëy, túbill ladë ldi shtënl, stúbill ladë rubësë.

²² Perë Jesús bëquebi:

—Lë'ë të adë rac bë'adi'i të lo quë narna'bë të. ¿Zëzac zi të ziquë na? ¿Pë zac tëdë të cusë durë natëda, cusë demasiadë durë?

Lë'ë rai' bëquebi:

—Zac na'a, Dadë.

²³ Iurní repi më:

—Verdá gunë të sufrir demasiadë ziquë guna sufrir. Gu të mizme vasë shtë sufrimentë; perë subë të cula'nia, tubi de lë'ë të ladë ldi nu stubi ladë rubësë, adë rúnëdi'i tucarë guënehia sí, subë të ndë. Shtada bë'në preparar lugar ni sulë parë ra narac shtu'u më subë rall ndë.

²⁴ Iurë lë'ë ra stubi chi'i ra shini gusë'dë më bini lo quë naguna'bë Juan nu Jacobo, bëldë rai'.

²⁵ Perë Jesús guna'bë lë'ë rai' nu guni'i më:

—Lë'ë të nanë të ra jëfë shtë naciuni nanádi'i israelitë, nalé nadushë rnibë'a rall; rdchi'bë rall lëy naná dushë gunë mënë cumplir

²⁶ perë gáquëdi'in entrë de lë'ë të. Al contrari, el quë narac shtu'u gac më ru'bë entrë de lë'ë të, napë quë gúnëll sirvë lu los de más sáhi'.

²⁷ Cualquier de lë'ë të si talë rac shtú'ul gáquël mayurë entrë grë ra sa'l, napë quë gáquël muzë shtë grë rai'.

²⁸ Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; zelda ziquë muzë shtë mënë. Zëldëdia'a parë gunë mënë sirvë lua. Guënehia vidë shtëna ziquë præci parë gac salvar zihani mënë.

Bënëac Jesús chupë mënë ciegu

(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

²⁹ Iurë lë'ë rai' ziagru'u rai' ciudá Jericó, cantidá mënë zianaldë rall lë'ë Jesús.

³⁰ Nga'li zúbëga'a chupë ciegu. Zúbëga'a rall guëlladchi rua' nezë. Iurë bini ra ciegu Jesús hia zé'di', guni'i rall fuertë:

—Dadë llëbni David, bëga'a ldu'ul lë'ë na'a.

³¹ Ra mënë guni'i guëc ra ciegu parë guëac dchi rall, perë lë'ë rall más ziaгла'guë guni'i rall fuertë:

—Dadë llëbni David, bëga'a ldu'ul lë'ë na'a.

³² Iurní guzudchí Jesús nu guna'bë më ra ciegu nu guna'bë di'dzë më:

—¿Pë rac shtu'u të guna?

³³ Lë'ë rall bëquebi:

—Dadë, rac shtu'u na'a guëná na'a.

³⁴ Iurní Jesús bëga'a ldu'u më lë'ë rall. Bëshá guia'a më slu rall. Lueguë iurní ra ciegu guná rall llni. Bëac slu rall nu guanaldë rall lë'ë Jesús.

21

Guatë Jesús Jerusalén

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Hia ziagdchini rai' Jerusalén; bédchini rai' guë'dchi Betfagé. Betfagé quëhin guëlladchi tubi dani nalë Olivos. Bëshe'ldë Jesús chupë shini gusë'dë më

² nu repi më:

—Tsa të guë'dchi naná quë delantë. Nga'li guëdzëlë të tubi burrë quëdú con shini ma. Gulë bësha'quë ma të gue'dënú të ma ndë'ë.

³ Si talë chu guëni'i lu të u guëna'bë dí'dzëll lu të, guchi de quë lë'ë Dadë rqui'ni lë'ë ra ma. Lueguë guëshé'ldëll nague'dënú ra ma.

⁴ Zndë guzac parë guc cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë. Guní'i':

⁵ Gulë guchi lu ra mënë naquëreldë guë'dchi Sión:
 “Gulë guná, lë'ë Rëy shtë të ze'dë guëdchíni'.
 Nadú'ui'; dchí'bi' tēchi tubi burrë, shini tubi ma
 narua'a carguë.”

⁶ Iurní lë'ë shini gusë'dë më zia'a rai'; bē'nē rai'
 tal cumë guni'i Jesús lu rai'.

⁷ Be'dēnú rai' burrë con shini ma. Iurní gud-
 chi'bē rai' shabē rai' tēchi ma nu gudchibē Jesús
 tēchi ma.

⁸ Hia ra mënë zihani gudishi rall shabē rall lu
 guiu'u parē ziazúhi' lu nezë. Sëbëldá ra mënë
 bëchuguë rall ndiaguë shtë hiaguë parē gudishi
 rall ndiaguë lu nezë.

⁹ Hia ra mënë nazia'a delantë también naná
 ze'dë trasë, guzublú guni'i rall:

—Gunë Dios salvar llëbni David. Benditë el quë
 naze'dë guëdchini por partë shtë Dios. Rac shtu'u
 na'a Dios nacabezë gube'e gunë më salvar llëbni
 David.

¹⁰ Iurë Jesús bēdchini Jerusalén, guëdubi ciudá
 bēdzatsu ra mënë. Nu grë mënë guna'bē di'dzë rall:

—¿Chu ndë'ë?

¹¹ Ra mënë rni'i rall:

—Lëhi' Jesús më Nazaret shtë Galilea. Ruadí'dzi'
 shti'dzë Dios.

Jesús bësëllu'në mënë mal la'ni iádu'u
(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹² Despuësë de ni, Jesús guatë la'ni iádu'u ru'bë.
 Iurní gualdú hia'ldë më grëtë' mënë nartuu' nu
 narzi'i. Bërë'shë më mellë shtë ra nacagchili dumí
 shtë ra mënë. Bërë'shë më ra iagshili shtë ra
 naquëgtuu' ra palumë.

¹³ Iurní guni'i më:

—La'ni Sagradas Escrituras rni'i zndë'ë: “Lidcha na parë gunë mënë orar lu Dios” perë lë'ë të bë'në të cambi lugar ni ziquë cuevë shtë nguba'në.

¹⁴ Mizmë la'ni iádu'u guabi'guë ra ciegu nu ra cujë lu Jesús. Bënëac më lë'ë rall.

¹⁵ Perë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy, guná rall lu milagrë naquëhunë më. Iurë lë'ë rall bini rall lo quë naguni'i ra lliguë'në, bëldë rall. Fuertë guni'i ra lliguë'në la'ni iádu'u:

—Gunë Dios salvar llëbni David ndë'ë.

¹⁶ Bëldë ra bëshuzi; repi rall lu Jesús:

—¿Gu rínil lo quë naquëgni'i ra lliguë'në rë'?

Jesús bëquebi:

—Aha!. Rinia. ¿Pëllë adë bí'ldidi'i të Sagradas Escrituras? lo quë naruadi'dzë zndë'ë:

Dios bë'ni' të rua' lliguë'në nu ra me'dë radchi guëru'u labansë parë Dios; nahin labansë más chulë parë lë'ë më.

¹⁷ Iurní bësëa'nëgá më lë'ë rall. Zia'a më parë guë'dchi Betania. Hia nga'li gudëdë gue'lë më.

Jesús guludé hiaguë bëlda'u

(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Hia brëgue'lë rsili iurní ziadchini rai' Jerusalén. Bëldia'në ldu'u më.

¹⁹ Guná më lu tubi hiaguë bëlda'u nazubë rua' nezë. Iurní guabi'guë më lu hiaguë; gáuhi' tubi nashi perë adë bëdzélëdi'i më nashi; purë ndiaguë nua'a hiaguë. Iurní Jesús repi lu hiaguë:

—Nunquë jamás adë guëabrídi'i quë nashi lul.

Mizmë iurní lë'ë hiaguë bëlda'u gubidchi.

²⁰ Iurë guná ra shini gusë'dë më zndë'ë, bëdzëguë' ldu'u rai'. Guni'i rai':

—¿Guná, nasesë gubidchi hiaguë rë'?

²¹ Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a lu të, si talë napë të fe nu adë rzádi'i ldu'u të, lëdë niá'asëdi'i gunë të ziquë bëna con hiaguë bëlda'u sino guëni'i të lu dani: “Guabsú ndë'ë; tsal la'ni nisëdu'u”. Pues zni gaquin.

²² Grëtë' lo quë naguëna'bë të con oraciuni, si talë rialdí ldu'u të Dios, pues gunë të recibirin.

Pudërë nanapë Jesús

(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

²³ Iurní Jesús guaté la'ni iádu'u. Mientras quëglua'a më nga'li, bédchini ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra më gushë shtë guë'dchi. Guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—¿Chu bëshe'ldë lë'ël nu bëne'e derechë nu pudërë parë rúnël cusë rë'?

²⁴ Jesús bëquebi:

—Nu na runa tubi preguntë lu të. Si talë guëquebi të lua, guënia'a lu të chu bëne'e pudërë runa grë ra cusë rë'.

²⁵ ¿Chu gunibë'a lë'ë Juan parë bëchu'bë nísi' ra mënë? ¿Pë Dios u nguui?

Iurní guzublú rall quëadi'dzë lu sa' rall; repi rall:

—Si talë guëni'i hia'a Dios gunibë'a lë'ë Juan, iurní guëquebi nguui rë': “¿Pëzielú adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzë Juan?”

²⁶ Si talë guëni'i hia'a ra nguui bëshe'ldë lë'ë Juan, pues rdzëba'a ra mënë purquë grë rall rialdí ldu'u rall de quë biadi'dzë Juan shti'dzë Dios.

²⁷ Iurní repi rall lu Jesús:

—Adë rdë'ëdi'i na'a cuendë chu bëshe'ldë lë'ë Juan.

Iurní lë'ë më repi:

—Pues ni na tampuquë adë guëquëbidia'a chu shtë pudërë nu autoridá quëhuna ra cusë rë'!

Comparaciuni shtë chupë shini mënë

²⁸ Jesús repi:

—¿Pë runë të shgabë të zndë'ë? Tubi nguiu napë chupë shínill. Repi dadë lu shíni': "Llga'në, tsaguënël dchi'ni shtë cusechë catë nanú hiaguë uvë".

²⁹ Lë'ë shini më bëquëbill: "Tsaguënëdia'a dchi'ni", perë despuësë bë'nëll cambi shgabëll; guaguë'nëll dchi'ni.

³⁰ Lueguë lë'ë dadë ni guagná lë'ë stubi shíni'; guní'ill: "Tsaguënël dchi'ni". Nguiu ni bëquebi lu shtádi': "Aha! Dadë, tsaguëna dchi'ni" perë adë guádi'ill.

³¹ ¿Guadë de guërupë ra llguë'në ni bë'në lo quë naguni'i shtádi'?

Iurní repi rall:

—Lë'ë primërë.

Iurní Jesús repi:

—Guldía rnia'a, ra cubradurë shtë impuestë nu ra na'a mal, tsuté rall lugar catë rnibë'a Dios antsë de lë'ë të

³² purquë Juan Bautista bidë guëluá'ai' shnezë Dios lla gac salvar të, perë lë'ë të adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzë Juan. Perë en cambi ra cubradurë shtë impuestë nu ra na'a mal, gualdí ldu'u rall shti'dzi'. Lë'ë të guná të lo quë nabë'në Juan perë adë bë'nëdi'i të cambi mudë nanabani të; adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzi'.

Comparaciuni shtë ra muzë mal

Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ 'Gulë bëquë diaguë stubi comparaciuni. Gu' tubi nguiu nanapë tubi ldë guiu'u lachi nargabní. Bëcabnill hiaguë uvë nu bëntsá'ull tubi lu' alreduerë; bëntsá'ull catë guëru'u juguë shtë uvë. Bëzá'all tubi hiu'u guia'a parë quëhapë ra muzë ra plantë.

'Iurní bédë'ë mënë ni guiu'u parë ra trabajadurë gunë rall dchi'ni mëdi. Iurní zía'all zitu.

³⁴ 'Iurë lë'ë tiempë shtë cusechë bédchini, gunibë'a lamë shtë guiu'u bëldá muzë parë tsaglli'i rall mëdi narunë tucarë ca'a lamë.

³⁵ Ra trabajadurë guna'zi rall lë'ë ra muzë ni; tubi muzë bédë'ë rall galnë. Stubi muzë gudini rall. Stubi muzë bédë'ë guë'ë rall.

³⁶ Iurní lë'ë nashtënë guiu'u bëshé'ldëll másru'u muzë perë ra trabajadurë bë'në rall tratë muzë ni mizmë manërë.

³⁷ 'Por fin gunibë'a nashtënë guiu'u tsa llgá'ni'. Bë'në shgábi': "Zunë rall rëspëti shinia".

³⁸ Perë iurë guná trabajadurë lu shini nashtënë guiu'u, repi rall: "Ndë'ë na el quë nagunë recibir herenci. Cha guëdínia'a lë'ëll të parë guëa'në guiu'u rë' ca'a hia'a."

³⁹ Zni guna'zi rall llgá'nëll. Gulú hia'ldë rall shini lamë lu guiu'u nu gudini rall shini lamë.

⁴⁰ Iurní Jesús guna'bë di'dzë:

—Iurë lë'ë nashtënë guiu'u gue'dë guëzë, ¿pë gúnëll con ra trabajadurë iurní?

⁴¹ Bëquebi rall:

—Pues gati ra muzë mal sin adë chu guëgá'adi'i ldu'u lë'ë rall. Iurní ca'a stubi mënë guiu'u të parë gúnëll intriegu ra cusechë cadë izë.

⁴² Iurní Jesús repi:

—¿Pë nunquë bí'ldidi'i të ra Escrituras narni'i zndë'ë?

Guë'ë nabëru'ldë albañil tubi ladë,

guë'ë rë' gunë sirvë parë shquini hiu'u.

Zni bënë më, el quë narnibë'a lë'ë hia'a.

Guná hia'a pudërë shtë më; nalë nasa'a nahin.

⁴³ Por ni rnia'a lu të, Dios adë guënë'edi'i lugar tsuté të catë rnibë'a më. Lo quë nanapë të, guëshe'ldë mëhin hashtë stubi mënë naná ziquë trabajadurë za'quë nabëdë'ë cusechë narunë tucarë nashtënë guiu'u. [

⁴⁴ El quë narredë guëc guë'ë rë', gac chupë ldëll perë iurë ldaguë guë'ë ni guëc mënë, gáquëll ziquë pulvë.]

⁴⁵ Iurë lë'ë ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra fariseo bini rall grë comparaciuni lo quë naguni'i Jesús, bënë'ë rall cuendë de quë quëadi'dzë më shcuendë rall.

⁴⁶ Iurní guc shtu'u rall guëna'zi rall lë'ë më prësi perë bëdzëbë rall los de más mënë purquë guni'i mënë na Jesús tubi profetë narni'i shti'dzë Dios.

22

Comparaciuni shtë sa'a

¹ Jesús guzublú quëadi'dzë më stubi por comparaciuni. Repi më:

² —Lë'ë lugar catë rnibë'a Dios, na ziquë tubi rëy nabë'në tubi laní shtë sa'a parë shíni'.

³ Gunibë'a rëy ni ra muzë parë tsagna'bë rai' ra invitadë lu sa'a, perë adë nëdi'i ra mënë niagdchini rall lu sa'a.

⁴ Iurní guna'bë rëy stubi shcua'a muzë. Guni'i rëy: “Gulë guni'i lu ra invitadë hia napreparadë dau; hia ngunë nandchú con los de más ra ma hia gu'i; grëtë' nahin listë. Nadë más guëdchini rall parë cuezë rall lu sa'a.”

⁵ Perë ra invitadë adë bë'nëdi'i rall cuendë. Tubi de lë'ë rall guagnall lu shguiú'ull. Stubi guagnall ra neguci shtënëll.

⁶ Hia stubi ra invitadë guna'zi rall muzë shtë rëy; bë'në rall maltratë muzë ni hashtë gudini rall lë'ë muzë.

⁷ Iurní lë'ë rëy bëldëll. Gunibë'all ra suldadë parë tsatini rall lë'ë narguini mënë. Nu tsa quëgui'i ra suldadë guë'dchi ni.

⁸ Lueguë repi rëy lu muzë stubi: “Hia grë na listë parë sa'a; perë ra invitadë bëlua'a rall de quë adë rúnëdi'i tucarë rall invitación shtëna.

⁹ Gulë tsa iurne' ra nezë principal. Gulë bë'në invitar lë'ë mënë lu sa'a, grë ra naguëdia'guëlü të; tsuté rall.”

¹⁰ Iurní bëru'u ra muzë nezë; guagtëá rall grëtë' lo quë nabëdia'guëlü rall, tantë hiembrë mal nu nguü za'quë. Iurní sí, guadzë hiu'u catë na preparadë parë sa'a.

¹¹ Iurní rëy guatë catë nanú ra mënë. Guná rëy lu tubi nguü naquëbezë nga'li, perë adë nuá'adi'll lari shtë sa'a.

¹² Repi rëy: “Amigu, ¿lla guatël ndë'ë sin adë nuá'adi'il lari shtë sa'a cumë ziquë na costumbrë?” Perë nguü ni adë pë guní'idi'll.

¹³ Iurní lë'ë rëy repi lu naquëhunë sirvë lu mellë: “Gulë bëldi'bi guëa'll nu guia'a nguiu rë'. Gulë bëtia'a lë'ëll parë lu nacahi catë gu'në mënë nu hashtë guëchushí lai' rall.”

¹⁴ Rnia'a lu të, zihani mënë guëna'bë Dios parë tsuté rall catë rribë'a më, perë du'psë mënë gulë më parë gac rall shmënë më.

Shcuendë impuestë

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵ Iurní ra fariseo zia'a rall parë gurë rall de acuerdë lla tsu mudë guësiguë rall lë'ë më të nini'i më cusë mal.

¹⁶ Nu bëshe'ldë rall partidë shtë rall con stubi partidë shtë Herodes parë tsaguëchi rall lu Jesús:

—Mësë rdë'ë na'a cuendë de quë lë'ëll rní'il verdá nu rluá'al nezë shtë Dios sin adë rúnëdi'il cuendë lo quë narní'i mënë. Adë rúnëdi'il juzguë según el quë narná mënë.

¹⁷ Guni'i lu na'a ¿pë na bien según lëy guëdíllia'a impuestë lu rëy César, u guëdíllidi'ia'a impuestë?

¹⁸ Perë Jesús bédë'ë cuendë de quë cabezënú rall mal llgabë. Repi më lu rall:

—Na të falsë. ¿Pëzielú ze'dë guësiguë të na?

¹⁹ Gulë bëlua'a dumí denario naquilli të impuestë.

Iurní be'dënú rall tubi monedë.

²⁰ Guná Jesús lu monedë; iurní guna'bë di'dzë më:

—¿Chu lu nu chu lë naquë lu dumí rë'?

²¹ Bëquebi rall:

—Lu rëy César naquë lu dumí.

Iurní Jesús repi:

—Gulë bēdē'ë naca'a César lo quē naná shtë César nu gulë bēdē'ë naca'a Dios lo quē naná shtë Dios.

²² Iurë bini rall ra di'dzē rē', bēa'nē dchi rall nu guasē ldu'u rall. Iurní bēsēa'nēgá rall lē'ë mē; zia'a rall.

Guna'bē di'dzē ra mēnē shcuendē lla tsashtë ra tēgulē

(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

²³ Mizmē dzē ni bēldá ra saduceo guagná rall lē'ë Jesús. Ra saduceo rni'i de quē adē tsashtëdi'i ra tēgulē. Guna'bē di'dzē rall lu mē:

²⁴ —Mēsē, bēquē'ë Moisés guahietē si tubi nguiu gáti' sin shíni', bēchi tēgulē napē quē cá'all tse'lē tēgulē tē gapē rai' shini parē adē tsalúdi'i shfamili tēgulē.

²⁵ Guc gadchi bēchi; primērē nguiu bētsē'all perē gútil sin ni tubi shíni'. Bēsēa'nēll viudē parē segundē bēchill.

²⁶ Segundē bēchi tēgulē cuá'all lē'ë viudē perē gútil sin ni tubi shíni'. Na tsunē lo mizmē; cuá'all tse'lē tēgulē perē gútil sin ni tubi shíni'. Guézá bēchi tēgulē cua'a rall lē'ë na'a ni perē adē gúpēdi'i rai' shíni'.

²⁷ Despuēsē lē'ë na'a ni gúti'.

²⁸ Iurē tsashtë ra tēgulē ¿chu gac tse'lē na'a ni? pues gadchi nguiu guc tse'lē na'a.

²⁹ Jesús bēquebi:

—Bēganē tē con di'dzē shtë tē purquē adē ri-asēdi'i tē lo quē narni'i Sagradas Escrituras; nu adē guēnēdi'i tē pudērē shtë Dios.

³⁰ Iurē ra tēgulē tsashtë rai' stubi, adē guētsē'adi'i rai'; adē rnádi'i rai' guētsē'a shini rai'. Na rai' ziquē ianglē shtë Dios nacabezē gube'e.

³¹ Perë shcuendë tsashtë ra tēgulë çpë adë bí'ldidi'i tē lo quē narni'i Dios? Guni'i mē zndë'ë:

³² “Nahia Dios shtë Abraham; nahia Dios shtë Isaac; nu Dios shtë Jacob”. Grë shmënë Dios nabani rai' aunquë hia guti rai'. Napë rai' vidë sin fin. Perë lë'ë mē adë nádi'i Dios parë el quē nanápëdi'i vidë sin fin.

³³ Iurë bini mënë zndë'ë, nalë bēdzēguë' ldu'u rall nu guasë ldu'u rall lo quē naquēglua'a mē.

*Lë'ë mandamientë namás lasac
(Mr. 12.28-34)*

³⁴ Iurë ra fariseo guc bē'a rall de quē Jesús bēsëac dchi mē ra saduceo, iurní bēdëá rall.

³⁵ Tubi de lë'ë rall na mēsë shtë lëy. Guc shtú'ull ldaguë mē lu trampë; guna'bë dí'dzëll:

³⁶ —Mēsë, çguadë mandamientë namás lasac de grë mandamientë?

³⁷ Jesús repi:

—“Gulë guc shtu'u Dadë Dios con guëdubinú ldú'ul nu guëdubi almë shtënël nu guëdubi shgábël”.

³⁸ Ndë'ë namás lasac nu nahin primërë mandamientë lu grë mandamientë.

³⁹ Hia nachupë na cumë ziquë primërë. Rni'in: “Gulë guc shtu'u sa'l cumë ziquë rac shtú'ul mizmë lë'ël”.

⁴⁰ Si talë rzu'bë diaguë tē mandamientë rë' también canihunë tē cumplir lo de más nabëquë'ë Moisés nu lo quē nabëquë'ë ra muzë shtë Dios guahietë.

*Chu na shtadë Cristo
(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)*

41 Mientras lè'ë ra fariseo nianá rëta' rall lu Jesús,

42 lè'ë më guna'bë di'dzë:

—¿Pë runë të shgabë të? ¿Chu na Cristo? ¿Chu shini lè'ë më?

Iurní repi rall:

—Llëbni David.

43 Iurní guna'bë di'dzë Jesús:

—Espíritu Santo quëbezënúhi' lè'ë David nu por pudërë shtë Espiritu Santo guni'i David shcuendë llëbni David:

44 Dadë Dios guni'i lu lamë shtëna, el quë narnibë'a na:

“Guzubë ladë ldi shtëna hashtë guna gan lu enemigu shtënël të guëzu'bë diaguë rall shti'dzël”.

45 ¿Lla na posiblë gac Cristo shini David cumë David guni'i Cristo na Dadë narnibë'a lè'ë David?

46 Iurní ni tubi rall gúquëdi'i niaquebi rall lu më. Dizdë dzë ni hia ni tubi rall adë gúpëdi'i rall valurë niana'bë di'dzë rall lu më.

23

Bëlua'a Jesús lla na ra fariseo nu saduceo

(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

1 Iurní guni'i Jesús lu ra mënë nu lu ra shini gusë'dë më:

2 —Ra mësë shtë lëy nu ra fariseo rzubë rall shlugar Moisés iurë rlua'a rall ra mënë.

3 Gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë rall. Gulë bë'në grëtë' lo quë narni'i rall perë adë tsanaldëdi'i të tëchi manërë nanabani rall. Bien rni'i rall perë adë rúnëdi'i rall cumplir.

⁴ Bien rlua'a rall lëy shtë Dios perë ra cusë naquëhunë rall obligar gunë mënë, na ziquë tubi carguë në'ë; adë chu tìpèdi'i guëldisin. Rnibë'a rall mënë të parë gua'a ra mënë carguë ni, perë lë'ë rall ni siquierë más zucsë tubi shcuënë rall guëldisë rallin.

⁵ Grëtë' devociuni narunë rall quëhunë rallin të guënë mënë. Luquë rall nu rua' llicu rall nua'a rall partë di'dzë shtë Sagradas Escrituras të guënë mënë devociuni narunë rall. Chulë zutsa'u lu shabë duni shtë rall.

⁶ Nu rac shtu'u rall subë rall lugar más lasac catë rau mënë shtse nu catë zubë më ru'bë la'ni iádu'u.

⁷ Nu rac shtu'u rall grë mënë gunë saludar lë'ë rall con zihani rëspëti iurë lë'ë rall ziazú rall nezë. Rac shtu'u rall gunë mënë saludar lë'ë rall con di'dzë rë': “Mësë”.

⁸ 'Perë lë'ë të adë rúnëdi'i të ziquë lë'ë mënë ni. Adë rac shtú'udi'i të guëni'i mënë na të mësë, purquë napë të tubsë mësë; náhi' Cristo. Grë të na të bëchi la sa' të.

⁹ Adë rní'idi'i të lu tubi sa' të: “Dadë” parë lu guë'dchiliu rë', purquë nanú tubsë Shtadë të, më naquëbezë gube'e.

¹⁰ Nu adë rní'idi'i të: “Lamë” lu sa' të, purquë Jesucristo náhi' lúniquë lamë nanapë të.

¹¹ Mënë narunë sirvë parë los de más sa' hia'a, ni más më ru'bë entrë lë'ë të

¹² purquë grëtë' narunë naru'bë, gac nasáquëdi'i rall. El quë narunë lasáquëdi'i, ni nasac iurní.

¹³ 'Prubi të mësë shtë lëy nu fariseo, na të mënë falsë purquë rta'u të rua' nezë shtë Dios të parë adë chu tsutédi'i, nu nilë mizme lë'ë të adë nëdi'i

të tsutë të. Nu adë rdë'edi'i të lugar parë grë narac shtu'u tsuté nezë za'quë.

[
 14 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të mënë falsë purquë rdchisú të lidchi ra viudë; iurní parë guësiguë të ra mënë, runë të orar zihani vultë. Lë'ë të gunë të recibir más cashtigu dushë.]

15 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Ria të stubi guë'dchi namás zitu parë tsagtë'tsë të shldai' të lu ra mënë, perë iurë lë'ë të runë të gan tubi shmënë të, nall chupë vultë más shini gabildi quë lë'ë të purquë riuguëll bishi shtë të.

16 'Prubi de lë'ë të, na të ziquë mësë ciegu. Rni'i të si talë quëhunë mënë jurar por iádu'u ru'bë, pues adë rúnedi'i obligar gunë mënë cumplirin, perë si talë runë mënë jurar por orë shtë iádu'u, ni sí, runë mënë comprumisi; napë quë gunë mënë cumplirin. Zni cagni'i të.

17 Tuntë nu ciegu na të. ¿Pë más lasac orë u lë'ë iádu'u? Iádu'u nu orë na santu.

18 Nu también caglua'a të si talë chu runë jurar por bëcu'guë la'ni iádu'u, adë rúnedi'i obligar gunë mënë cumplir juramentu ni, perë rni'i të si talë runë mënë jurar por ofrendë nadchi'bë lu bëcu'guë, ni sí, napë quë gúnëll cumplir.

19 Tuntë nu ciegu ¿pë más lasac ofrendë nadchi'bë lu bëcu'guë u lë'ë bëcu'guë nabëdë'ë Dios ziquë lugar santu?

20 Pues rnia'a lu të, el quë narunë jurar por bëcu'guë, adë quëhúnedi'ill jurar por bëcu'guë su-lamëntë perë también por grë ofrendë nadchi'bë lu bëcu'guë.

21 El quë narunë jurar por iádu'u, adë quëhúnëdi'ill jurar sulamëntë por iádu'u sino quë también por lë'ë Dios nacabezë la'ni iádu'u.

22 También el quë narunë jurar por gube'e, quëhúni' jurar por trunë shtë Dios nu por mizme Dios narnibë'a lugar ni.

23 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Lë'ë të rdë'ë të ofrendë narunë tucarë Dios, cadë chi'i ra cusë rdë'ë të tubi parë Dios. Correctë nahin; perë adë rúnëdi'i të cuendë ra enseñansë más lasac shtë në më. Adë rúnëdi'i të cumplir; adë rgá'adi'i ldu'u të sa' të. Nádi'i të justë. Adë rúnëdi'i të cumplir shti'dzë të. Cagnia'a lu të, rqui'ni gunë mieti cumplir grë mandamientë ru'bë nu también los de más mandamientë shtë Dios.

24 Lë'ë të na të ziquë mësë ciegu; rdchi'bi të vini parë guëru'u rëshë antsë gul vini, perë adë rdë'ëdi'i të cuendë de quë nanú tubi ma ru'bë ziquë camellë guti naga'a la'ni vini.

25 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu ra fariseo; na të falsë. Zunë të por fuërë vasë nu ra platë perë nezë la'ni, nalë suci nahin. Zni na të; na të nguba'në nu quëhunë të cumplir deseó mal.

26 Fariseo ciegu, primëre gulë bëzunë nezë la'ni ldu'u të, iurní napë të conductë za'quë. Iurní na të ziquë vasë narië'ti guëdubi partë.

27 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Na të ziquë ba'a. Nalë cusë za'quë naquichi rlua'a fuërë nu chulë rlua'ain, perë nezë la'ni gadzë ra ba'cu shtë tēgulë nu grë cusë ziquë narru'ldë mēnē rua' guë'dchi.

28 Zni na të, lë'ë të; por fuërë rlua'a të cusë za'quë. Lu ra mēnē rlua'a të bien, perë nezë la'ni të

nalë gadzë ra bishi nu adë quëhúnedi'i të cumplir lëy shtë Dios.

29 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë; rza'a të capillë shtë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë, nu rzutsa'u të rua'ba'a shtë ra mënë naguc më za'quë lu guë'dchiliu con guë'ë iarë.

30 Iurní lueguë rni'i të: “Si talë lë'ë na'a ni-aquërelde na'a tiempë shtë ra shtadë guëlú na'a, adë chu nihúnedi'i compaño ra nagudini ra profetë”.

31 Por mizme di'dzë shtënë të quëgni'i të na të llëbni shtë ra nagudini ra profetë. Na të testigu cuntrë mizme lë'ë të; na të tubsë rënë con shtadë guëlú të.

32 Gulë bë'në cumplir lo quë narac shtu'u të, maldá nananú la'ni ldu'u të ziquë bë'në shtadë guëlú të con ra muzë shtë Dios.

33 'Serpientë, llëbni mbe'ldë, ¿llallë gunë të parë guëca'chilú të lu cashtigu shtë gabildi?

34 Cashe'lda mënë za'quë naruadi'dzë shti'dza, perë lë'ë të quini të sëbëldá rai'. Nu gunë të crucificar lë'ë rai'. Sëbëldá rai' guëdë'ë të galné la'ni iádu'u shtë të nu sunaldë të lë'ë rai' guë'dchi por guë'dchi.

35 Zni na të culpablë. Ldaguë cashtigu guëc të por grë duldë nabë'në mënë guahietë iurë gudini rall Abel hashtë tiempë gudini mënë Zacarías, shini Berequías. Gudini të lë'i' entrë bëcu'guë nu iádu'u.

36 Guldía rnia'a lu të, culpë shtë grë mënë ni ldaguë subrë guëc ra mënë naquërelde lu guë'dchiliu iurne'.

*Bi'ni Jesús por guë'dchi Jerusalén
(Lc. 13.34-45)*

³⁷ 'Mënë shtë Jerusalén, lë'ë të rguini të ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios; rdë'ë guë'ë të grë ra naze'dënú diza'quë shtë më. Zihani vultë guc shtua'a niatëahia lë'ë të cumë ziquë tubi guidi rguëdchi ra guidi me'dë, perë adë nëdi'i të guëdchini të lua.

³⁸ Gulë guná, lë'ë të con lidchi të guëa'në ziquë tubi hiu'u dachi; adë chu gúnëdi'i compa'ni lë'ë të.

³⁹ Rnia'a lu të, hiadë guëabrídi'i guëná të lua hashtë guëdchini tiempë iurë lë'ë të guëni'i të: “Benditë na el quë naze'dë guëdchini por nombre shtë Dios. Bë'në ldai' më lë'i'.”

24

*Jesús guni'i guëchili iádu'u ru'bë
(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)*

¹ Bëru'u Jesús iádu'u. Iurë zëagzé më, ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu më nu guzublú bëlua'a rai' ra guë'ë ru'bë shtë iádu'u.

² Jesús bëquebi:

—¿Gu rna të lu grëtë' ra cusë rë'? Guldía rnia'a lu të, lugar rë' ni tubi guë'ë adë guëa'nëdi'i guëc sa' guë'ë. Grëtë' tsaluhin.

*Sëni shtë iurë tsalú guë'dchiliu
(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24)*

³ Iurní zia'a rai' lu dani shtë Olivos. Jesús guzubë nga'li. Iurní ra shini gusë'dë më guagni'i lu më guitsë guitsë:

—Rac shtu'u na'a guëní'il lu na'a, gac gac grë ra cusë naquëgní'il. ¿Guadë naná sëñi shtë tiempë naguëabril stubi? ¿Gac gac fin shtë guë'dchiliu?

⁴Iurní Jesús repi:

—Gulë gapë cuidadë ni tubi adë chu cuguëdi'i lë'ë të

⁵purquë cantidá mënë guëdchini rall; guëni'i rall: “Na nahia Cristo”, nu guëguguë rall cantidá mënë.

⁶Nu lë'ë të guini të nutici shtë ra guërru naze'dë guëlla' nezë rë' nu zitu, perë adë rdzëbëdi'i të purquë zni napë quë gac. Perë todavía lëdëdi'i fin shtë guë'dchiliu

⁷purquë tubi naciuni tildinú stubi naciuni; tubi guë'dchi tildinú stubi guë'dchi. Nu guidë ra gubini, galguidzë, nu guëllú zihani lugar.

⁸Con cusë ni na principi shtë cusë durë naze'dë.

⁹Iurní gunë ra mënë intriegu lë'ë të parë gunë rall mal tratë lë'ë të nu hashtë quini rall lë'ë të. Nu grëtë' mënë shtë guë'dchiliu, guëná zá'quëdi'i rall lu të purquë na të shmëna.

¹⁰Tiempë dzë ni cantidá mënë guëniti rall fe shtë rall. Lë'ë rall guëná zá'quëdi'i rall lu sa' rall. Nu gunë rall traicionar sa' rall.

¹¹Guëdchini cantidá naguëguguë lë'ë ra mënë. Guëni'i rall de quë ruadi'dzë rall shti'dzë Dios. Cantidá mënë guëguguë rall.

¹²Zihani cusë mal tsadalë, por ni cantidá mënë hiadë gac shtú'udi'i rall sa' rall

¹³perë grëtë' el quë nagac firmë hashtë fin, ni gac salvar.

¹⁴Lë'ë diza'quë narni'i shcuendë lugar catë rnibë'a Dios, napë quë gac predicarin guëdubi

guë'dchiliu. Guadi'dzë mënë diza'quë parë grëtë' naciuni parë gunguë bë'a mënë lë'ë më. Iurní guëga'a iurë shtë fin.

¹⁵ Lë'ë muzë shtë Dios nabë'urulë Daniel, bë'quë'ëi' lla na tiempë natsuté cusë mal iádu'u ru'bë. Iurë lë'ë të guená të lu cusë narunë manchar iádu'u santu, lë'ë iurë bëga'a; guëlladchi na fin shtë guë'dchiliu. El quë naquëhu'ldë shti'dza, gulë tsasë lo quë narnia'a.

¹⁶ El quë narëta' guë'dchi Judea iurní, guëllu'në rall parë dani.

¹⁷ Grë el quë nazubë guëc hiu'u lídchi', adë gáquëdi'i tsaldú rall pë shtë'në rall la'ni hiu'u; mejurë guëllu'në rall lueguë.

¹⁸ Grë el quë nananú lachi iurní, adë gáquëdi'i guëabrí rall parë tsaglli'i rall shabë rall.

¹⁹ Prubi ra na'a tiempë dzë ni, grë ra na'a nanua'a shíni' u grë ra narca'a me'dë.

²⁰ Gulë guna'bë lu Dios të gáquëdi'i ra cusë durë tiempë naldë, nilë por dzë narzi'i ldu'u mënë

²¹ purquë tiempë ni gac suceder cusë demasiadë durë nanadë gunádi'i mënë dizdë principi shtë guë'dchiliu, nu nunquë jamás gáquëdi'i sa' ra cusë ni.

²² Si talë adë bë'nëdi'i Dios menos ra dzë shtë sufrimientë, adë chu nádi'i gac salvar perë por ra mënë nagulë Dios, gac menos ra dzë ni.

²³ 'Si talë guëni'i tubi nguïu lu të: “Gulë guná, ndë'ë lë'ë Jesucristo”, u “Gulë tsagná ndë; lë'ë më nanú”, adë tsaldídi'i ldu'u të shti'dzë mënë ni.

²⁴ Guëdchini ra naguëguguë lë'ë mënë. Guëni'i rall na rall Cristo. Sëbëldá rall guëni'i rall na rall naruadi'dzë shti'dzë Dios. Gunë rall sëni ru'bë

nu milagrë parë guëguguë rall mënë hashtë si na posiblë guëguguë rall ra nagulë Dios.

²⁵ Hia gunia'a lu të antsë

²⁶ por ni, si talë chu guëni'i lu të: “Gulë guná, lë'ë më nanú më lu shlatë catë chu nádi'i”, adë tsádi'i të nga'li; u si talë chu guëni'i: “Gulë guná, nanú më la'ni tubi hiu'u”, adë tsaldídi'i ldu'u të

²⁷ purquë ziquë ra'a tubi gui'i shtë nguzi'u; rabtsë'ë gui'i nezë guia'a hashtë nezë guetë, zni gac iurë lë'ë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, guëdchíni' stubi.

²⁸ Catë naga'a ra naguti, nga'li rdëá ra bëchu.

Lla na tiempë iurë guëdchini Cristo

(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹ 'Despuësë gudëdë ra dzë shtë cusë durë, lueguë lë'ë ngubidzë guëcahi lúhi' nu mbehu hiadë guënë'edi'in llni. Ra mbelëgui'i ldaguë. Grëtë' fuersë shtë gube'e guëni'bi.

³⁰ Iurní lu gube'e guená të sëni shtë nguui nabëshe'ldë Dios. Grëtë' ra mënë shtë guë'dchiliu, gu'në rall nu guená rall lu nguui nabëshe'ldë Dios; guëdchíni' rua' shcahi lu gube'e. Guëlua'a llëru'bë pudërë nu llni shtënë më.

³¹ Nu guëshé'ldi' ianglë shtëni' con gu'ldë trompetë parë guëdëá grëtë' nagulë Dios guëdubi guë'dchiliu dizdë tubi cu' hashtë stubi ladë.

³² 'Gulë bësë'dë tubi comparaciuni shtë tubi hiaguë bëlda'u. Iurë guená të luhin, rguëhin nu rru'u ra ndiaguë lu líicuhin, hia rac bë'a të bëdchini tiempë shtë galna'i.

³³ Mizmë manërë ni, iurë guená të ra cusë rë', gulë bëdë'ë cuendë lë'ë më ze'dë guëdchíni'.

34 Guldía rnia'a, grëtë' ndë gac cumplir antsë quë gati ra mënë nanabani iurne'.

35 Gube'e nu guë'dchiliu tsalú rahin perë shti'dza adë tsalúdi'in.

36 'Perë dzë nu iurë adë chu rac bé'adi'i, ni por mizmë ianglë shtë gube'e, ni por shini Dios, sulamëntë Dios Shtada rac bé'a më dzë shtë fin.

37 'Ziquë guzac tiempë shtë Noé, zni gac iurë lë'ë nguiu nabëshe'ldë Dios guëdchíni'.

38 Tiempë dzë ni antsë lë'ë juici shtë nisë bédchini, nabani ra mënë lu guë'dchiliu; gudáu rall nu bii' rall; bëtse'a rall, nu bédë'ë rall shini rall parë riu sa'a shtë ni'i, hashtë lë'ë Noé gutë la'ni barcu.

39 Todavía adë bédë'ëdi'i rall cuendë hashtë iurë lë'ë juici bédchini. Bia'a nisi grëtë' ra mënë. Zni gac iurë nguiu nabëshe'ldë Dios guëdchíni' stubi.

40 Tiempë dzë ni chupë nguiu nanú lachi; tubi nguiu tsabsú, stubi nguiu guëa'në.

41 Chupë na'a caniu'u; tubi tsabsú, stubi guëa'në.

42 'Gulë cue nasini purquë adë rac bé'adi'i tē ca iurë guëdchini el quë naguë'nibë'a lë'ë tē.

43 Perë gulë bësë'dë ndë'ë, si talë tubi nashtënë hiu'u rac bé'all ca iurë guëdchini nguba'në, ga'a nasínill parë gáquëdi'i tsaldanë nguba'në.

44 Por ni gulë cue nasini nu gulë gac preparadë ldu'u tē purquë menos runë tē shgabë tē, iurní guená tē lu nguiu nabëshe'ldë Dios; hia bédchíni'.

Tubi muzë za'quë nu tubi muzë mal

(Lc. 12.41-48)

45 '¿Chu na muzë namás riasë nu namás obedientë? Na ziquë el quë nabë'në recibir dchi'ni.

Lamë shtë nguiu ni gunibë'all guëdë'ë nguiu nagáu iurë bënë tucarë gau lamë.

⁴⁶ Dichusë muzë si talë quëhúnëll bien iurë lë'ë lamë guëdchini. Guëdzelë lamë lë'ë muzë; quëhúni' cumplir.

⁴⁷ Guldía rnia'a, lë'ë lamë guëzú lë'ë muzë ni; gáquëll encargadë shtë grë lo quë nanapë lamë.

⁴⁸ Perë si talë muzë nall tubi nguiu mal, gúnëll llgabë de quë shlámëll gac ldë'ë parë gue'dë guëzë

⁴⁹ nu gúnëll tratë mal stubi sa' muzë, nu tsa-taunull ra zudchi; ruu'll con lë'ë rall.

⁵⁰ Iurë lë'ë lamë guëabré, lë'ë muzë ni adë rúnëdi'i shgábëll ca iurë gue'dë guëzë lamë.

⁵¹ Perë lë'ë lamë guëdë'ë tubi cashtigu ru'bë parë muzë ni; gac condenárëll mizmë manërë cumë ziquë mënë naná falsë. Iurní gú'nëll nga'li hashtë rchushí lai'll.

25

Comparaciuni shtë chi'i lliguëna'a

¹ 'Iurë guëdchini tiempë, manërë naguënbë'a Dios na ziquë chi'i lliguëna'a naguna'zi lámpara nariú sëiti parë quëgui'in; bëru'u rall të parë gunë rall recibir lë'ë lliguë iurë guëdchíni' lidchi sa'a.

² Ga'i lliguëna'a na tuntë, adë rúnëdi'i rall guëquëll, perë ga'i ra lliguëna'a na rall listë.

³ Ra lliguëna'a tuntë bia'a rall lámpara shtë rall perë adë biá'adi'i rall sëiti parë tsadzë lámpara.

⁴ Perë ra lliguëna'a listë bia'a rall bëtëi sëiti nu gadzë ra lámpara.

⁵ Lë'ë lliguë guc ldë'ë parë guëdchínill; iurní mbëca'ldë bédchini lu ra lliguëna'a. Por fin lë'ë rall gu'të ga'si.

⁶ Iurní cumë ziquë guërudë gue'lë, bini rall tubi naguni'i fuertë: “Hia lë'ë lliguë ze'dë. Gulë bëru'u të parë gunë të recibir lë'ë lliguë.”

⁷ Grëtë' lliguëna'a guashtë rall parë bë'në rall preparar lámpara shtë rall.

⁸ Hia zëga'i ra naná tuntë repi rall lu zëga'i naná listë: “Denú du'pë sëiti purquë lë'ë lámpara shtënë na'a guëaldin”.

⁹ Perë lliguëna'a naná listë bëquebi rai': “Aquëdi'i, purquë iurní guëbidchi sëiti shtënë na'a. Parë lë'ë të adë gáldëdi'in; mejurë gulë tsaca'a sëiti catë rduhin. Gulë tsasí'ihin të parë iurní napë tëhin.”

¹⁰ Perë mientras ga'i na'a guasi'i rall sëiti, lë'ë lliguë be'dë guëzë. Ra lliguëna'a naná preparadë guatënú rall lliguë lu sa'a. Iurní bë'au rua' puertë.

¹¹ Despuësë bédchini ra zëga'i lliguëna'a; iurní guni'i rall: “Dadë, bësha'lë puertë”.

¹² Perë naná shtënë hiu'u bëquebi: “Guldía rnia'a de quë adë guënëdia'a lë'ë të”.

¹³ Iurní Jesús repi:

—Gulë gac preparadë. Gulë gac nasini purquë adë rac bé'adi'i të pë dzë, ni pë iurë guëdchini nguiiu nabëshe'ldë Dios.

Comparaciuni shtë dumí

¹⁴ 'Lugar catë rnibë'a Dios nu tiempë gunë më juzguë ra mënë, na ziquë tubi nguiiu naguzia'a parë stubi naciuni. Guna'bë nguiiu ni ra shmúzëll. Bë'nëll incarguë shtumill lu ra muzë ni.

15 'Tubi de lë'ë ra muzë bédë'ëll ga'i mili bëllë. Stúbill cua'a chupë mili dumí. Stúbill cua'a tubi mili bëllë, según narac cadë tubi rall. Iurní lë'ë nguui ni guzia'a viajë.

16 Hia lë'ë muzë nabë'në recibir ga'i mili bëllë, lueguë bë'nëll neguci con dumí. Bë'nëll gan stubi zëga'i mili bëllë de guëc ra nabë'nëll recibir.

17 Mizmë manërë ni nabë'në recibir chupë mili bëllë, bë'nëll gan stubi chupë mili más.

18 Perë el quë nabë'në recibir tubi mili bëllë, bëcá'chill dumí shtë lamë. Guatánill tubi guëru catë guacá'chill dumí.

19 'Hia llëru'bë tiempë gudëdë; bëabrí lamë shtë muzë ni. Iurní guzublú guna'bë lamë shcuendë dumí.

20 Primërë bédchini nabë'në recibir ga'i mili bëllë. Bë'nëll intriegu lu shlámëll stubi zëga'i mili. Répill: “Dadë, lë'ë ga'i mili nabë'në'el cuahia ndë'ë; perë guná, stubi zëga'i mili bëna gan subrë guëc ga'i mili”.

21 Lë'ë lamë repi: “Bien nahin; lë'ël nal tubi muzë za'quë. Rac bë'ahia gúnël lo quë narac shtua'a. Hia quë lë'ël bë'nëll bien de lo du'pë, guënehia másru'u cusë za'quë të guë'nibë'al. Guatë; bëquitë ldú'ul con na.”

22 Despuësë bédchini stubi muzë nabë'në recibir chupë mili bëllë. Répill lu lamë: “Dadë, bënë'el chupë mili bëllë cuahia; lë'ë ndë'ë. Perë chupë mili bëllë más bëna gan subrë guëc chupë mili.”

23 Lë'ë lamë repi: “Bien nahin. Nal tubi muzë za'quë. Napa confiansë lë'ël. Hia quë lë'ël nal muzë za'quë de lo du'pë nabëna incarguë guiá'al; bë'nëll gan más. Guatë; bëquitënú ldú'ul na.”

24 Perë iurë bēdchini muzë nabē'nē recibir tubi mili bēllē, répill lu shlámēll: “Dadē, nanēa quē lē'ēl nal tubi nguīu naná rzac zi muzē. Rca'al cusechē catē adē bēcabnídī'il, nu rtēal catē adē bētē'tsēdi'il bē'dchi.

25 Por ni bēdzēba; guaca'cha shtumil la'ni guīu'u perē iurne' lē'ē shtēnēl ndē'ē.”

26 Lē'ē lamē bēquebi: “Muzē mal nal, nu nabēchil. Rnī'il de de quē rcahia cusechē catē adē rcabnīdia'a, nu rtēāhia catē adē rtē'tsēdia'a bē'dchi.

27 Por ni niagutēl dumí lu bancu parē iurná nihuna recibir shini dumí lo quē narunē tucara.”

28 Iurní repi lamē lu ra narēta' nga'li: “Gulē bēdchisú mili bēllē de muzē mal nu bēdē'ēin ca'a naná bē'nē recibir chí'i mili.

29 Si talē guēquē diaguē tē bien, Dios guēne'e mē más shti'dzē mē parē lē'ē tē perē si talē rúnēdi'il cuendē shti'dza, guēdchisú mē llni narní'il nápēl.

30 Nu lē'ē muzē mal, gulē bētia'a lē'ēll tēchi fuērē catē nacahi, catē gu'nē mēnē nu rchushí lai' rall.”

Juici shtē ra naciuni

31 'Iurē lē'ē nguīu nabēshe'ldē Dios guēdchíni' stubi, guēdchíni' con llni nu pudērē nu con ra ianglē shtē Dios. Subē mē lu trunē shtēnē mē con llēru'bē pudērē.

32 Ra mēnē shtē grē naciuni guēdēá rall delantē lu mē. Hia lē'ē mē cuē mē ra mēnē cumē ziquē rbē vēquērē ra lli'li con ra chivē.

33 Cue'e za'quē mē ra mē za'quē nagulē Dios ziquē lli'li ladē ldi shtēnē mē, nu ra mē mal, ra nagualdídi'i ldu'i lē'ē mē, cue rall ladē rubēsē.

34 Iurní lè'ë rëy guëni'i lu naquëbezë ladë ldi: “Gulë te'e guëdchini të lua, lè'ë të el quë naná gulë Shtada. Gulë bë'në recibir lugar za'quë naná preparadë parë lè'ë të dizdë Dios bëcue'shtë guë'dchiliu.

35 PUES bëldí'ana, nu lè'ë të bëne'e të nagudáuha. Gubidcha, nu bëne'e të nabia!. Guca ziquë më zitu, nu lè'ë të bëne'e të catë gu'të ga'sia.

36 Bë'në faltë shaba perë bëne'e të lo quë nabëqui'nia. Guc llú'uhia; bidë guená të na; guahia lachigui'bë, nu be'dë guená të na.”

37 Iurní lè'ë ra naná justë guëni'i rall lu më: “Dadë, ¿guc guná na'a lul; bëldí'a'nël, nu bëne'e na'a nagaul? ¿Guc guná na'a gubídchil, nu bëne'e na'a nabii'l?

38 ¿Guc guná na'a lul ziquë më zitu, nu bëne'e na'a catë guquërdël? ¿Guc guná na'a bë'në faltë shábël, nu bëne'e ná'ahin?

39 ¿Guc guná na'a guc llú'ul u gual lachigui'bë, nu be'dë guená na'a lé'ël?”

40 Iurní rëy guëquebi: “Guldía rnia'a, grëtë' lo quë nabë'në të por tubi ra bëcha namás mitu'në, ziquë bë'në të tratë grë ra shmëna hashtë el quë namás lasáquëdi'i, pues mizmë na bë'në të tratë”.

41 Iurní lè'ë rëy guepi lu naná rëta' ladë rubësë: “Gulë guabsú lua, lè'ë të hia nanudé të parë gabildi. Tsa të lu be'lë nanápëdi'i fin, preparadë parë mëdzabë nu parë ra ianglë shtënell.

42 PUES bëldí'ana perë adë bënë'edi'i të nagudáuha. Gubidcha perë adë bënë'edi'i të nabia!.

43 Guca ziquë më zitu perë adë bënë'edi'i të catë naquërela. Runë faltë shaba perë lè'ë të

adë bënë'edi'i të niétiquë. Guc llú'uhia; guahia lachigui'bë perë adë be'dë guënádi'i të na.” Iurní lè'ë ra më mal guepi rall:

⁴⁴ “Dadë, ¿guc guná na'a bēldí'anēl u gubídchil u ziquë më zitu u bē'nē faltē shábēl u guc llú'ul u gual lachigui'bē, nu adë chu be'dë guënádi'i lē'ēl?”

⁴⁵ Lē'ë rēy guēquebi iurní: “Guldía rnia'a, manērē mal bē'nē të tratē shmēna naná más humildē, zni bē'nē të tratē mizmē na”.

⁴⁶ Lueguë iurní lè'ë ra nguui guzia'a rall lu cashtigu nanápēdi'i fin perë grētē' naná tubldí shcuéndi' lu Díos, guzia'a rai' gube'e catē cabezē Díos catē nídi'i fin.

26

*Quëguili mēnē mudë parë guēna'zi rall Jesús
(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)*

¹ Iurë Jesús gualú biadi'dzë më grētē' ra cusë ni, repi më lu ra shini gusē'dë më:

² —Lē'ë të hia rac bē'a të dentrē de chupē dzë shtë laní Pascu, lē'ë nguui nabēshe'ldē Díos gac intriégui' guia'a mēnē mal nu gac crucificári'.

³ Tiempē dzë ni ra jēfē shtë ra bēshuzi nu ra mēsē shtë lēy nu ra më gushē entrē ra israelitē, bēdēá rall lu rualdēa' shtë palaci shtë Caifás, jefē shtë ra bēshuzi.

⁴ Nga'li bēntsa'u rall tubi tratē parë guēna'zi rall Jesús con di'dzë bishi parë quini rall lē'ë më

⁵ perë guni'i lu sa' rall:

—Lēdi la'ni dzë laní parë adë guēdzátsudi'i ra mēnē.

*Tubi na'a nabēte'bi sēiti nashi guēc Jesús
(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)*

⁶ Jesús nanú Betania lidchi Simón el quë naguc llu'u ládi'.

⁷ Iurní guabi'guë tubi na'a; nuá'all tubi bëtéi guë'ë shtë sëiti nashi nu nalë lasaquë sëiti ni. Iurë quëbezë Jesús lu mellë, lë'ë na'a ni bëté'bi' sëiti guëc Jesús.

⁸ Iurë lë'ë ra shini gusë'dë më guná rai' pë bënë na'a, bëldë rai' nu guzublú guni'i rai':

—¿Pëzielú bënë na'a rë' desperdici sëiti nashi guëc më?

⁹ purquë bien niatuu' na'a sëiti por zihani dumí nu niadë'll dumí ca'a ra prubi.

¹⁰ Perë guc bë'a Jesús shgabë rai' nu guni'i më:

—¿Pëzielú cagni'i tē cuntrë na'a rë'? El quë nabë'ni' nahin tubi cusë za'quë parë na.

¹¹ Pues ra prubi guëdubi tiempë quëbezënú rall lë'ë tē perë na lëdë guëdubi tiempëdi'i quëbezënúa tē.

¹² Lo quë nabë'në na'a nabëte'bi' sëiti guëdubi cuerpë shtëna, bënë'ni' parë gac preparar iurë gatia nu guëga'cha.

¹³ Guldía rnia'a, guëdubi lugar catë guadi'dzë ra mënë diza'quë guëdubi guë'dchiliu, guadi'dzë ra mënë lo quë nabë'në na'a rë'. Guëagná ldu'u mënë lo quë nabë'ni'.

Judas bënë prometer gúnëll intriegu Jesús

(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴ Iurní tubi naná chi'bë chupë poshtë nabërlë Judas Iscariote, guagní'ill lu ra jëfë shtë ra bëshuzi

¹⁵ nu répill:

—¿Blac guëne'e tē talë guna intriegu Jesús guia'a tē?

Iurní lè'è rall gudilli rall galdë bi chi bëllë bëdchichi.

¹⁶ Dizdë iurní Judas gudíllil manërë parë gúnëll intriegu lè'è më guia'a ra contrari shtë më.

La Santa Cena

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷ Primërë dzë shtë laní naráu mënë guetështildi sin levadurë, ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu më nu guna'bë di'dzë rai':

—¿Ca lu rac shtú'ul guëdë'në na'a preparar shtse shtë Pascu; guëdáuha'a?

¹⁸ Jesús repi:

—Gulë tsa tubi ciudá lidchi tubi nguiu nu gulë guchi: “Lè'è mësë guni'i zndë'ë: Hia lè'è iurë zia guëdchini. Lídchil guna laní Pascu con ra shini gusë'da.”

¹⁹ Ra shini gusë'dë më bë'në rai' cumë ziquë gunibë'a Jesús. Bë'në rai' preparar shtse shtë Pascu.

²⁰ Iurë lè'è gue'lë gu', quëbezënú Jesús lè'è chi'bë chupë shini gusë'dë më lu mellë.

²¹ Mientras caniháu rai', repi më:

—Guldía rnia'a, tubi de lè'è të gunë të intriegu na.

²² Iurní lè'è rai' guzublú riá ldu'u rai' demasi-adë; guna'bë di'dzë rai' tubi por tubi:

—Dadë ¿ni mudë guna intriegu lè'ël?

²³ Jesús repi:

—El quë naraunú na la'ni el mizmë platë, ni lè'è nagunë intriegu na.

²⁴ Lè'è nguiu nabëshe'ldë Dios guzia'a parë nezë según narni'i Sagradas Escrituras, perë prubi de

lë'ë nguui el quë nagunë intriegu na. Mejurë adë niálëdi'i nguui ni.

²⁵ Iurní lë'ë Judas, lë'ë traidor, guni'i:

—Mësë çni mudë na guna intriegu lë'ël?

Jesús bëquebi:

—Aha', lë'ël la la'.

²⁶ Mientras quëhaunú Jesús lë'ë rai', guna'zi më guetështildi nu bëdë'ë më graci lu Dios. Despuësë de bëshullë mëhin, bëdë'ë më guetështildi cua'a ra shini gusë'dë më; nu repi më:

—Gulë gau ndë'ë; ndë'ë lë'ë shcuerpa.

²⁷ Iurní guna'zi më copë. Bëdë'ë më graci lu Dios nu bëdë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Repi më:

—Gulë bii' grëtë' të copë rë';

²⁸ ndë'ë lë'ë shrëna narunë sellar tëtë cubi purquë nahin tubi favurë parë cantidá mënë; bëllë'ë rënë ni parë perdunë shtë ra duldë.

²⁹ Perë rnia'a, hiadë guëbrídi'i gunúhia lë'ë të juguë shtë uvë rë' hashtë dzë naná guëbezénúhia lë'ë të gube'e. Iurní guhia vini cubi lu gube'e catë rnibë'a Shtada.

Guni'i Jesús gunë Pedro negar lë'ë më

(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

³⁰ Despuësë de quëhu'ldë rai' tubi cantë, iurní gua rai' lu dani shtë Olivos.

³¹ Iurní Jesús repi:

—Grëtë' të guëtú lu të de na nu guësëa'në të na gue'lë ne' purquë rni'i la'ni Sagradas Escrituras: “Tsatinia lë'ë vëquërë; hia ra lli'li guërë'tsë”.

³² Perë despuësë iurë tsashtëa ladi ra tëgulë, tsahia delantë lu të hashtë Galilea.

³³ Iurní Pedro bëquebi:

—Aunquë nilë grëtë' rai' guësëa'në rai' lë'ël, perë na jamás adë guësëa'nëdia'a lë'ël.

³⁴ Jesús repi:

—Guldía rnia'a, mizmë gue'lë ne' antsë lë'ë gay guëllidchí, lë'ël gúnël negar na tsunë vultë.

³⁵ Perë Pedro repi:

—Masiá quini mënë na, adë gúnëdia'a negar lë'ël.

Grë ra shini gusë'dë më guni'i rai' lo mizmë.

Biadi'dzënú më Dios la'ni Getsemaní

(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

³⁶ Iurní Jesús bëdchini con ra shini gusë'dë më tubi lugar lë Getsemaní. Repi më lu rai':

—Gulë guzubë ndë'ë mientras tsahia ndë. Guadi'dzënúa Dios.

³⁷ Iurní bia'a më Pedro nu ra shini Zebedeo; guzublú riá ldu'u më; guasënú ldu'u më.

³⁸ Guni'i më:

—Nalë rbini la'ni ldua'a por tristë shtë galguti. Gulë cuezë ndë'ë nu gulë cue nasini con na.

³⁹ Gua Jesús stu'pë delantë. Bëzullibi më nu bëa'chi guëc më hashtë lu guiu'u. Iurní bë'në më orar lu Dios; répi':

—Dadë shtëna, si talë nahin posiblë bëlá na lu sufrimientë rë', perë adë gáquëdi'in según lo quë narac shtua'a sino según voluntá shtënël.

⁴⁰ Iurní bëabrí më catë cabezë ra shini gusë'dë më. Bëdzëlë më lë'ë rai' naga'si rai'. Iurní repi më lu Pedro:

—¿Pë adë gáquëdi'i cue nasini tē du'pë tiempë, ni siquierë tubi iurë?

⁴¹ Gulë bëtë'tsë mbëca'ldë; gulë cue nasini nu gulë guna'bë lu Dios parë adë ldáquëdi'i tē lu prëbë

shtë mëdzabë. Ldu'u të rni'i, niá; perë shcuerpë të adë nídi'i fuersë.

⁴² Hia narrupë zia'a më; guaguë'në më orar zndë'ë:

—Dadë, si talë na imposiblë tsalú vasë shtë sufrimientë, bë'nin según voluntá shtë'nël.

⁴³ Iurní bëabrí më stubi; bédzelë më ra shini gusë'dë më hia naga'si rai' purquë nalë bédchini mbëca'ldë lu rai'.

⁴⁴ Iurní bësëa'në më lë'ë rai'; zia'a më; bë'në më orar stubi natsunë vësë. Guni'i më mizme di'dzë ni.

⁴⁵ Bëabrí më catë rëta' ra shini gusë'dë më; repi më:

—Iurne' sí, gulë guëga'si; gulë tsa descansë. Hia lë'ë iurë bëga'a de quë lë'ë nguiu nabëshe'ldë Dios, gac intriégui' guia'a ra nanapë zihani duldë.

⁴⁶ Gulë tsasuldí; gulë cha purquë hia el quë nagunë intriegu na zé'dëll.

Bia'a ra mënë Jesús ziquë nguba'në

(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Nianá quëadi'dzë Jesús, bédchini Judas naná de chi'bë chupë shini gusë'dë më; ze'dënull cantidá mënë nanua'a spadë nu hiaguë. Ze'dë rall por partë shtë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra më gushë shtë guë'dchi.

⁴⁸ Judas lë'ë traidor, bédë'ëll tubi sëñi; répill:

—El quë naguna saludar, tsagruahia lë'ëll; gulë bia'a nguiu ni prësi.

⁴⁹ Iurní guabi'guë Judas lu Jesús nu répill:

—Shtsanë, Mësë.

Nu bëtsagrua'll lë'ë më.

⁵⁰ Jesús guni'i lu Judas:

—¿Pë zé'dël? amigu.

Iurní guabi'guë ra mënë nu guna'zi rall lë'ë Jesús. Bia'a rall lë'ë më prësi.

⁵¹ Mizmë iurní tubi sa' Jesús gulú spadë; bëchúgui' diaguë ladë ldi muzë shtë jëfë shtë bëshuzi.

⁵² Iurní Jesús repi:

—Gulútsa'u spadë shtënél shlugarin purquë grëtë' el quë narguini con spadë, zni gati rall con spadë.

⁵³ ¿Pëllë adë rac bë'al zac guëna'ba lu Shtada nu guëshe'ldë më mizmë iurne' más quë chi'bë chupë grupë ianglë, chi'i mili cadë grupë të gunë rai' compa'ni na?

⁵⁴ Perë si talë gaquin zni ¿lla gac cumplir Sagradas Escrituras narni'i napë quë gaquin zni?

⁵⁵ Iurní Jesús repi lu ra mënë:

—Be'dë guëdchini të con spadë nu hiaguë parë guëna'zi të na cumë ziquë tubi nguba'në. Grëtë' dzë gulezënúa lë'ë të. Cagluá'ahia lë'ë të la'ni iádu'u shtëné të perë nunquë adë guná'zidi'i të na prësi.

⁵⁶ Perë ndëlë quëhac parë gac cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë la'ni Sagradas Escrituras:

Iurní ra shini gusë'dë më bësa'në rai' lë'ë më. Bëllu'në rai'.

Zuga'a Jesús lu Junta Suprema

(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Ra naguna'zi lë'ë Jesús prësi, bia'a rall lë'ë më lu Caifás, jëfë principal shtë ra bëshuzi. Nu rëta' ra mësë shtë lëy nu ra më gushë nabëdëá nga'li.

58 Guanaldë Pedro zitu hashtë rualdëa' shtë lidchi bëshuzi principal. Guaté Pedro nga'li; guzubënú Pedro ra soliar të parë guënáhi' nia'a lla tsalú shcuendë Jesús.

59 Ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mënë gushë nu grë ra Junta Suprema, quëguili rall manërë parë gunë rall acusar lë'ë më aunquë nilë nahin cusë falsë parë gac condenar Jesús lu galguti.

60 Perë adë bëdzélëdi'i rall prëbë aunquë nilë zihani testigu falsë guni'i rall bishi cuntrë lë'ë më. Por fin bëdchini bëldá testigu falsë

61 naná repi:

—Lë'ë nguiu rë' guni'i: “Zac guëchilia iádu'u shtë Dios nu guëabré guëldishtéhia iádu'u entrë tsunë dzë”.

62 Iurní jëfë shtë ra bëshuzi guasuldí nu répill lu Jesús:

—¿Pë adë rquëbidi'il grë ra di'dzë rë'? ¿Pë runë cuntienë lo quë naquëgni'i mënë cuntrë lë'ël?

63 Jesús dchisë náhi'. Iurní lë'ë jëfë shtë bëshuzi repi:

—Por nombre shtë Dios nanabani, quëgnia'a lul, biadi'dzë lu na'a si talë nal Cristo, Shini Dios.

64 Jesús repi:

—Ni nahia, cumë ziquë cagní'il. Nu zac rnia'a lu të guená të lu Shini Dios; quëbézi' ladë ldi shtë Dios, el quë narnibë'a grëtë' cusë. Nu guená të lua; guëdchinia la'ni shcahi shtë gube'e.

65 Iurní lë'ë jëfë shtë bëshuzi bëche'zë shábëll cumë ziquë tubi sëñi de quë adë rëuu'di'i ldú'ull lo quë naguni'i Jesús. Bëldëll. Répill:

—Hia nguiu rë' bë'nëll ofender Dios con di'dzë nabëru'u rua'll. ¿Pë nicidá nápa'a de más testigu? Mizmë lë'ë të bini të di'dzë mal naquëgní'ill.

⁶⁶ ¿Pë rni'i ldu'u të?

Guni'i rall:

—Runë tucarë gati nguiu rë'.

⁶⁷ Iurní bëchi'bë shënë rall lu më nu bëdë'ë rall galné guëc më. Stúbill gulubé lu më

⁶⁸ nu guni'i rall:

—Lë'ël nal Cristo; bë'në divini chu gudini lë'ël.

Pedro bë'në negar Jesús

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Mientras zu Pedro rualdëa, tubi criadë guabí'guëll lu Pedro nu répill:

—Lë'ël zuga'anul Jesús, më Galilea.

⁷⁰ Perë Pedro bë'në negar delantë lu grë mënë. Répi':

—Adë rac bë'adia'a pë cagní'íl.

⁷¹ Iurní Pedro ziagrú'ui' rua' nezë. Iurë guná stubi criadë lu Pedro, guní'ill lu ra mënë narëta' nga'li:

—Nu nguiu rë' rzënú Jesús më Nazaret.

⁷² Stubi vësë más Pedro bë'në negar nu bë'ni' jurar lu Dios:

—Adë guënëdia'a nguiu ni.

⁷³ Du'psë zia'a, iurní mënë nazuga'a nga'li guabi'guë rall lu Pedro nu guni'i rall:

—Verdá nal shmënë Jesús purquë ruadí'dzël ziquë mënë galileo.

⁷⁴ Iurní guzublú Pedro; bë'ni' jurar; répi':

—Adë guënëdia'a nguiu ni. Gunë Dios cashtigu na si talë adë ruadí'dzëdia'a verdá.

Mizmë iurní bëllidchí gay.

⁷⁵ Iurní bēagná ldu'u Pedro lo quē naguni'i Jesús: “Antsē guëllidhí gay, gúnël negar na tsunē vuelte”. Iurní bēru'u Pedro nu nalé bí'ni'.

27

*Bia'a ra mēnē lē'ē Jesús lu Pilato
(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)*

¹ Iurē brēgue'lē grētē' ra jēfē shtē ra bēshuzi nu ra mē gushē shtē ra israelitē, guc rall de acuerdē nu bēntsa'u rall tubi tratē parē quini rall Jesús.

² Bēldi'bi rall lē'ē mē; bia'a rall lē'ē mē parē guaguē'nē rall intriegu lē'ē mē lu Poncio Pilato gubernadurē.

Guti Judas

³ Iurē Judas el quē nabē'nē intriegu Jesús, bēdē'ëll cuendē de quē nacondenárëll, gubini ldú'ull. Bēdchigrëll galdē bi chi bēllē bēdchichi parē ra jēfē shtē ra bēshuzi con ra mē gushē,

⁴ répill:

—Na bēna duldē. Bēna intriegu lē'ē mē rē' lu galguti nu nápēdi'i' duldē.

Perē lē'ē rall bēquebi rall:

—Parē ni'i, ¿pē runē importē na'a? Shcuéndël ni'i.

⁵ Iurní Judas bēquēldí dumí la'ni iádu'u. Guziá'all. guagzé'bill lē'ëll lu hiaguē.

⁶ Ra jēfē shtē ra bēshuzi bētēá rall dumí nu repi rall:

—Adē chu guētiá'adi'i dumí rē' la'ni cajē shtē ofrendē purquē nahin probidē según lēy shtē Dios. Nahin präci nabētuu' Judas lē'ē Jesús parē galguti.

⁷ Iurní guc rall de acuerdë parë guëzi'i rall tubi ldë guiu'u con dumí ni. Bërulë lachi ni: Lachi shtë el quë Naguctsa'u Trashtë. Lachi ni na catë guëga'chi ra më zitu.

⁸ Por ni bërulë lachi ni hashtë iurne'; Lachi Catë Bëllë'ë Rënë.

⁹ Zni guc cumplir lo quë naguni'i Jeremías: “Guna'zi rall galdë bi chi bëllë bédchichi, präci nabë'në më israelitë tratë lë'ë më.

¹⁰ Con dumí guzi'i rall tubi lachi shtë el quë naguctsa'u trashtë. Zni gunibë'a Dadë Dios.”

Pilato guna'bë dí'dzëll lu Jesús

(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹ Bia'a rall Jesús lu gubernadurë; guna'bë dí'dzëll lu më:

—¿Pë lë'ë nal rëy shtë ra më israelitë?

Jesús repi:

—Zni nahin cumë ziquë quëgní'il.

¹² Ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mënë gushë, bédchi'bë rall demandë cuntrë Jesús perë Jesús adë pë bëquëbidi'i'.

¹³ Iurní Pilato repi:

—¿Pë adë rínidi'il lo quë naquëgni'i ra mënë cuntrë lë'ël?

¹⁴ Perë Jesús adë bëquëbidi'i më de manërë lë'ë gubernadurë guasë ldú'ull iurní nu adë guc bë'adi'ill pë gúnëll.

Guni'i ra mënë gati Jesús

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16)

¹⁵ Durantë dzë shtë laní, lë'ë gubernadurë napë custumbrë guëldá'all tubi präsi, el quë narac shtu'u ra mënë gápëll libertá.

16 Nanú tubi prësi namás më dushë, lë Barrabás.

17 Iurë lë'ë rall bëdëá rall nga'li, Pilato guna'bë di'dzë:

—¿Guadë narac shtu'u të guëdë'a libertá, Barrabás u Jesús nabërulë Cristo?

18 Pilato bëdë'ë cuendë de quë rldënú rall Jesús nu mbidi na rall; por ni bë'në rall intriegu lë'ë më.

19 Mientras Pilato zúbëga'a catë rúnëll juzguë, lë'ë tse'lë Pilato gunibë'a naganú rsunë: “Adë riu'tëdi'il con nguiu rë' purquë më za'quë náhi'; ne' gue'lë guni'i shca'lda tubi mbëca'ldë dushë de lë'ë më. Adë gurëdchídi'i ldua'a.”

20 Perë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu më gushë guni'inú rall mënë parë guëna'bë rall libertá parë Barrabás nu guëna'bë rall gati Jesús.

21 Lë'ë gubernadurë guna'bë di'dzë stubi; répill:
—¿Guadë de chupë ra mënë rë' rac shtu'u të guëdë'a libertá?

Lë'ë rall bëquebi:

—Barrabás.

22 Pilato guna'bë di'dzë iurní:

—¿Pë rac shtu'u të guna con Jesús? el quë nabërulë Cristo.

Grëtë' rall guni'i rall:

—Quëll lu cruz.

23 Iurní Pilato guni'i:

—¿Pë mal bé'nëll?

Perë lë'ë rall bëabré gurushtiá rall:

—Quëll lu cruz.

24 Iurní Pilato guná hiadë nídi'i mudë lla gúnëll sino quë másru'u ziadalë mënë nu rdzatsu mënë. Iurní gunibë'a Pilato nisë, tsati guiá'all ziquë tubi

sëñi de quë nápëdi'ill faltë por galguti shtë Jesús. Gudíbill guiá'all; guní'ill:

—Nádia'a responsablë por galguti shtë nguiu rë' purquë nápëdi'i' faltë. Shcuendë të na ndë'ë.

²⁵ Grëtë' ra mënë bëquebi:

—Lë'ë na'a con shini na'a, na na'a responsablë por galguti shtë nguiu rë'.

²⁶ Iurní Pilato bédë'ëll libertá Barrabás. Lueguë gunibë'all guëdia'a më galné, nu bë'në Pilato in-triegu lë'ë më parë gac crucificar më.

²⁷ Iurní ra suldadë shtë gubernadurë, bia'a rall lë'ë Jesús la'ni palaci nu bédëá grëtë' suldadë alreduerë lë'ë më.

²⁸ Gulú rall shabë më të parë guëgacu rall stubi lari guindë lë'ë më.

²⁹ Bëzu'bë rall tubi corunë shtë guitsë guëc më. Bédë'ë rall tubi varë ca'a më parë gu' guia'a ladë ldi më. Iurní bëzullibi rall delantë lu më nu bë'në rall burnë; guni'i rall:

—Guëbani Rëy shtë më israelitë.

³⁰ Nu bëchi'bë shënë rall lu më nu guna'zi rall varë parë rdë'ë rall galné guëc më.

³¹ Despuësë de quëhunë rall burnë zni, bédchisú rall lari guindë. Bédë'ë rall shabë më, gutë më stubi. Iurní bia'a rall lë'ë më parë gac crucificar më.

Bëquë'ë rall lë'ë më lu cruz

(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

³² Hia zia gru'u më parë ziazú më rua' guë'dchi, bédza'guëlú rall tubi nguiu, më Cirene nalë Simón. Iurní gunibë'a ra suldadë parë gua'a Simón cruz shtë Jesús.

33 Zni bēdchini rall tubi lugar nalē Gólgota narunē cuntienē, Lugar shtë Calavera.

34 Nga'li bēdē'ē rall vini naná mescladē con naldá. Bii'di'i mēhin, nadē más bē'nē mē prēbēhin.

35 Hia iurē gualú bē'nē rall crucificar lē'ē mē, ra suldadē gudchitē rall dado parē gudi'dzē rall shabē mē. Zni guc cumplir lo quē naguni'i profetē; “Gudi'dzē rall shaba entrē mizmē lē'ē rall nu gudchitē rall suertē guēc shaba”.

36 Iurní guzubē rall nga'li parē gapē rall lē'ē mē.

37 Guia'a guēc Jesús bēquē'ē rall tubi letrērē narni'i pēzielú bē'nē rall condenar lē'ē mē. Letrērē ni rni'i: “Ndē'ē na rēy shtë mēnē israelitē. Lēll Jesús.”

38 Nu zac chupē nguba'nē guc crucificar con lē'ē mē, túbill ladē ldi, stúbill ladē rubēsē.

39 Grētē' nardēdē nga'li, runē rall burnē, rni'bi rall guēc rall;

40 rni'i rall:

—Lē'ēl rní'ill cuel iádu'u ru'bē nu dzē tsunē guēabrí guézá'alin; bē'nē salvar mizmē lē'ēl talē nal shini Dios. Bēldaguē lē'ēl lu cruz.

41 Zni zac bē'nē burnē ra jēfē shtë ra bēshuzi nu mēsē shtë lēy con ra fariseo con grē ra mē gushē shtë ciudá. Guni'i lu sa' rall:

42 —Bē'nēll salvar stubi mēnē perē el mizmē lē'ēll adē gúnēdi'ill gan gúnēll salvar lē'ēll. Si talē nall rēy shtë Israel, pues guēldáguēll lē'ēll lu cruz tē parē tsaldí ldu'u hia'a lē'ēll.

43 Pues rialdí ldu'ull Dios; zuzull nia'a zunē Dios salvar lē'ēll purquē rní'ill: “Nahia shini Dios”.

44 Hashtë ra mizmə nguba'në naná quénú lè'ë mē lu cruz, bē'në rall burnë; guni'i rall mizmə di'dzë ni guëc mē.

Guti Jesús

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

45 Iurní guëdubi guë'dchiliu bëcahi dizdë guërudë dzë hashtë rquë tsunë guadze'.

46 Iurní fuertë guni'i Jesús:

—Elí, Elí, lama sabactani. Runë cuntienë di'dzë ni: Dios mio, Dios mio, ¿pëzielú bësá'nël na?

47 Bëldá mënë narëta' nga'li, bini rall lo quë naguni'i mē nu repi rall:

—Cagná'bëll Elías.

48 Mizmə iurní tubi de lè'ë rall guagllú'nëll; guagllí'ill tubi spongë nu bégá'dzëll spongë con vini hi'. Iurní bëzú'bëll spongë guëc tubi varë të parë gu mē vini.

49 Perë sëbëldá mënë guni'i:

—Cha béza'a; guëná hia'a nia zidë Elías të parë guësiéti' lè'ëll lu cruz.

50 Iurní stubi vueltë guni'i Jesús fuertë; iurní guti mē.

51 Mizmə iurní lè'ë cortinë shtë iádu'u gure'zin; guc chupë ldëhin dizdë guia'a hashtë guetë. Nu lè'ë guë'dchiliu bëllú. Ra dani gure'zë.

52 Ra ba'a bëlla'lë hashtë guashtë zihani tëgulë, ra mënë nagualdí ldu'i shti'dzë Dios antsë.

53 Grë ra mē rë', bëru'u ra la'ni ba'a nu despuësë de guashtë Jesús ladi ra tëgulë, guatë rai' ciudá Jerusalén. Cantidá mënë guná lu mënë ni.

54 Iurní lë'ë capitán nu ra nagupë cuerpë shtë Jesús, iurë guná rall llu, nu guná rall cusë naguzac nga'li, nalé bédzëbë rall; repi lu sa' rall:

—De verdá nguui rë' náhi' shini Dios.

55 Cantidá na'a zu rall nga'li; gubi'a rall dizdë zitu. Na'a ni guanaldë rall lë'ë Jesús antsë dizdë Galilea. Bë'në rall compaňi lë'ë më.

56 Entrë ra na'a ni nanú María Magdalena nu María shni'a Jacobo nu shni'a José. Nu zuga'a shni'a ra shini Zebedeo.

Bëga'chi Jesús

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

57 Hia iurë riu' gue'lë, bédchini tubi nguui ricu lë José. Nall më guë'dchi Arimatea nu zac nall shmënë Jesús.

58 José guagnall lë'ë Pilato nu guná'bëi' cuerpë shtë Jesús. Pilato gunibë'a parë guëdë'ë mëné cuerpë ca'a José.

59 Bia'a José cuerpë shtëné më nu bëtú'bill cuerpë tubi sabë naquichi.

60 Iurní guacá'chi' lë'ë Jesús la'ni tubi ba'a cubi nabëda'ni hia más antsë la'ni guë'ë shtë dani. Despuësë de gualú bëga'chi më, iurní bësë'au José rua' ba'a con tubi guë'ë ru'bë. Hia iurní zëagzé José.

61 Nga'li quëbezë María Magdalena nu stubi María, Zúbëga'a rai' rua' ba'a.

Quëhapë suldadë ba'a catë bëga'chi Jesús

62 Brëgue'lë stubi dzë, quiere decir despuësë ra preparación shtë dzë narzi'i ldu'u mëné, ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra fariseo, gua rall lu Pilato;

63 guni'i rall:

—Dadë, rëagná ldu'u na'a de quë lë'ë nguui bishi guní'ill iurë nabánill de quë despuësë de tsunë dzë, gac resucitárëll ladi ra tégulë.

⁶⁴ Por ni gunibë'a të parë gac segurë ba'a hashtë dzë tsunë të parë tsádi'i ra mënë shtënell gue'lë parë tsaldanë rall cuerpë. Nu despuësë guëni'i rall lu mënë de quë gac resucitar Jesús ladi ra tégulë. Zni lúltimë bishi rë' nahin más peor quë ra bishi naguni'i Jesús antsë.

⁶⁵ Pilato repi:

—Lë'ë të napë të guardë shtë ra suldadë. Gulë tsaguë'në segurë rua' ba'a, mejurë lo quë narac shtu'u të.

⁶⁶ Iurní zia'a rall; bënë rall segurë rua' ba'a nu bëquë'ë rall tubi sëgi lu guë'ë nanada'u rua' ba'a. Nu bësëa'në rall guardë shtë ra suldadë.

28

Guashtë Jesús ladi ra tégulë

(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Iurë dzë narzi'i ldu'u mënë hia gua'a, hia zia grëgue'lë primëre dzë shtë llmalë, María Magdalena nu stubi María, guagná rall rua' ba'a.

² Perë dizdë lueguë bédchini tubi llu ru'bë lu guë'dchiliu; lë'ë ianglë shtë Dadë Dios ze'dë de gube'e. Bédchíni' rua' ba'a. Bédchisúhi' guë'ë nanada'u rua' ba'a. Nu guzúbi' guëc guë'ë.

³ Nalë rabtsë'ë ianglë ni cumë ziquë nguzi'u. Nu shábi' naquichi cumë ziquë nievë.

⁴ Iurë guná ra suldadë lu llu, iurní bédzëbë rall; bëa'në rall ziquë tubi naguti.

⁵ Iurní lë'ë ianglë guni'i lu ra na'a:

—Adë rdzëbëdi'i të. Na rac bë'ahia de quë quëguili të Jesús, më nacué lu cruz.

⁶ Perë adë nídi'i më ndë'ë. Guc resucitári' cumë guni'i më lu të antsë. Gulë te'e të guená të lugar catë bëca'chi ra mënë lë'ë më.

⁷ Gulë tsa; gulë guchi lu ra shini gusë'dë më quë lë'ë më guti perë guc resucitári'. Nu lë'ë më tsáhi' Galilea antsë guëdchini të ndë. Ndë guená të lu më. Ni na lo quë narnia'a lu të.

⁸ Iurní lë'ë ra na'a nasesë bëru'u rai' rua' ba'a perë nalë bédzëbë rai'. Mizmë tiempë bëquitë ldu'u rai'. Guagllu'në rai' të guëni'inú rai' shini gusë'dë më.

⁹ Mizmë iurní Jesús bëlua'alú më lu ra na'a nu bë'në më saludar lë'ë rall. Iurní guabi'guë ra na'a lu më; bë'në rai' adorar lë'ë më. Gudëdchi rai' guëa' më.

¹⁰ Perë Jesús repi:

—Adë rdzëbëdi'i të. Gulë tsaguë'në visi los de más bëcha të parë tsa rai' Galilea. Ndë guená rai' lua.

Lo quë naguni'i ra suldadë

¹¹ Mientras zëagzë ra na'a, bëldá suldadë shtë guardë gua rall ciudá. Guaguëchi rall lu jëfë shtë ra bëshuzi grëtë' lo quë naguc.

¹² Iurní ra jëfë guagni'i lu ra më gushë parë guc rall de acuerdë; iurní bédë'ë rall zihani dumí cua'a ra suldadë.

¹³ Repi rall:

—Gulë guni'i de quë durantë la'ni gue'lë mien-tras lë'ë të naga'si të, ra shmënë Jesús bidë ldanë rall cuerpë shtë Jesús.

14 Talë lë'ë gubernadurë gac bë'all lo quë naguc, lë'ë na'a guëni'inú na'a lë'ë gubernadurë të parë guëzalú na'a grë ra dificultá parë lë'ë të.

15 Iurní ra suldadë bë'në rall recibir dumí nu guaguë'në rall lo quë naguni'i jëfë shtë ra bëshuzi lu rall. Bishi ni na lo quë naruadi'dzë ra më israelitë hashtë iurne'.

*Jesús bëshe'ldë ra poshtë të guëni'i rai' diza'quë
(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)*

16 Zni guc; ra guëzá chi'bë tubi ra shini gusë'dë më zia'a rai' parë Galilea hashtë tubi dani catë guni'i Jesús.

17 Iurë guná rai' lu më, bë'në rai' adorar lë'ë më aunquë bëldá rai' bëzá ldu'u rai'. Gualdídi'i ldu'u rai' guashtë më ladi ra tëgulë.

18 Iurní Jesús guabí'gui' lu rai'; repi më:

—Grë pudërë bëne'e Dios parë guëni'bë'ahia gube'e nu guë'dchiliu.

19 Gulë tsa guëdubi naciuni. Gulë bë'në lë'ë rall shmëna. Gulë bëchu'bë nisë lë'ë rall iurë rialdí ldu'u rall shti'dza. Gulë bëchu'bë nisë lë'ë rall por lë shtë'në Dadë Dios, nu por lëa, nu por Espíritu Santo.

20 Gulë bëlua'a të gunë ra mënë cumplir grë di'dzë nagunibë'ahia lë'ë të. Nu gulë bëdë'ë cuendë de quë na quëbezënúa lë'ë të grëtë' dzë hashtë fin shtë guë'dchiliu. Amén.

Diza'quë shtë Dios con dizë
New Testament in Zapotec, Ocotlán (MX:zac:Zapotec,
Ocotlán)

copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Ocotlán

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Ocotlán [zac], Mexico

Copyright Information

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Ocotlán

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

b5034bc2-699c-5c8d-b682-32909c3d919b